

Tuần báo Xà hội Văn hóa Nghệ luận

ĐỜI MỚI

SỐ 130

Từ 9-9 đến 15-9-54

Nam Việt. 5 đồng

Trung, Bắc, Miên, Lào . . . 5 đồng

Wason
AP 95
V6
D64+

SỐ ĐẶC BIỆT TRUNG THU

TRONG TẬP NÀY :

- ✦ TRƯỚC TÌNH THẾ MỚI.
PHẢI BẮT TAY VÀO VIỆC,
TRẦN VĂN AN viết
- ✦ GIAO MÙA.
của PHÙNG VĂN KHANG
- ✦ ĐOẠN VĂN MÙA THU.
của PHU TỔNG
- ✦ CHIẾC LÁ RỪNG Truyện ngắn
của PHAN HUY ĐAM
- ✦ DẸT MỘT MÙA THU Tùy bút
của THANH THUYỀN
- ✦ TRỜI CHƯA MÙA THU.
của CHÂU LIÊM
- ✦ NHỚ MỘT MÙA TRĂNG Hồi ký
của DƯƠNG THỊ HẠNH
- ✦ CHÚNG TA CÓ THỂ LÊN
THÂM CHỈ HÀNG ĐƯỢC
KHÔNG ?
Sưu tầm của GIANG TÂN

TUỔI THƠ HỌC TẬP

(Ảnh của Nguyễn Đạo Hoan)

TẠP CHÍ SỐ IN NHIỀU NHẤT TRONG NƯỚC

Ý KIẾN BẠN ĐỌC

ĐỘNG VIÊN SINH LỰC THANH NIÊN VÀO CÔNG VIỆC KIẾN QUỐC

Trong việc kiến quốc, thanh niên đóng một vai trò quan trọng. Hướng ứng bài « PHẢI LÀM THỂ NÀO ? » của bản báo chủ nhiệm đăng trong Đời Mới số 127, dưới đây Tòa soạn cho đăng nguyên văn ý kiến của bạn Tạ Ký, đề cập đến vấn đề tổ chức và sinh hoạt của thanh niên. Đời Mới cũng sẵn sàng dành hẳn một trang làm diễn đàn chung đạt nguyện vọng của các bạn bốn phương góp vào vấn đề trọng đại và cấp bách này. — L. T. S.

Bài « Phải làm thể nào ? » đăng ở Đời Mới số 127 đã làm tôi suy nghĩ nhiều nhất là vấn đề động viên tinh thần và sức lực Thanh Niên vào việc kiến quốc. Biết bao lần tôi nghĩ đến chuyện ấy nhưng không thể làm gì hơn là nghĩ suông. May ra, nay ông xướng xuất, tôi tưởng nên đặt nó thành vấn đề trọng đại và cấp bách mới mong làm nên việc.

Thật không có Thanh Niên nước nào bị quên lãng như T.N. Việt Nam trong những năm gần đây. Người Thanh Niên sống như cây đại giữa rừng, tha hồ mọc, tha hồ lớn... Không có một đoàn thể nào của Thanh Niên cả. Mỗi Thanh Niên là một thành trì cá nhân rất kiên cố, một « vũ trụ chứa đầy bí mật » như Xuân Diệu đã bảo. Người ta không chịu mở lòng ra đón những tâm lòng khác, không thích sống chung, chơi chung, học chung.

Hạng Thanh niên ngoài đời thì tùy hoàn cảnh mà sống, hoặc xô bồ, hỗn loạn, hoặc rời rạc, uế oải. Hạng giàu có thì tìm mọi phương tiện để hưởng lạc thú cá nhân : nhảy đầm, rượu, gái v.v... Hạng thanh niên cần lao thì đầu tắt, mặt tối vì miếng ăn, manh áo. Hạng Thanh niên vô nghề thì hóa lưu manh. Họ không thêm biết tuổi hoa niên của mình là đáng quý và phụng phỉ một cách rất vô ích hay vô lý. Sở dĩ thế vì họ không nghĩ họ là Thanh Niên, một từng lớp ưu tú nhất trong quảng đại nhân dân. Và lại cũng chả có động cơ nào thúc đẩy họ phải nhớ đến chuyện ấy khi họ không nằm trong một ĐOÀN THỂ mà sự sinh hoạt của đoàn thể ấy là phương thuốc nhiệm màu khiến họ thức tỉnh.

Thứ hai là hạng Thanh niên học sinh. Trường học là nơi tập trung thanh niên thể mà không đời nào trường có một tổ chức gọi là « Thanh niên học sinh đoàn » hoặc « Hiệu đoàn ». Mỗi học sinh ngoài những giờ ngồi chung trong lớp với bạn không cần biết mình cũng có những người gọi là « bạn », nghĩa là những người đồng tuổi tác, đồng học lực và đôi khi đồng quan niệm. Nếu muốn tổ chức một cuộc vui chung học sinh cũng không biết phải tổ chức như thế nào ? Hơn nữa chế độ giáo dục hiện hữu hình như chỉ khuyến khích cá nhân chứ không chú trọng đoàn thể. Học sinh chỉ lo cắm đầu, cắm cổ học « gạo » để gạt những mảnh bằng là mỗi câu phú quý, Tương lai của một cá nhân

không hướng theo tương lai của đoàn thể: đó là điều sai lầm hết sức. Và nếu cứ đà ấy mà đi người ta sẽ chỉ tạo được những con người máy dễ bị sai khiến và không ích gì cho nhân dân. Mấy năm nay vì chiến tranh nên việc lập đoàn thể gần như « bất hợp pháp ». Đã có những ông hiệu trưởng không dám cho trường mình tổ chức một đêm kịch, một đêm lửa trại chứ đừng nói đến tổ chức một hiệu đoàn !

Ngoài ra còn hạng thanh niên hương thôn mà mấy năm nay phải sống cơ cực vì bom đạn. Họ không thể nghĩ đến đoàn thể vì không thì giờ và điều kiện. Họ già đi rất nhiều và danh từ « Thanh Niên » nhiều lúc trở thành mỉa, mỉa đối với họ. Họ sống cũng như chết vì cái chết luôn luôn đe dọa. Trên gương mặt hai mươi tuổi đã điểm những nét nhăn và trên mái đầu xanh từng bao lần quần khăn tang trắng !

Một cách sơ lược, ta đã thấy thanh niên hiện đang lâm vào tình trạng khủng hoảng trầm trọng về tinh thần vì không người hướng dẫn, huấn luyện ; không có cơ sở để hoạt động, không có lý tưởng nhất định để theo đuổi.

Ông đã nói : « Chỉ có anh em T.N., thanh niên cần lao và trí thức mới có đủ nhiệt huyết và chí hy sinh để gây phong trào chính trị nhân dân và thúc đẩy phong trào », tức là ông đặt tất cả tin tưởng vào giai tầng đây nhựa sống của đất nước. Mà Thanh niên là hạng người đáng tin tưởng thật nếu biết tập hợp họ thành một lực lượng. Tóm lại phải làm hai việc rất gấp :

- Lập các đoàn Thanh Niên.
- Huấn luyện T.N.

Muốn làm hai việc tối thiểu ấy không phải là dễ. Trước tiên phải có chính quyền giúp sức hay nói một cách khác, khuyến khích nếu không muốn bảo chính quyền có bổn phận phải lo. Lâu nay không thấy có bộ đặt tên « bộ Thanh Niên » và các sở T.N. cũng chả hoạt động gì. Thử đến phải tìm cách phát động phong trào rất mạnh mẽ. Muốn thế phải có những bậc đàn anh đầy tâm huyết hướng dẫn và tất cả thanh niên tham gia. Những chuyện ấy không thể đem nói hết trong một bức thư nhất là thư ấy chỉ đề gởi cho ông vì sự hưởng ứng của tôi.

Tôi chỉ mong ông tìm mọi cách giúp đỡ T.N. có một tổ chức tức có một đoàn thể hẳn hoi để giúp vào công việc chánh trị nhân dân như ông ước muốn.

Tôi lại mong rằng Đời Mới đề dành một trang làm diễn đàn chung về vấn đề Thanh Niên để chúng ta góp những nguyện vọng của anh em bốn phương.

Trong giai đoạn quyết định như giai đoạn này của đất nước, tôi ước ao sự tin tưởng của ông không phải là ảo tưởng và việc làm của chúng ta có một ý nghĩa.

Kính chúc ông vạn sự may mắn.

Kính thư,
TẠ KÝ

Chủ nhiệm : TRẦN VĂN AN — Quản lý : TRÁC ANH

417, đại lộ Trần Hưng Đạo, Chợ quán — Điện thoại : 793 — Hộp thư : 353 Saigon

Chớ không có quyền sửa,
rồi cũng quen không sửa nữa

ĐỌC báo Pháp về tuần lễ yên lặng, tôi bắt nhớ những ngày tôi ở Trung Hoa. Lúc bấy giờ, lâu lắm rồi kìa, chứ không phải ở thời Mao Tử này đâu, quả là « xí xô xí xào, ồ ồ ạt ạt, rầm rĩ hò hét » liên tiếp ngày đêm. Quả là một cuộc « ba lằng nhằng của Tàu ». Một đêm, tôi đang ngủ chợt nghe những tiếng hét để sợ, tôi chạy đến cửa sổ trông xuống lầu thì không có gì cả. Đánh thức người bạn « đồng sàng », hỏi ra là người ta rao bán bánh ú (bá chận). Ngày nọ, tưởng cũng một trận đánh nhau to, thì té ra hai chú Triều châu khuôn vác cái nhau.

Về sau rồi tôi cũng quen, cũng sống trong cảnh « ba lằng nhằng, xí xô xí xào » và sống rất dễ chịu, sống đầy tình cảm, dễ khi ra đi rất miễn tiếc.

Đến nay, báo Pháp cho biết rằng trong tuần lễ bắt đầu yên lặng, chớ cũng không có quyền sửa ; ngoài đường đông đảo như thế mà ruồi bay cũng nghe. Nghĩa là, không ai lết gót dày lết bết, không có người gọi với ngang đầu, và mọi người đi đường đều phải kè tai nói nhỏ, như những cặp tình nhân, và có lẽ hôn nhau (họ quen hôn nhau ngoài đường) cũng hôn nhẹ nhẹ.

Tình cảnh ấy là kết quả của một « lộ » giấy phạt, lên đến số ngàn. Nghe đâu : những xe bè thùng bè về chạy khua lồn cồn, những xe để ống hơi khạc mạnh, những cam nhông bỏ đồ xuống đất quá kêu, những cú thắng cọt két, đều bị phạt.

Một tuần qua : Người ta quen, quen yên lặng, quen xù xì bên tai, quen đi nhẹ khời, quen không bóp còi xe. Nhưng khổ nỗi, người ta không quen đụng nhau, vì tin báo chỉ cho biết rằng xe hơi chạm nhau lu bù.

Tuy vậy, rồi người ta cũng quen.

Cũng như ở Saigon Cholon người ta quen người hơi độc của xe ô-tô-buýt khạc thán khí, quen nghe bóp còi liên miên, quen thấy tiếng máy động của xe cy-lo mô-tơ, quen thấy rất róm đồ dơ ngồn ngang cùng đường xá.

Chỉ là thói quen, và thói quen dàn xếp mọi việc.

Bà Dương nghĩ kỹ lắm rồi, nên lúc nào cũng chuẩn bị tinh thần và vật chất để mà « QUEN », quen sống tiêu cực.

Dương ba Dương

THẾ GIỚI CÓ GÌ LẠ?

● Ông Dag Hammarskjöld, tổng thư ký LHQ vừa đưa đề nghị về dự định quỹ của LHQ chừng dưới 1 triệu mỹ kim so với số quỹ năm vừa qua vì có một số cơ sở nằm trong LHQ đã được giải tán. (Reuters)

● 2 sư đoàn trong 4 sư đoàn Mỹ sẽ rút khỏi Triều Tiên: Đây là sư đoàn lục quân thứ 25 sẽ về đóng ở Hạ Uy Di, sư đoàn lục quân thứ 2 sẽ trở về Mỹ.

Còn lại ở Triều Tiên hai sư đoàn Mỹ và một sư đoàn của LHQ. Số quân sĩ của 4 sư đoàn đó ước chừng 89.000 người. Theo một tin khác có 200.000 quân Trung Cộng đã rút khỏi Bắc Triều Tiên sau lúc đình chiến. (Le Monde 21-)

● Trong cuộc hội nghị hàng rằm của hội nghị hàng không Mỹ, có mặt 4000 nhân viên, phi công Mỹ muốn định rõ con đường xâm lăng của Nga Xô. Lúc nào Nga Xô có ý định vượt khỏi con đường đó, hội nghị đến phương tiện khí giới nguyên tử để can thiệp. (Le Monde 22-8)

● Shigeru Yoshida thủ tướng Nhật dự định đến ngày 25-9 sẽ du lịch khắp hoàn cầu.

Thủ tướng sẽ đi Ottawa trên phi cơ của hãng Canadian Pacific rồi lên tàu Queen Mary ngày 29-9 để đi Cherbourg. Từ Pháp, thủ tướng sẽ viếng Bonn rồi Ý ở lại chừng 7 hay 9 ngày. Thủ tướng sẽ viếng Luân Đôn, đến Mỹ vào ngày 2-11. (Le Monde 22-8)

● Theo bản thống kê mới, dân số Phần Lan cuối năm 1953 có 4.203.689 người như vậy là tăng lên 33.456 người tức 40,8%. AFP.

● Lần đầu tiên, từ 3 năm nay, Anh nhập cảng than đá của Mỹ. Chuyến tàu đầu tiên cập bến Ellesmere (Cheshire) chỉ 10.000 tấn. Những chuyến khác sẽ tiếp tục. Anh còn định mua than của Pháp Tây Đức, Bỉ và Ba Lan. (Luân Đôn 21-8)

● Lệnh tổng đình công những ngày 20-21, và 22 vừa qua ở Maroc không thi hành được. Nếu những tiệm ở Rabat, Salé, Casablanca và Oujda đóng thì trái lại ở Fès, Sefrou, Taza, Port Lyautey, Marrakech, Agadir, Meknès và Safi lại mở cửa. Những vụ ám sát cá nhân và phá hoại vẫn còn... Tòa án ở Fès vừa xử 73 người biểu tình trong các vụ lộn xộn vừa qua. (Combat 23-8)

● Thủ tướng Tahar Ben Ammar và ông Masmoudi đã trở về Tunis. Cùng các bộ trưởng, thủ tướng đến lâu đài Carthage để gặp quốc vương. Thủ tướng trình bày trước quốc vương về những vấn đề thảo luận với chính phủ Pháp.

Theo lời Ben Ammar, cuộc gặp gỡ vừa rồi đã làm cho thủ tướng rất vui. (Combat 23-8)

● 23 « sư đoàn Liên hiệp Anh » sẽ rời khỏi vì tuyến 38.

Có chừng 7000 quân lính sẽ rút khỏi xứ này. Một số đóng trở về Anh quốc. Một số ở lại Hong Kong hoặc Mã Lai. Chính John Harding, tham mưu trưởng quân đội hoàng gia đã đưa quyết định này. Vấn đề cũng được thảo

THỜI TIẾN

● HỘI NGHỊ BRUXELLES khai mạc đúng vào ngày một yếu nhơn tận tụy với Cộng đồng Phòng thủ Âu châu, tức nguyên thủ tướng Ý De Gasperi qua đời. Cái chết của De Gasperi đã lôi kéo luôn cái chết của Cộng đồng Phòng thủ Âu châu nữa.

Thủ tướng Mendès France đem tới Bruxelles một chương trình điều hòa bằng những tu chính án cho bản Hiệp ước Cộng đồng Phòng thủ. Ông cố giải thích cùng năm nước trong khối Cộng đồng rằng nếu để nguyên Hiệp ước cũ thì không thể nào Quốc hội Pháp chấp thuận được. Lý luận của ông không thuyết phục nổi đối phương. Xét xong những tu chính án của Pháp, Hội nghị Bruxelles kết luận: thế này thì trong bản Hiệp ước nguyên thì không còn gì là tánh cách cộng đồng phòng thủ nữa.

Hội nghị Bruxelles thất bại.

Thủ tướng Pháp bay liền sang Londres, kiếm thủ tướng Anh để nối chuyện. Liền đó, ngoại trưởng Eden cũng về nước. Cuộc hội kiến của ông Mendès France với hai ông Churchill, Eden không ngoài mục tiêu cố gắng siết chặt cuộc đoàn kết Anh-Pháp. Song người Anh luôn luôn nhìn việc đời dưới khía cạnh « lợi quyền » nên đã dành cho cuộc vận động của Pháp một thái độ lạnh lùng, dầu không kém ngoại giao. Nước Pháp đã bị Mỹ nghi kỵ là có ý đi theo Nga nay lại bị Anh bỏ rơi thì không khéo « sẽ có lập » như lời ông Paul Reynaud đã cảnh cáo ông Mendès France.

Rời Anh trở về nước, thủ tướng Pháp giữ lời hứa trước là đem hiệp ước Cộng đồng phòng thủ Âu Châu ra cho Quốc hội quyết định. Nhà quan sát khen ông ở chỗ ông có can đảm làm một việc dứt khoát mà hai năm nay các chánh phủ trước vẫn chần chờ, dùng kế hoãn binh mãi. Và lại trước sự thúc dục của Mỹ — với lời hối thúc gắt gao chẳng kém gì tối hậu thư — ông Mendès France có muốn trì hoãn nữa cũng không được.

Hiệp ước Cộng đồng phòng thủ được đưa ra Quốc hội ngày 28 tháng 8 và sau 4 ngày tranh luận náo nhiệt, Quốc hội Pháp đã « an táng » bản hiệp ước hồi đêm 31 tháng 8. Đây là một phiên nhảm quan trọng nhất trong lịch sử đại nghị của nước Pháp thời hậu chiến.

Ông già Herriot, nguyên chủ tịch Quốc hội, đã gần đất xa trời, cũng cố ehể ngự bệnh hoạn, nhờ người đưa hai bên tay để tới nghị trường, dùng uy tín riêng của ông mà đã phá Cộng đồng Phòng thủ. Hai phe tán thành và phản đối bản Hiệp ước đã đem hết lực lượng ra mà chống trả nhau. Rút cuộc Hiệp ước Cộng đồng Phòng thủ Âu châu bị Quốc hội gián tiếp bác bỏ bằng cuộc biểu quyết kiến nghị tiền quyết của ông Aumeran, với 319 thăm thuận, chống 264 thăm nghịch. Cuộc biểu quyết này làm náo động dư luận hoàn cầu. Mỹ đã tiên liệu cái kết quả ấy trước nên đã chuẩn bị với Anh để trả lại chủ quyền cho Tây Đức. Chánh phủ Boon một khi thấu hiểu chủ quyền, sẽ vô trang mạnh mẽ để đương đầu với khối cộng sản Đông Âu. Tại Âu châu, Mỹ sẽ trông vào Tây Đức làm cái hàng rào ngăn làn sóng đỏ.

Các nhà bình luận quốc tế đã nghiêm khắc trách nước Pháp là « giết chết » một công cuộc mà 6 nước xây dựng trong hai năm nay. Rồi đây Tây Đức được tái vô trang hùng hậu, nhìn qua bên khối cộng sản với một thái độ cương quyết, thì chưa biết hậu quả sẽ ra sao trên thế giới. Các quan sát viên dầu cực đoan hay trung dung, đều phải nhìn nhận rằng sau cuộc biểu quyết của Quốc hội Pháp, thế giới bước tới một khúc đường quyết liệt.

Còn đối với nội bộ nước Pháp, ảnh hưởng sẽ ra sao? Liệu chừng chánh phủ Mendès France có lung lay không?

Hiện giờ hãy biết trong chánh phủ ấy có ba tổng trưởng trong phe

THỜI TIẾN

tán thành Cộng đồng phòng thủ. Lúc hiệp ước bị bác bỏ, ba ông này đã tỉnh ra khỏi chánh phủ song lại ở lại, chờ đợi ít lâu nữa vì đã có hai đơn chất vấn chánh phủ trong đó có đơn của ông Paul Reynaud. Chắc là cuộc chất vấn sẽ sôi nổi và gây trở lực cho chánh phủ Mendès France.

Điều nên biết thêm là cuộc biểu quyết về Cộng đồng phòng thủ Âu Châu đã gây mầm chia rẽ khá nặng trong đảng xã hội. Mặc dầu đại hội toàn quốc của đảng đã cho chỉ thị các nghị sĩ xã hội phải tán thành Cộng đồng phòng thủ Âu Châu, lúc bỏ thăm thì số nghị sĩ chia hẳn ra hai phe xấp xỉ ngang nhau: 50 ông tán thành, 53 phản đối và 1 không biểu quyết. Ba yếu nhân trong đảng là Max Lejeune, Daniel Mayer và Jules Moch không tuân theo chỉ thị đã bị trục xuất ra khỏi đảng.

TRỞ VỀ Á CHÂU, có hai việc quan trọng:

1.— Hội nghị Manila để bàn về phòng thủ Đông Nam Á. Theo Mỹ quan niệm lúc đầu thì đây phải là một cuộc liên minh quân sự. Song Anh không muốn mịch lòng Trung Hoa Cộng sản, đã dựa vào thế lực của các nước trong khối Colombo, cố gắng chuyển hướng hội nghị.

Rút cuộc hội nghị Manila khai mạc vào ngày 6 tháng 9 sẽ có tánh cách kinh tế hơn quân sự; hội nghị sẽ bàn việc viện trợ kinh tế cho các nước Đông Nam Á để nâng cao mức sống của quần chúng và như thế cũng là một yếu tố ngăn ngừa chủ nghĩa Cộng sản. Thấy liên minh Đông Nam Á sẽ là một liên minh giữ thế thủ hơn thế công, hai chánh phủ Nam Hàn và Đài Loan tính liền đến việc tổ chức một liên minh quân sự Đông Bắc Á muốn lôi kéo cả Nhật vào nữa. Liên minh này nếu thành tựu, sẽ lo tấn công lục địa Trung Hoa và chống cộng một cách tích cực.

2.— Tình hình Đài Loan tuần này được thế giới đặc biệt quan tâm đến. Một mặt, các chánh khách Trung Cộng cố xúi việc « giải phóng » Đài Loan, một mặt chánh phủ Mỹ cho lệnh hạm đội thứ 7 của mình cương quyết chống lại tất cả hoạt động Trung Cộng muốn tấn công đảo này. Trong khi Hoa Mỹ găng nhau thì Anh tuyên bố: trung lập. Anh nghĩ đến quyền lợi của mình trên thị trường Trung Hoa, nên không muốn can thiệp vào vụ Đài Loan. Đối với các lời tuyên bố « này lữa » của Bắc kinh, các nhà quan sát chia làm hai phe. Một phe cho rằng Trung Cộng hăm dọa tấn công Đài Loan là để uy hiếp Hội nghị Manila, hầu cho các nước phó hội đừng tiến đến một liên minh quân sự; còn việc « giải phóng » Đài Loan sẽ không được Bắc kinh thi hành đâu. Một phe nữa kêu gọi thế giới hãy coi chừng: Trung Cộng đương đóng kịch tấu, tuyên bố đánh Đài Loan cho các nước chủ ý đến đảo này, rồi sẽ bắt thần giúp cho nguyên Thủ tướng Pridi (thần cộng) gây cuộc đảo chánh ở Thái lan.

TẠI ĐÔNG DƯƠNG, vấn đề tản cư dân Bắc Việt vào phía nam vĩ tuyến 17 đang xúc tiến. Chánh phủ quốc gia vừa cử ra một Tổng ủy viên chuyên trách vấn đề này. Kể đến 30 tháng 8, số dân di cư đã lên tới 200 ngàn người. Ngoài những tàu Mỹ giúp vào việc chuyển chở đồng bào từ Hải Phòng về Sài Gòn, nay nhà đương cục Anh cũng góp phần và chịu để cho tàu Anh tham gia công việc tản cư. Chánh phủ Mỹ đã mở một ngân khoản 20 triệu Mỹ kim để giúp dân di cư. Đức giáo hoàng cũng tặng 100.000 đồng.

Việc trao đổi tù binh đang xúc tiến ở Bắc Việt thì phát tạn ngưng trong ngày 30 tháng 8 vì trận bão đang hoành hành ở Bắc làm cho sự vận tải tù binh không thể tiếp tục.

Việc tập hợp quân đội V.M. ở Nam Việt đã hoàn thành ngày 27 tháng 8. Cao Lãnh là trung tâm của khu tập hợp các binh sĩ V.M. ở Đồng Tháp Mười. Ngoài Bắc, hai phi trường Gia Lâm và Bạch Mai kể từ đầu tháng 9 chỉ dùng cho cầu không vận Hanol Saigon mà thôi. Như vậy, phi trường Bạch Mai đóng cửa đối với các phi cơ khác từ ngày 1 tháng 9 và phi trường Gia Lâm từ ngày 15 tháng 9.

Tại Ai lao, quân L.H.P. đã tập hợp tạm tại các khu: Luang Prabang, Đồng chum, Vạn trọng, Sèno, Savanakhel, Paksé.

KHÁCH QUAN

— TRANG 5 —

THẾ GIỚI CÓ GÌ LẠ?

luận rất lâu ở Anh và người ta tưởng sự đoàn ấy sẽ làm hậu thuẫn chiến lược cho hiệp ước Đông nam Á.—

● Từ báo Anh Statesman xuất bản ở Nouvelle Delhi có viết thủ tướng Nerhu sẽ viếng Trung Hoa vào tháng 10 sắp tới.

Nerhu nhận lời mời của Trung Hoa để đáp lại sự thăm viếng của Chu Ân Lai trong tháng 6 vừa qua. (Combat 23-8)

● 54 sĩ quan và quân lính Ấn đã rời khỏi New Delhi bằng phi cơ sang Đông Dương đóng vai trò giữ an ninh. (U.P)

● Tin từ Rabat ngày 28-8 cho biết thủ phạm định mưu sát đại tướng Hauteville vừa bị bắt ở Casablanca. Anh ta tên là Allal ben Larbi. Chính Larbi đã có ý định mưu sát đại tướng Hauteville vào ngày 20-6 ở Marrakech. Allal ben Larbi cũng đã nhúng tay vào nhiều vụ mưu sát khác ở Marrakech. (Paris Presse l'Int. 30-8)

● Lộn xộn vừa xảy ra ở Calre giữa cảnh binh và đảng huynh đệ Hồi giáo đã làm cho 30 người bị thương trong đó có 7 cảnh binh. (Paris Presse l'Int.)

● Ngày 27-8 có 40.000 người đi theo chiếc xe hai bánh do bộ kéo đưa linh cữu Thủ tướng Vargas về nơi chín suối. Thủ tướng Cope cho biết tổng tuyên cử sẽ bắt đầu vào ngày 3-10. Ban đặc vụ đã bắt được chừng 100 chiến sĩ cộng sản thừa dịp thủ tướng Vargas từ đi để gây rối loạn. (Paris Presse l'Int 28-8)

● Ông Hong Kee Karl, giám đốc sở thông tin Triều Tiên tuyên bố Nam Triều Tiên sẽ trục xuất các nhân viên Tiệp và Ba Lan khỏi ủy hội các nước trung lập nếu bộ tư lệnh quân đội L.H.Q. không áp dụng phương sách ấy. « Những nhân viên ấy phải lập tức rời khỏi Nam Triều Tiên vì họ sắp sửa do thám việc tập trung quân đội của Triều Tiên sau khi 4 sư đoàn Mỹ rút đi.

Chính phủ Nam Cao muốn tư lệnh quân đội L.H.Q. có quyết định lan chóng về vấn đề ấy, nếu không Nam Cao không có cách gì khác là áp dụng quyền hành của mình như một quốc gia có quyền tối cao của họ » (U.P.)

● Tin ngày 24-8, từ Lamã cho hay: Thay ghế thủ tướng Gasperi, hội đồng quốc gia của đảng công giáo Ý kêu gọi ông nghị Adone Zoll cựu bộ trưởng tư pháp lên kế vị. (Paris Presse l'Int. 25/8)

● Nhóm đầu tiên các viên chức cao cấp Mỹ đã đáp phi cơ bay sang Manila để dự Hội nghị về minh ước phòng thủ Đông Nam Á sẽ khai mạc ngày 6-9-54.

Tướng Douglas Mac Arthur, cố vấn bộ ngoại giao cầm đầu nhóm viên chức này.

● Ông Sainteny, đại biểu Pháp bên cạnh chánh phủ V.M. đã tới Hanoi ngày chúa nhật rồi, cùng với nhiều nhân viên thuộc văn phòng của ông.

Ý VÀ VIỆC

của DI TẾ

Cái túi áo khi

Phen này tham quan ở lại lo muốn ăn xương sống :

Hôm trước có tin công cuộc bãi trừ hối lộ sẽ thi hành gắt gao, ăn tiết tàng xường có thể phạt tù tới chung thân và phạt tới cả triệu bạc.

Bọn một dân, sáu nước, tuy vậy còn có chỗ hơi vững bụng vì « làm ăn » khôn khéo họ vẫn có thể tránh được búa rìu pháp luật một phần nào.

Bây giờ có một sắc lệnh mới nữa : bắt các công chức, quan liêu, phải kê khai gia sản Khai gian sẽ bị « về vườn » mà còn mất luôn cả vườn ruộng nữa vì gia sản sẽ bị tịch thu!

Cái đó mới nguy. Chầy nhà thì phải ra một chuột hay một ả của dút cũng thế... kê khai gia sản, ông Mít mới nói làm sao vẽ cả dây nhà ông tậu được với số lượng tháng 6,7 ngàn? ông Soài làm có ba ngàn bạc một tháng mà sao có xẻ hơi?

Bấy giờ dẫu thấp trời cao.

Ăn làm sao nói làm sao bấy giờ?

Song trí cao lại gặp mưu cao. Dẫu nhà lập pháp có cao tay ăn đến đâu, cũng không thể phòng hết mánh lới hối lộ được. Tìm đâu ra tiền hối lộ, khi người ta ăn tiền ở phía cửa hậu và khi của hối lộ giắt kỹ vào túi áo khi của bà nó. Cái túi áo khi giấu tiền công hiệu lắm.

Lại còn những túi áo khi lớn hơn nữa của cả bà con nội ngoại, để chứa tiền hối lộ. Ông « ăn » được mấy triệu bạc chẳng? Thì ông tậu nhà, mua đất mà để tên bà con họ gần. Ông lơ lửng tên ông thì ông cứ việc sang tên lệ cho bà họ, bà lớn, đến lúc đi khai sản nghiệp, ông sẽ là người trong như ngọc, trắng như tuyết, vì ông không có gì!

Vậy ước sao lại có một đạo luật nữa để truy tầm những túi áo khi, thì các sản nghiệp bất chánh đều có trốn chui, trốn nhui ở đâu sẽ cũng bị lộ ra hết.

Tây Tiu đang dờ

Tại Saigon có một trường lớn làm để đào tạo những nhà kỹ thuật vì nó mệnh danh là « Kỹ thuật học trường ». Khỏi cần phải nói rõ chỉ tiết, ai cũng thừa hiểu đây là một trường rất quan trọng cho nền kỹ nghệ nước nhà.

Nhưng có điều thảo mắc là rồi đây trường lấy học trò ở đâu vào học, vì trong trường các môn dạy rộng chứ Pháp. Trước kia những trò dậu Tiên học còn khá tiếng Pháp (học chương trình cũ) thì vào « Kỹ thuật học trường » còn theo học được. Nay các trò học theo chương

trình mới, học rộng tiếng Việt để thi Tiểu học; khi muốn học nghề ở trường nổi trên, sẽ phải bỏ tay, cần bút. Vì thầy giảng bài bằng tiếng Việt, thớt rồi quen... Ông hiệu trưởng K.T.H.B nghĩ sao?

Có người viên cơ rằng tiếng Việt nghèo quá, không đủ danh từ về máy móc. Xin mời ông cử dờ từ điển khoa học ra, cố gắng dùng tiếng Việt, thớt rồi quen... Ông hiệu trưởng K.T.H.B nghĩ sao?

Chết yểu là phải

Bên Mỹ, người ta hay làm bốn thống kê quá. Năm nay, người ta là hoàng vì tỷ số các người dân ông có vợ chết sớm nhiều hơn các năm trước.

Rồi có nhà khoa học đặt ra câu hỏi: Lấy vợ sẽ tồn thọ chăng?

Lý luận chung của vấn đề cũng như bác sĩ từ trước đến giờ là hôn nhân có lợi cho đời sống. « Kia điền thú là loài vạn vật; dẫu vô trí cũng bắt đầu bằng : có âm dương, có vợ chồng... » Bác sĩ thì cho rằng âm dương, vợ chồng sẽ điều hòa sức khỏe, làm cho cuộc sống thêm ý vị và con người sống lâu.

Vậy sao năm nay các bản thống kê lại thấy kết quả ngược lại?

Theo ý tôi thì cái anh chồng trong thời đại nguyên tử này một tâm khổ não hơn cái anh chồng thời trước nhiều lắm. Riêng một vấn đề « Đốt hay không đốt » mà quái kiệt Trần Văn Trạch nêu ra, cũng đủ làm cho phải dờn ông có vợ làm lúc cũng gặt mình, muốn đau tim. Lại còn thêm các ông « nhứt trình » cứ đang đây trường như những vụ ghen do át xít vào mặt tình địch như vụ cô Vui, làm cho dờn ông yếu tim muốn té xỉu. Đầu óc phải lo lắng với những vụ xảy ra thường như thế, làm sao con người chẳng mau già, chết yểu. Có thể than lên một tiếng: « Đau đớn thay phận... dờn ông! »

Thủy tinh !

Tàu biển chở đồng bào tẩu cư từ Hà-phòng vào Saigon, đã có hai lần được biến thành nhà... họ sanh vì trong số các bà chạy loạn, có hai bà hạ sanh quý tử lúc lênh đênh gữa biển, cá sống to. Đứa con nếu đặt tên là Thủy tinh thì đúng quá!

Cổ nhiên, hai lần đều được mẹ tròn con vuông vì trên tàu có đủ thuốc men, bác sĩ, khán hộ... Có lẽ chỉ thiếu có một mẹ và phòng sanh.

Bây giờ biển đã có rồi. Chừng nào mới có thuyền dân tẩu cư dờ trên trời nữa? Chúng ta thử tưởng tượng trên chiếc phi cơ Dakota chở mấy chục đồng bào tị nạn, bỗng có bà chuyên bụng thì vịn lưng từng biết chừng nào? Các cô chiêu đãi vịn có cả tiếp đãi khách, chớ đâu có học khoa đờ đờ. Còn t ông bạn đồng hành, nếu hèn mà gặp có ông đốc tờ thì cũng còn thiếu dụng cụ dờ đờ, mới bắt đầu làm với trời.

Chắc là bạn tò chức ở Hanoi đã đề phòng trường hợp ấy nên không dám cho các bà « có bầu có bả » đi mây về gió.

TỔ CHỨC CÁ NHÂN

Chiến sĩ và nhân dân

BẠN là một tên chiến sĩ, chiến sĩ dân tộc. Bạn tranh đấu để thiết lập công bằng xã hội, để mưu đồ phúc lợi chung.

Bạn là người Việt Nam, là một phần tử của nhân dân Việt. Đường lối của Bạn là chánh trị nhân dân, thì sự liên quan giữa Bạn với nhân dân là một mối liên quan khác hẳn mỗi lên quan nào khác.

Bạn đặt nguyên tắc « làm việc với nhân dân cho nhân dân », thì sự cụ thể phải là : nằm trong nhân dân để cảm thông với nhân dân, hay là nằm trong nhân dân để có cái cảm thông nhân dân. Đó là đi sát quần chúng, hòa mình trong quần chúng.

Khác hẳn chính trị phong kiến và chánh trị tư bản, chánh trị nhân dân không ở trên nói xuống nhân dân, không ở ngoài đi vào quần chúng, mà phải là ở trong nhân dân, ở trong quần chúng, để phát động công tác.

Nhân dân là quảng đại quần chúng. Đại chúng cần lao là cái trục chánh của nhân dân, thì Bạn phải là người cần lao trước hết. Bạn hoạt động cho đoàn thể, Bạn tranh đấu cho lý tưởng, Bạn tìm thêm đồng chí, ấy là Bạn cần lao đó.

Đời sống của Bạn phải là đời sống cần lao thì Bạn mới có thể nằm trong quần chúng mà huy động quần chúng.

Bạn phải nhận thức triệt để ý nghĩa cần lao, mới tránh được sự lẫn lộn với danh từ vô sản. Cần lao và vô sản khác nhau. Vô sản có thể không phải là cần lao. Người cần lao trong hiện tình xã hội phần đông là vô sản. Người vô sản có khi lại không cần lao, mà vẫn sống trường giả.

Cần lao là mọi hình thức công tác giúp vào sự xây dựng vật chất và tinh thần. Bạn cầm bút viết ra những điều chính đáng, có ích cho sự hiểu biết và tiến bộ của nhân dân, là bạn cần lao đó. Bạn hát một bài làm cho lòng người trấn tĩnh, cho thêm sự quả quyết tiến tới, làm cho quảng đại quần chúng vui thú một cách lành mạnh, cũng là cần lao vậy.

Đối tượng tranh đấu là phúc lợi nhân dân, thì người chiến sĩ nhứt định không được xa nhân dân. Nhân dân là căn bản của nền chánh trị thì mỗi một điều do dân phát động.

Vì vậy mà luôn luôn Bạn phải hòa mình trong nhân dân.

BẮT HỮ

Đồng hồ cho khách bộ hành

Khách bộ hành ở phía Nam nước Anh rất là khó chịu và nóng ruột mỗi khi muốn đi ngang đường, vì cũng phải đợi chiều thay đổi dọc ngang ở các ngã tư. Vì vậy nên họ đề nghị phải có một cái đồng hồ lớn kê ngay bên cạnh ngọn đèn xanh đỏ để mỗi khi muốn đi ngang qua đường chỉ rõ cho họ số giây... họ đợi còn bao nhiêu nữa cho đỡ sốt ruột.

Dân chúng Đông Đức được « điều khiển » đi nghỉ mát!

« Các anh phải đem theo chăn mền, và khăn lau rửa mặt ». Đó là một trong những lời huấn lệnh của cấp trên ban bố ra cho dân chúng Đông Đức đi nghỉ mát? Nhưng không phải là một cuộc nghỉ mát mà chính phủ « ông họ » cho dẫu, vẫn phải trả tiền như thường và dưới sự kiểm soát rất gắt gao của chính phủ.

700 tòa nhà khách sạn to lớn bị sung công để chứa 770 000 dân chúng « được điều khiển » đi nghỉ ngơi.

Dân chúng không có quyền chọn lựa để được đi ra biển hay lên núi theo ý muốn của mình. Họ phải tập trung thành từng toán để sống tập thể với những người phụ trách. Họ được chia cho những cái bếp lò xoàng xĩnh để tự túc nấu nướng.

Mặc dầu là đi nghỉ mát nhưng họ sống như máy và giờ giấc rất khắt khe. Ngày nào cũng như ngày nào dân chúng cũng được ban hành « nghỉ ngơi » ngồi im lặng trong nội gian phòng rộng lớn để học tập và trau dồi về chánh trị!

(L'information hôtelière, Touristique et Gastronomique)

Một cuộc sinh đẻ bị kiểm duyệt tại New York.

Walt Disney, vua về loại phim hoạt họa. Vừa rồi mới sản xuất ra một cuốn phim miêu tả nhân vật là « La Prairie qui disparaît ». Nhưng có lẽ cuốn phim này không được chiếu lên màn ảnh cho công chúng xem, mặc dầu ủy hội Công giáo điện ảnh đã đồng ý và cho phép thực hiện. Bộ quốc gia giáo dục quần chúng ở New York kiểm duyệt và cấm, nếu như các nhà đạo diễn không chịu cắt đi một đoạn phim chừng 2 phút trình bày một bà... bỏ đang « đỡ đẻ làm bốn » để cho ra chào đời một « công tử » bỏ con.

Người sẽ sống đến 160 năm với một cái đầu khổng lồ

Dân Mỹ đang xôn xao vì bản luật án của bác sĩ W.M. Krogmann, giáo sư về khoa nhân loại học ở đại học đứng Pennsylvania.

Ông nghĩ : nếu đến tương lai của loài người, sự liên quan với các con cháu của chúng ta cách 4, 5 nghìn năm nữa.

Tao ông thì con người của ngày mai sẽ sống thọ lắm, hơn một thế kỷ, nghĩa là có thể sống những 160 năm, và có một cái đầu to kinh khủng. Người tương lai sẽ có một sức mạnh vô song nhờ ở mấy móc điều khiển bằng điện lực. Loài người tương lai sẽ không còn phải mất trước một vấn đề gì, tất cả mọi chuyện sẽ giải quyết được cả.

Thủy phi cơ thương mại lớn nhất thế giới

Thương mại hàng không Anh dự định đóng những chiếc thủy phi cơ khổng lồ

ĐỜI MỚI số 130

Vụ mưu sát Thủ Tướng Magsaysay

Một vụ âm mưu của người Huk định hạ sát thủ tướng Magsaysay, gia đình thủ tướng và các nhân viên cao cấp chính phủ vừa phát giác.

Người ta cho rằng cuộc âm mưu này có liên quan đến vụ xử án sắp tới nhà lãnh tụ Luis Taruc.

Buổi xử án đó vào ngày 16 tháng 8.

Săn rắn hoa mai

Có đến 2000 người từ 26 nước tới miền Okeene (Oklahoma) để săn... rắn, và chỉ tọn một ngày mà đã bắt được 1576 con rắn hoa mai (một tấn rắn).

Con to nhất dài 2 thước, nặng 4 ki lô do một cặp vợ chồng bắt bằng tay không và đã bán được 195000 quan.

Giống rắn này dùng để làm huyết thanh.

(Semaine du monde)

Mú nón và đàn bà

Chẳng hiểu một vài cô đào hát Mỹ làm « tăng » thế nào mà thích đội những mũ nón xấu xí, và đã làm cho ông John P. John nhà sản xuất mũ nón nổi tiếng ở Mỹ phản đối. Ông ta cho rằng như thế sẽ bị ảnh hưởng đàn bà Mỹ sẽ bắt chước và các cô đào sẽ chịu trách nhiệm tới khiêu thâm mỹ của Mỹ châu: Đây là những nạn nhân của ông : Nàng Rita Hayworth, Greta Garbo và Elhanor Roosevelt.

(Semaine du Monde)

Bơi qua biển Manche

Bơi qua biển Manche bây giờ là một chuyện thường và dễ dàng chứ không như trước nữa. Vừa rồi Nicolas Gabriel mới 21 tuổi đã từ Pháp sang Anh mà lại bơi ngựa... đặc biệt khác hẳn những người xưa.

(Vue images)

Những bộ xương người khổng lồ

Người ta vừa mới đào được ở dưới chân đồi ở gần Clermont Ferrand 3 bộ xương người khổng lồ.

Những cái hàm đang còn nguyên vẹn dẫu đã răng và to gấp 3 của người thường.

Người ta phỏng đoán rằng đây là mộ chôn thi hài những người « Gô loa » bị giết chết trong trận giao chiến với đoàn quân của César ở chân khu đồi này.

(Le Figaro)

TRANH KHÔNG LỜI

(Paris Press: l'Intransigeant)

XI

SÂN GA ồn ào. Tiếng người lao xao. Hành khách chen nhau trước phòng bán vé. Tinh đứng ngơ ngác nhìn gian nhà rộng mênh mông, nhận nhịp người đi lại. Tiếng còi tàu rúc lên ngoài sân ga. Từng đoàn tàu chuyển bánh xăm xập. Ba đặt valy xuống cạnh Tinh :

— Đứng đây trông và ly, cho ba.

Lần thứ nhất, từ ngày về Hà nội, ba nói với Tinh bằng một giọng âu yếm như thế. Tinh vâng lý nhí trong miệng. Ba đi lại phía đông người.

Bấm vé xong, hai bố con ra khỏi nhà ga. Chuyển tàu ngược bắc hình như sắp sửa chuyển bánh. Máy người phu kịp chạy làng xăng. Hành khách hấp tấp lên tàu. Tinh đi như chạy theo ba. Nó vừa bước lên đến toa tàu thì ở đầu máy một tiếng còi hú lên. Con tàu kêu phi phà như lấy sức để chuyển bánh. Từ những khung cửa rộng của toa hạng ba lộ nhô ra những mái đầu.

Dưới sân ga, những người đi đưa đứng nhìn theo con tàu. Hình như người nào người nấy vẻ mặt cũng rầu rầu. Tinh nhớ đến chuyến đi hôm nào. Sân ga tĩnh lý không có một người thân đi tiễn. Hai mẹ con lếch thếch leo lên toa. Cái xếp ga lác đác ít người. Con tàu sủa sủa rất

lâu. Nhà ga bé nhỏ thân yêu hun hút đằng xa rồi khuất hẳn sau nhịp cầu sắt đen trụi. Tiếng những toa tàu nặng nề va vào nhau lịch kịch. Đám đông người đứng dưới sân ga lộ nhỏ lại và nhỏ dần. Con tàu lách qua những dãy nhà xan xát. Phố xá thấp xuống. Nắng đã nhạt trên những lớp mái ngói nâu. Qua khung cửa rộng, gió ào ạt. Tinh đứng vịn vào thành cửa nhìn xuống phố xá Hà nội trong buổi hoàng hôn. Từng nẻo đường rộn rịp xe cộ. Qua những dãy nhà thấp chen chúc thì đến phố tây với những tòa biệt thự rộng vườn cây um tùm. Con tàu đã bỏ lại Hà nội!

Một giây cầu dài uốn lượn như một con rắn lớn nằm vắt ngang qua sông

Hồng hà. Mặt trời nhuộm đỏ giòng nước phù sa. Thấp thoáng trên bãi xanh dăm ba mái nhà bé nhỏ con tàu xăm xập đi sâu mãi vào bóng tối.

Có bàn tay ai vừa đập lên vai Tinh. Tinh thức giấc giữa tiếng người lao xao. Mọi người đang mang hành lý xuống tàu :

— Đến nơi rồi hở ba ?

Ba không đáp, lẳng lặng xách va ly đi lẫn vào đám người đổ xuống sân ga. Tinh lẽo đẽo theo sau, mắt nhắm mắt mở. Gió về đêm đã lạnh. Sân ga bé chật chội những người gồng gánh với hàng hóa. Tiếng người léo xéo, lẫn tiếng con tàu thở phì phì một nhọc. Tinh nghe cả thấy tiếng gà vịt kêu quang quác. Hành khách xuống đây phần lớn đều là những người đi buôn từ chợ quê đến hay từ Hà nội về. Toàn một màu áo nâu lam lù, khăn mỏ quạ.

Dăm ba ánh đèn vàng xong thấp thoáng trên sân ga. Máy anh phu xe nhún nhún trước cửa ga đón khách. Hàng quán dằng trước mặt thấp thoáng bóng người. Những mái lều lụp xụp le lói ánh đèn dầu.

Bánh xe lan ọc ạch trên con đường đá dốc và gồ

ghe. Tinh ngoái cổ lại nhìn chiếc cầu gạch hình con tôm hùm nằm vắt mấy cái cang ra hai bên đường. Dưới cầu là mấy dải đường sắt nằm giữa cả lan can và than xỉ.

Phố xá tĩnh lý về đêm vắng một cách rợn người. Lâu lâu mới lại thấy một ngọn đèn đỏ xọng. Từng dãy nhà thừa thớt nằm im lìm trong bóng tối.

Đêm sang thu, gió se lạnh. Tinh bỗng nghe trong lòng xôn xao vô cớ. Nổi mừng nhóm lên cùng nỗi lo lắng vẩn vơ.

Đi hết hai quãng phố, thì đã đến nhà. Trong bóng tối, Tinh nhận ra cây bàng trước cửa. Nhà thấp thoáng ánh đèn điện yếu. Tinh chạy vụt vào.

— A kia ! Tinh đã lên !

Tinh mừng đến phát khóc được khi trông thấy Hạnh. Cả Hạnh cũng vậy. Hai trẻ đứng nhìn nhau hồi lâu cảm động không biết nói năng gì nữa. Lát sau, Hạnh cầm tay em :

— Vào trong buồng thăm mẹ đi.

Tinh ngoan ngoan theo vào.

— Kia cháu ! Đã lên đây ư !

Bà ngoại thấy Tinh vào thì ngược lên. Giọng bà dịu dàng, thoáng vui mừng.

— Lạy mẹ ạ.

Ba Tinh lễ phép chào bà cụ.

Tinh nhìn thấy mẹ nằm thiêm thiếp, qua lá màn thưa Gian phòng nhỏ phảng phất mùi thuốc bắc.

Ba Tinh sẽ hỏi :

— Con vừa nhận được giấy phép lúc năm giờ. vội ra tàu ngay.

Nhà con đã tỉnh chưa ?

Giọng bà cụ chậm chạp, đầy lo lắng :

— Mẹ man xuất từ buổi sáng đến giờ. Ông đốc tờ vừa đến tiệm cho một mũi thuốc hồi sinh. Ông ta bảo nó yếu tim.

Ba Tinh cúi xuống bên giường, nhẹ tay vén lá màn lên.

— Minh ! Minh đã bớt chưa ?

Mẹ Tinh từ từ mở mắt. Trong ánh đèn, hai con mắt lơ lơ, mệt mỏi. Khuôn mặt trái soan hốc hác như của một thầy ma. Đôi mắt lơ lơ nhìn hai cha con Tinh. Đôi mắt buồn rười rượi.

— Một lúc sau ba thử dài, bảo Tinh :

— Thôi, để cho mẹ nằm nghỉ.

Bà xoa đầu Tinh, ái ngại. Đôi mắt già nhăn nheo cũng buồn rười. Bà lại thử dài kín đáo.

Hạnh kể cho Tinh, lúc hai đứa ra nhà ngoài :

— Buổi sáng, mẹ Tinh vừa bước xuống nhà ngang bỗng ngã khuỵu xuống. Mẹ biu được lấy cánh cửa. Lúc đưa mẹ vào buồng mẹ không nói được gì nữa. Mẹ nằm thiếp đi. U Hạnh giựt tóc mai, gọi mãi mới mở mắt lơ lơ. Mẹ chỉ ôm ngực mà thở...

Tinh nghe chuyện, cứ ngẩn ngơ như mẩn rưng. Bày giờ nó không thấy lo lắng nữa. Nếp nhà cũ với mấy người thân yêu làm cho nó vui lên. Nhất là được gặp lại Hạnh. Hạnh không lớn được bao nhiêu. Khuôn mặt hơi dài ra và đôi mắt đen lấp lánh. Hạnh không có vẻ âu sầu như ngày trước. Hạnh cứ nhìn tinh dịu dàng. Nét mặt Hạnh thấp thoáng một nỗi vui trẻ thơ. Hạnh hỏi em :

— Hà nội có vui không Tinh ?

— Vui lắm chị ạ. Nhưng em ít được đi chơi phố lắm.

— Thế có hay đi xem chớp bóng không ?

Tinh thoáng hôm nào vui vui ba mới bảo anh xe

(đọc tiếp trang sau)

ESTRAN VAN
Nhà bán Kiến thuốc
Chuyên Môn
**PTIQUE
SCIENTIFIQUE
LUNETTERIE**
12. PHAN THANH GIÂN SAIGON

Do cựu cai quản nhà bán kiến thuốc Solirène-Heumann trên 25 năm kinh nghiệm đảm nhận.

Bình BAN tuy dữ! Đừng sợ!
Nếu quý Ngai biết dùng ngay thuốc:
ĐẠI-ĐỨC TIÊU BAN LÔ

Là một thứ thuốc trị và
ngừa các chứng ban đỏ,
cầm nóng và rất thần hiệu.

Thuốc TIÊU BAN LÔ
có rất nhiều hiệu, xin
nài cho được của hiệu.

ĐẠI-ĐỨC
mới có kinh nghiệm

Nhà thuốc
ĐẠI-ĐỨC
VIỆT-NAM CAO-MIÊN

TỔNG CUỘC : 372, Đại lộ Đồng-Khánh — CHOLON
CHI CUỘC : 103, đường Delaporte — NAMVANG

KỸ-LƯỜNG
và
MAU LẺ

NGUYEN-TRUNG
150 RUE GIA LONG - TEL. 21.503

HO ! HO ! HO !
Thái Bình Bồ Phế Tinh
Nhân hiệu TÀU BUÔN

Chuyên bồ phôi, nhuận phôi, gián hỏa, trừ
đàm và trị các chứng ho bất luận mới phát
hay ho lâu

Nổi tiếng thật nhiều Có bán khắp nơi
Nhà Thuốc
Thái-Bình-Dương
25, Rue des Artisans—CHOLON

NIỀM TIN ● tiểu thuyết dài của Vĩnh Lộc ● NIỀM TIN ● tiểu thuyết dài của Vĩnh Lộc

đánh xe cho ba đứa đem đi ở cái rạp chiếu bóng phố hàng Đa. Rạp lớn lắm, chị ạ. Cửa ra vào rộng thênh thang. Hai bên tường dán ảnh màu thật lớn...

Cứ thế, Tinh ta kể thao thao bất tuyệt. Từ chuyện ở nhà cho đến chuyện ở trường chẳng thiếu một mảy may. Đến chỗ mà Tinh bảo ba ghét Tinh và mẹ thì lại chịu chuộng thằng Kiên, cái Thùy, Hạnh thờ dài nho nhỏ. Hạnh nắm tay em, rầu rầu hỏi:

— Tinh khổ thế kia ư?

Rồi Hạnh thủ thủ bảo em:

— Hay Tinh về ở với bà vậy...

Tinh lắc đầu:

— Không được đâu chị ạ. Mẹ không cho. Với lại bà cũng đã bảo rằng: Ở với bà không ai trông nom học hành đót nát rồi thì khổ...

Hai chị em nhìn nhau mà thở dài ở phòng bên tiếng bà bảo:

— Tinh đâu rồi? Hai chị em liệu đi ngủ thôi.

Sớm hôm sau khi Tinh còn ngủ bỗng có bàn tay ai lay mạnh lên vai nó.

— Tinh! Dậy đi em!

Tinh bàng hoàng mở mắt. Nó chợt thấy hai mắt Hạnh đỏ hoe. Hạnh đã dậy từ lúc nào. Linh tính như bảo một điều không lành, Tinh hốt hoảng hỏi:

— Gì thế chị?

— Mẹ... mẹ em... chết rồi!

Hạnh vừa sụt sịt vừa bảo thế. Tinh choàng dậy nhảy xuống giường. Không đề cho Hạnh kịp theo, nó chạy một mạch vào phòng mẹ và khóc òa lên.

Bà ngoại ngồi rũ bên giường đương khóc tỉ tê. Ba

đứng đầu giường mặt thờ thẩn. U Hạnh len lén đứng bên cửa nhìn cảnh tượng đau thương trong căn buồng nhỏ, ánh sáng mập mờ. Tinh lật đặt chạy lại bên cạnh bà. Bà ôm chầm lấy nó mà khóc lên tiếng:

— Con ơi! mẹ con... đi rồi!

Tinh ngược lên mái tóc hoa râm, nhìn bà qua màng lệ. Mẹ Tinh nằm dần xuống giường. Hai con mắt nhắm ghiền. Da mặt như hết máu. Hai cánh tay gầy guộc đặt lên bộ ngực mông không còn phập phồng nữa.

Căn phòng nhỏ xôn xao những tiếng khóc.

MẸ TINH chết vào một ngày sang thu, Heo may lạnh lạnh về bứt từng đám lá ở trên cây bàng xé cửa nhà đã gãy guộc sẵn. Tinh chỉ còn biết khóc cho hai mắt đỏ hoe. Xung quanh Tinh ai cũng khóc. Toàn những bộ mặt sầu thảm, dăm chiêu.

Hạnh đi sau Tinh. Cô nhìn em bước thất thiếu cuối cổ đôn, áo xô gai, tay chống gậy. Một hình ảnh bi đát và tuyệt vọng. Đám ma thừa thốt độ chực người. Con đường như dài mãi ra, lác đác có những nén vàng dập nát dưới chân mấy người phu đòn đi trước.

Nắng chưa lên. Trời và đất u uất trong một màu xám lạnh lẽo.

Nhưng rồi cũng đến nghĩa trang. Tiếng kèn già nam tỷ tê bốc lên giữa những năm mồ quạnh quẽ một điệu buồn nào ruột. Hoa cỏ may thấp thoáng như bóng khói.

(còn tiếp)

Độc Đời Mới từ số 122

TRƯỚC TÌNH THẾ MỚI

PHẢI BẮT TAY VÀO VIỆC

BẠN đã cùng chúng tôi nhận thức rằng phải tranh đấu, bởi vì có tranh đấu mới tồn tại, và mới có thể phát triển đời sống.

Đó là lẽ thông thường.

Bạn là người Việt Nam ở vùng chạy từ sông Bến Hải xuống mũi Cà Mau, Bạn ở trong một hoàn cảnh khác thường. Nước của Bạn bị cắt đôi, con người của Bạn không yên. Mặc dầu mai này sẽ có hòa bình ở chỗ Bạn ở, ở vùng «quốc gia» của Bạn, nhưng Bạn chưa hoàn toàn tin là có hòa bình.

Bạn biết rõ ở Việt Bắc có một chánh phủ, và chánh phủ này sẽ tổ chức vùng trên thành một khu kiên cố, đặt dưới một chế độ có màu sắc rõ rệt; chế độ ấy, dù Bạn không tán thành đi nữa. Bạn cũng phải chịu rằng nó có sức mạnh cả về hai mặt chủ quan và khách quan.

Bạn không thể không muốn cho vùng Bạn ở trở nên một khu tốt đẹp về hai phương diện kinh tế và chánh trị. Nhất định là Bạn không muốn nó là phần đất lộn xộn, làm cho Bạn sống đời khổ chết khổ sống.

Bạn muốn xây dựng cái gì mới và tiến bộ cho xã hội và cho quốc gia, Bạn đã cùng chúng tôi xét qua những trở lực và những điều kiện thuận tiện, chủ quan cũng như khách quan.

Bạn cũng nhận thức rằng chánh trị áp dụng trong những ngày tới đây phải là chánh trị nhân dân, lấy nhân dân làm vừa nóng cốt vừa đối tượng. Về mặt kinh tế và xã hội, chánh trị nhân dân đứng trong cái thế công cộng xã hội, điều hòa xã hội và dân tộc.

Ấy là bạn chủ trương nhân dân trị, khác hơn vô sản trị.

Ấy là Bạn đã trí trí trước khi hành động. Bạn biết trước, biết một cách rành rẽ.

Nhưng thời gian không làm việc cho vùng Bạn ở; Bạn không còn thì giờ chần chờ. Vậy Bạn phải bắt tay ngay vào việc. Tức là Bạn phải hành động. Biết rồi phải làm. Mà còn phải biết làm cách nào, với phương pháp nào, làm việc nào trước, việc nào sau.

Thông thường, trong hoàn cảnh hòa bình là phải bắt đầu từ chỗ bắt đầu cũng như trẻ học là học A.B.C.

Nhưng ở trong hoàn cảnh phi thường của nước ta ngày nay, ta có còn thì giờ để bắt đầu từ A.B.C. chăng? Chúng tôi thiết tưởng phải bắt tay vào việc ở hai phương diện lại gặp nhau.

Một phương là đi từ A. B. C.

Một phương khác là đi từ cái thế chánh quyền.

Cái thế chánh quyền ngày mai, lấy sức ở nhân dân vì là chánh trị nhân dân, là cái thế phá vòng vây.

Cái thế A. B. C. là cái thế nằm trong nhân dân, huy động quần chúng, tiến từ con số 1 thẳng tới con số triệu.

Phải phá cái vòng vây vì hệ thống tổ chức từ xưa xuất xứ ở chế độ phong kiến và thực dân, nên không thể áp dụng với chánh trị nhân dân được, không còn thích ứng với sự tiến bộ hiện đại.

Năm cái thế A. B. C. là các bạn đấy, là tất cả anh chị em thanh niên toàn xứ, là hạng trẻ trung có đầy nhựa sống của xã hội.

Điều mà Bạn cần làm trước hết là giữa bạn bè của Bạn, phải đã thông tư tưởng, đặt vấn đề phải làm gì trước thời cuộc, đưa ra chủ trương mà Bạn cho là phải.

Ấy là Bạn thống nhất chủ trương, đề rồi thống nhất hành động.

Những chánh kiến do Bạn đưa ra cần thấm nhuần giữa bạn bè của Bạn trước, nhiều hậu mới phổ biến trong nhân dân trong đó Bạn là một phần tử giác ngộ.

Làm điều ấy, Bạn sẽ dẫn tới tổ chức nhóm «chánh trị nhân dân» của Bạn, đề rồi phản công.

Trần Văn Sửu

ở Nhóm Đời Mới

Độc khắp các báo...

Phi công Mỹ dùng súng điều khiển bằng vô tuyến điện

Đại tướng Nathan tham mưu trưởng không quân Mỹ, vừa tuyên bố: Các phi công Mỹ đã sử dụng thứ súng điều khiển bằng vô tuyến điện.

Đại tướng nói thêm rằng thứ khí cụ tối tân này sẽ tu sửa lại để một ngày một thêm hoàn hảo.

Nếu đau dạ dày thì đi ngủ?

Trong một buổi nói chuyện trên đài phát thanh Đông Bá linh ông thấy thuốc nhà thương chính thành phố đã tìm ra được một phương pháp để làm cho dịu bớt những cơn đau dạ dày ghê gớm.

Trong bệnh viện những cơn bệnh phải ngủ từ 40 đến 20 giờ dưới sự kiểm soát của các nhà chuyên môn và nhờ một cái máy điện làm cho dễ ngủ.

Theo ông ta nói: nếu ngủ nhiều bệnh đau dạ dày sẽ thuyên giảm.

Cái lọ giết người bí mật

Tất cả các nhân viên công an cảnh sát ở Rantenstall đang cố gắng tìm một cái lọ có thể giết được 1500 người.

Máy phóng thanh khắp phố đều kêu vang «cần thận cái lọ giết người! cần thận cái lọ giết người».

Thì ra phòng bảo chế của xưởng dệt thành phố bị mất cắp một cái lọ đựng đầy cyanure de potassium.

Nhà công an sợ rằng trẻ em đem cái lọ ấy để nghịch bậy chẳng (?)

Đóa hoa hồng xanh

Lần đầu tiên ở trên thế giới có... một đóa hoa hồng sắc xanh và sẽ được trình bày tại Southport.

Họ tính toán đúng ngày (trên lâm hoa sẽ nở. Sau 10 năm và tốn kém mất 1.500.000 quan, ông M. Samuel Mc. Gredy mới chế tạo ra thứ hoa hồng lạ này.

Luân đôn sáng chế thứ vô tuyến truyền hình nổi

Trong một buổi triển lãm máy thu thanh quốc tế tổ chức tại Luân đôn, các kỹ giả khắp nơi được dự buổi ra mắt đầu tiên của máy vô tuyến truyền hình nổi của Anh.

Khán giả có thể thấy được có xưởng ngỗng viêa đứng ở trong «s u d o» mà hơi khói thuốc lá như bay ra ngoài màn ảnh vô tuyến truyền hình.

Khán giả phải nhìn qua những miếng kính phản cực. (Paris presse L'intransigeant)

Ô tô phân lực của Anh chạy 100 cây số chỉ tốn 13 lít xăng

Anh sắp «lãng xê» ra một kiểu xe ô tô phân lực mới.

Mặc dầu đang đầu kín chưa công bố rõ rệt nhưng người ta cũng tạm biết rằng kiểu xe này có 125 mã lực và mất từ 13 đến 15 lít xăng trong khoảng đường 100 cây số.

Chiếc Rover, xe ô tô phân lực đầu tiên phải sai hết 100 lít với 100 cây số.

Loại xe phân lực này nhẹ và giản dị hơn nhiều. Hộp tăng số tốc độ đã bỏ bớt đi không dùng đến nữa.

MÙA nắng chói Hè chẳng bao giờ thay đổi với độ nóng liên miên. Tloảng qua đôi góc trời, một vài vùng hoa phượng thắm nở, rộn sắc đấu tranh. Ngày vẫn thiêu cháy. Đã có những bộ mặt hốc hác, những quầng mắt thâm đen, những mái tóc bơ phờ.

Hè về. Mùa nhân loại hun đốt tâm tư. Các cánh cửa mở toang đón gió lạnh: im lìm vắng ngắt. Nắng chói loà.

Đôi nét uể oải, cố gắng hết sức soạn sửa một chuyến đi. Cuộc «trầy hội non sông» kín kín kéo dài từ bãi băng bắc cực tràn qua những giải đồng lúa mênh mông đến niềm cây lá hiền hoà xanh tốt.

Bao nỗi niềm lo lắng e ngại. Nhân loại già cỗi uả héo. Lò nung nấu. Nồng nấu, từ từng trong một khoảng trời vuông vức, thiếu gió thiếu sáng. Những vai chen chúc eo sát: ngột ngạt. Hơi người, hơi nóng tha hồ bên quặng nhầy nhầy. Những làn áo dính sát vào người. Những bộ mặt cháy dài thườn thượt. Những cặp mắt lơ lơ như thiếu ngủ.

Ồn ào, xôn xao, bần tăn, nhân loại ném những cái đấu hội ngơ ngác. Cả triệu người mạnh ai nấy bước, ở ạt ủa chạy, mong trút một gánh nặng. Tức ngực. Khó thở. Không khi nỏ nhảy rần rật sau đám khói: đấu vết tàn tích chiến chinh. Tiếng rao « nước đá cục» loảng rori trong nồng nhầy.

Nhân loại nhớn nhác, vẩn bâng hoàng như chưa tỉnh hẳn cơn mê (?)

Những tiếng thét ghê rợn. Những chuỗi cười ròn tan, quái đản, tuy chẳng có gì khôi hài hí hước, hân hoan vũ sùng, chỉ giống tiếng rống lên hên hê của kẻ điên cuồng rồi tri, mất thăng bằng cân não.

Những vẻ mặt đăm chiêu khó tả, nặng trĩu ưu tư, thắc mắc.

Những đoàn xe nhà binh vù qua: (vua) quan lộ. Bụi tung mù lên, rồi từng lớp lòa xòa, loải thoải chạy ủa ạt vào vệ đường. Có mùi khen khét: khét của khói súng và khét của thịt người nướng cháy.

Thoảng trong ánh mắt, đôi nét u buồn. Bần thần. Bóng những người «me tóc ngả màu bông», những người vợ cúi trên bực cửa, những em bé bi bô, mờ mờ nhòa nhòa sau đám khói.

«Chiến tranh bùng lan.

Chiến tranh nguy nan,

Đó đây lửa than (ôi thôi)

Đó đây điều tàn...

Tiếng máy bay sà xuống, rít lên, ngất quăng ý nghĩ. Những tầng mây đen bao trùm, lần lần ủa tới. Trời tối xam. Sấm vang chuyền. Mưa dỗi mùa. Mưa trớt át, nhầy nhụa, bần thỉu. Trời vẫn xam xít. Những cánh hoa lá tả.... Trời rực lửa và máu. Hoa phượng đượm sắc mùa nhân loại THIÊU ĐỐT.

Lá trở vàng. Lại một độ sang sông. Mùa Nhân loại

GIAO MÙA

★ TẬP VĂN của PHÙNG YÊN KHANG ★

tầm tả. Áo hơi nồng run run.

Mùa thu nức nhen nhờ nhưng. Mùa thu đã tàn: một giao chuyển khác độ.

Những giòng sông dâng nước, xuôi về biển cả, mang theo những cánh thuyền bập bềnh. Nhân loại chơi vơi tìm nơi cập bến hoan ca.

Những lá ủa cũng lạnh lùng trôi, in hình trên giòng nước. Đôi áng mây vẩn vương, lưu luyến, chẳng ai biết, chỉ giăng giãi tơ sầu tiếc thương.

Mùa thu là mùa của ủ rũ, sụt sướt, mùa của u hoài, chiều nghệ cảm (?)

Mùa thu trên cánh đồng, ngoài biển cả, nơi rừng hoang đều vương vương u ám. Những sợi tóc mai rối lòa xòa bên song cửa. Những cái dỗi nhìn xa xăm.

Gió heo rên lạnh lạnh qua những khung vách phen thưa. Nắng hanh vàng trang giãi thê lương.

Trời vẫn xam xít như đội mũ cát kết xum xụp xuống tận mang tai.

Vẩn rực lửa và máu. Hoa cúc trộn pha sắc huyết một chiều rắng đỏ nơi sa trường chết chóc.

Mùa thu Nhân loại ôm ấp tâm tư của kẻ trông đợi, mong chờ. Mùa Thu CHỜ ĐỢI.

NHƯNG vết thương càng nhức buốt tẻ tái khi gió bắc chớm thổi. Những cơn ào ào trùng trùng điệp điệp thốc lạnh thấu xương. Rùng mình kinh hãi. Tiếng động cơ rít xé bầu không khí sền sệt, nhiều khi vụt trở hanh buốt. Những trận mưa

phun lai rai. Vài tiếng quạ nức lên trên những cánh tha ma. Xa vắng những cây cảnh xác xơ, xào xạc trở trên, cô quạnh, điêu hiu

Kẻ chinh phu nơi quan ải vẫn phải chôn hận sâu chia cách trong men rượu quên lãng, để đỡ thấy giờ phút dừng khắc khoải.

Mùa Đông Nhân loại đang khoác màu tang tóc, che đây, dấu kín bao tiềm lực đang nảy nở bên trong.

Lửa chưa tàn. Máu vẫn còn hơi nóng hổi. NHƯNG mùa ĐÔNG không chết hẳn, mùa ĐÔNG là mùa THAI NGHÉN: Những mầm ương đang thành hình trong giao kết bào thai. Những nụ đào chum chim như môi non.

NGÀY MAI vẫn đến và phải đến. Những kẻ hoài nghi buồng tiếng hậm hực, thờ dài, buồng xuôi một chiều cuối năm tẻ tái Trong khói nển hương trầm nển quặng, lễ giao thừa đêm trừ tịch ghi khắc một niên độ và khai hện hy vọng thắm sáng.

qua thu. Rừng Nhân loại ủa héo. Không một tiếng vang, lá người rơi lá tả, nhẹ buồng trên những nẻo đường.

Những trận gió heo may. Những thân người run lay bầy. Những cơn mưa

Những tia rạng đông chưa le lối.

— Nếu biết chân trời chỉ là một đường tưởng tượng, thì có lẽ bao hy vọng sẽ chôn vùi trong đám hư vô sâu thẳm.

Tại sao cứ nhìn đời đen đực? Tại sao không nhìn đời màu hồng. Không phải cứ than van rên rĩ, luyến tiếc Quà Vãng, chán nản Hiện Tại mơ ước Tương lai! Cần dứt bỏ thanh toán với những ý cũ vương sót. lỗi thời? Nên cắt đứt với quá vãng thân nhát cổ gắng trong hiện tại khó khăn và tin tưởng ở tương lai hứa hẹn?

Trên lịch trình diễn tiến tư tưởng nhân loại, các tử trào đã và đang qua, lớp lớp thứ tự theo vai trò từng cảnh, từng hồi như biến dạng thời tiết, niên độ: SỰ VẬT mang tinh thần Giai đoạn.

Sau khi đã làm tròn sứ mệnh một thời, theo luật đào phải tự nhiên không cần đánh đổ phá bỏ, cũng tự rầy chết. Chỉ còn vấn đề thời gian. Nhưng nếu CÁCH MẠNG phát khởi, Giai Đoạn sẽ mau liễu kết, đưa thống hệ cũ mau tới bước đường cùng, sắp hàng theo dãy thập tự trắng xóa nơi nghĩa trang.

Mùa hạ THIÊU ĐỐT đến tột độ, sang thu đã chớm héo trong ĐỢI CHỜ, và tàn lụi hẳn về hình thức đề nội dung vẫn tiếp tục ương mầm trong mùa Đông THAI NGHÉN.

P.Y.K.

Khóa dạy hàm thụ Vô tuyến điện

Lần thứ nhất trên lãnh thổ VIỆT NAM khóa học RÁP và SỬA máy VÔ TUYẾN ĐIỆN dạy bằng lối HÀM THỤ Bài vở dễ hiểu bằng Việt-Ngữ. Thực hành đầy đủ như AU MỸ. Hết khóa học sẽ phát CẤP BẰNG và được trọng dụng về ngành chuyên môn.

Bồn trường đã đào tạo được rất nhiều anh em theo học được kết quả mỹ mãn.

Ghi tên học lúc nào cũng được.

Tại trường có khai giảng khóa: 1. HIỆU THÍNH VIÊN V. T. Đ. H. H. 2. ĐIỆN TÍN VIÊN. 3. RÁP và SỬA máy tàu thanh V.Đ.T.

Viết thư hỏi học tại trường Chuyên Nghiệp V.T.Đ. LECTASON 278, đường Trưng Nữ Vương (P. Blanchy) Saigon Đ.T. 22.087

MỤC ĐÍCH CỦA KIẾP NGƯỜI

LÂM NGŨ ĐƯƠNG viết

THEO ý tôi thì các vị triết nhân mà cứ ngồi tính chuyện giải quyết cái vấn đề về mục đích cuộc đời thì thật quả là các vị ấy mất thời giờ lo toàn về nguyên tắc thôi, trong khi họ giả định là cuộc đời phải có một mục đích. Vấn đề này, vẫn được các tư tưởng gia Tây phương tranh luận, ráo riết như thế ấy, chắc chắn là nó đã hóa ra quan trọng dưới sức ảnh hưởng của nền thông thiên học, và nguyên có cái chỗ là không biết bao nhiêu người tìm cách giải đáp nó, cãi lộn nhau vì nó, rầy rà vì nó như kia cũng đủ chứng tỏ rằng vấn đề đó thật là vô vị và vô vọng. Nếu quả là vẫn có một mục đích cho kiếp người thì có đâu mục đích ấy lại quá mơ hồ, lại quá khó tìm đến những ấy cơ chứ!

Có thể khảo xét câu chuyện này về hai mặt: một là về chỗ có một mục đích do Trời đặt sẵn ra, hoặc do chính ngay nhân loại chọn lựa lấy mục đích ấy. Tôi, thì tôi sẽ không thảo luận về một thứ nhất vì tất cả những điều ta suy tưởng cho là Trời Đấng an bài nọ kia đều nhất thiết là bắt nguồn từ trí óc ta ra cả; đó là cái điều ta tưởng tượng là có được ở trong trí óc Chúa Trời, và quả thật là khó khăn cho trí tuệ con người khi phải đoán cho ra được một trí tuệ có tính chất Trời được.

Bằng cái lối lý luận như thế ấy thì rồi đến nước làm cho ông Trời hóa ra viên đội trong quần ngũ mã, và làm cho ông Trời thành một kẻ ái quốc mù quáng hơn cả bọn chúng ta nữa cơ. Theo quan niệm của chúng ta thì Trời không tài nào định trước được số phận cho thế giới hay cho châu nọ, châu kia, mà trái lại, chỉ cho riêng có tổ quốc chúng ta thôi. Tôi hoàn toàn tin chắc rằng đảng viên Quốc Xã chẳng thể nào quan niệm nổi một ông Trời mà cánh tay không đeo băng có chữ thập ngược. Cái ông Trời đó bao giờ cũng «vị kỷ» chứ không tài nào «vị tha» được. Song có phải chỉ riêng có giống người Đức là suy nghĩ như vậy đâu.

Còn về mặt thứ nhì thì điểm tôn giáo của vấn đề chính không phải là «cái đang có» mà là «cái đáng có» của mục đích kiếp người, vậy thì đó là một câu chuyện thực tế chứ không phải là câu chuyện siêu hình rồi. Mỗi người chúng ta đều đem chiếu tỏa toàn bộ những quan niệm và những bằng giá trị của chính thân mình vào cái điểm kia thôi. Rồi chỉ vì các bằng nọ khác nhau nên chúng ta mị vầng vàng, hực hực, với nhau mãi thôi. Về phần tôi thì tôi vui lòng làm người thực tiễn hơn là làm triết gia. Tôi chẳng hề yên trí rằng nhất thiết là phải có một mục đích, một ý nghĩa cho kiếp người làm gì. Đáng như lời Walt Whitman đã nói: «Tôi cứ được như thế này, thế là đủ lắm rồi».

Được sống — có vẻ chắc chắn là một vật giáp nữa — và sao cho kiếp mình được ra trò thế là đủ lắm rồi. Nhìn theo khía cạnh ấy, thì vấn đề hóa ra đơn giản một cách lạ lùng, và không dung một sự áp mó nào. Thì mục đích của kiếp người còn là gì được nữa, nếu không phải là sự hưởng thụ cuộc đời?

QUÂN VĂN dịch

KỲ SAU: Siêu Thoát

NGƯỜI VIỆT ĐÁNG YÊU ✕ ĐẶNG TÂM THÀNH ✕ NGƯỜI VIỆT ĐÁNG YÊU

1954, Người rời bỏ Thăng Long, phân tán bốn phương trời, chạy loạn Cộng Sản Đệ Tam.

Loạn là ly, Loạn là lạc. Giở trang sử cũ, Người sẽ thấy lần này đầu có phải là lần thứ nhất, Người phải rút áo ra đi. Thì đây, ngược dòng lịch sử, Người ơi! kể ra đã biết « mấy phen thay đổi sơn hà » để cho « tấm thân chiếc lá, biết là về đâu? »

Về đâu?
Cái đêm 19-12-46, còn nóng hổi đau thương?

Về đâu?
Cái buổi sớm hôm Mồng Tám tháng Ba năm nhâm ngọ (1882), là hôm « quan Tổng Đốc Hànội bấy giờ là ông Hoàng Dụ thấy binh thuyền nước Pháp tự nhiên ra Bắc Kỳ, lấy làm nghi kỵ lắm, tuy có sai tuần phủ Hoàng Hữu Xứng ra tiếp đãi tử tế, nhưng trong bụng vẫn lo, cho nên mới sai sửa dọn thành trì để phòng bị. Đại tá Henri Rivière vào thành thấy vậy, có ý không bằng lòng, bèn quyết ý đánh thành.

* Sáng (hôm ấy) quan tổng đốc tiếp được tờ tời hậu thư của đại tá hạn cho đến 8 giờ phải giải binh, và các quan võ Việt Nam phải ra đợi lệnh ở Đồi Thủy. Đứng 8 giờ thì quân Pháp khởi sự đánh thành, 11 giờ thì thành đổ. Ông Hoàng Diệu treo lên cây thớt gỗ mà tự tận, còn các quan thì bỏ chạy cả. »

Về đâu?
Cái buổi « Sáng hôm rằm tháng Mười năm quý dậu (1873)... quân Pháp phát súng bắn vào thành Hànội. Ông Nguyễn Tri Phương cùng với con là phò mã Nguyễn Lâm hoảng hốt lên thành giữ cửa Đông và cửa Nam. Được non một giờ đồng hồ thì thành vỡ, phò mã Lâm trúng đạn chết, ông Nguyễn Tri Phương thì bị thương nặng. Quân Pháp vào thành bắt được ông Nguyễn Tri Phương và quan khâm phát Phan Đình Bình đem xuống tàu.

« Ông Nguyễn Tri Phương nghĩ mình là một bậc lão thần thờ vua đã trải ba triều, đánh nam dẹp bắc đã qua mấy phen, nay chẳng may vì việc nước mà bị thương, đến nỗi phải bắt, ông quyết chí không chịu bước thối và nhin ăn mà chết. »

Về đâu?
Cái hôm « mồng Ba tháng Năm năm Tân Dậu (1801)... ở Phú Xuân, vua thì hèn, các quan đại thần thì cứ ghen ghét nhau rồi tìm kế giết hại lẫn nhau, việc chính trị không sửa sang gì cả. Bởi vậy nhân dân đều mong mỏi chúa Nguyễn, cho nên có câu hát rằng : « Lạy Trời cho chóng gió Nồm, để cho chúa Nguyễn dong buồm thẳng ra ».

Nguyễn Vương thấy lòng người đã không theo Tây Sơn nữa, bèn đem binh ra đánh Phú Xuân, đến tháng Năm 1801, thủy sư vào cửa Tư Dung... Quân Nguyễn Vương vào cửa Nguyễn Hải (cửa Thuận An) rồi kéo

Gửi người ra đi

TRONG CẢNH
rạch đôi sơn hà

CÁI TẠO XÃ HỘI

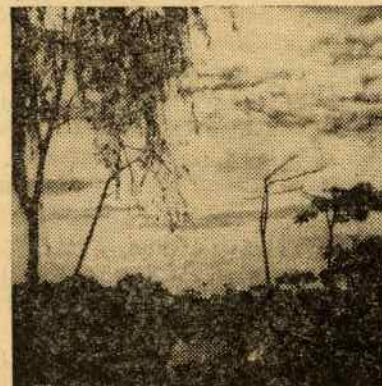
lên đánh thành Phú Xuân. Vua Tây Sơn phát ngự giá đem quân ra chống giữ, hai bên đánh nhau đến giữa trưa thì quân Tây Sơn vỡ tan. Quân Nguyễn Vương tiến lên đuổi đánh, thu phục được thành...

* Nguyễn Vương vào thành Phú Xuân treo biển yên dân rồi sai Lê Chất đem bộ binh đuổi đánh quân Tây Sơn, sai Nguyễn văn Trương đem thủy binh ra chặn ở Linh Giang, để đánh quân Tây Sơn chạy ra Bắc. Lại sai Phạm văn Nhân ra giữ cửa Nguyễn Hải, sai Lưu Phúc Tường đem quân đi đường Cam Lộ sang Vạn Tượng truyền báo các Mường giữ đường gềm lộ không cho quân Tây Sơn chạy tràn sang. »

Về đâu?

Cái giờ « rứa đêm ngày mồng 5 tháng giêng năm kỷ dậu (1789) quân vua Quang Trung... vây kín đồn giặc, rồi... quân Tàu bắn súng ra như mưa. Vua Quang Trung sai người lấy những oán, ghép ba mảnh lại làm một, lấy rơm cỏ giấp nước quân ở ngoài, rồi sai quân kiến dưng cứ 20 người khiêng một mảnh, mỗi người dắt một con dao nhọn, lại có 20 người cầm khí giới theo sau... Quân Tàu địch không nổi, xô xáo tán loạn, xô lẫn nhau mà chạy... »

« ... Tôn Sĩ Nghị nửa đêm được tin báo, hoảng hốt không kịp thắt yên ngựa và mặc áo giáp, đem mấy tên lính kỵ chạy qua sông sang Bắc. Quân các trại nghe tin như thế xô xáo tan rã chạy trốn, tranh nhau sang cầu, một lát cầu đổ, sa cả xuống sông chết đuối, sông Nhị Hà đầy chứng thây người... »

LIỄU RỬ

(ảnh của Đại Luật — Hải Phòng)

« ... Vua Quang Trung vào thành Thăng Long, hạ lệnh chiêu an, phàm những quân Tàu trốn tránh ở đâu ra thú tội, đều được cấp cho áo mặc, cơm ăn... »

Về đâu?

Cái hồi sơn hà bị rạch đôi lần thứ nhì, gặp lúc Trịnh Nguyễn phân tranh, nhân « năm 1600, bọn Phan Ngạn, Ngô Đình Hàm và Bùi văn Khuê nổi loạn ở cửa Đại An, Trịnh Tùng ở Thăng Long sợ bốn mặt thù địch, bèn rước vua vào Thanh Hóa.

* « Đàng họ Mạc thấy thành Thăng Long bỏ không, bèn rước bà thứ mẫu của Mậu Hợp là Bùi thị về tôn lên làm quốc mẫu, rồi cho người lên đến Mạc Kính Cung ở đất Cao Bằng.

* Phan Ngạn và Bùi văn Khuê lại nghĩ ngờ nhau rồi giết lẫn nhau, còn Ngô đình Hàm thì về giúp nhà Mạc.

* Trịnh Tùng đem Kính tông vào Thanh Hóa rồi tha xếp ra lấy lại Thăng Long, nhưng còn sợ mặt Thuận. Hóa có biểu dâng, bèn sai quan vào ủy dụ Nguyễn Hoàng; đoạn rồi đem thủy bộ đại quân ra Bắc, đánh bắt được Bùi thị giết đi, còn Mạc Kính Cung bỏ chạy... »

* Trịnh Tùng càng ngày càng kiêu hãnh quá, vua cũng không chịu được. lại nhân họ Trịnh có con là Trịnh Xuân muốn giành quyền với người con trưởng là Trịnh Tráng, vua Kính Tông mới mưu với Trịnh Xuân để giết Trịnh Tùng, nhưng chẳng may sự không thành, Trịnh Tùng bức vua phải thắt cổ chết, và bắt Trịnh Xuân giam mấy tháng rồi tha.

* Trịnh Xuân... đem binh làm loạn đốt phá kinh thành, Trịnh Tùng thấy biến, chạy... rồi cho gọi Trịnh Xuân đến bắt giết đi.

* Trịnh Tráng lên nối nghiệp làm chúa. Nhưng vì đàng Trịnh Xuân còn làm loạn, cho nên mới đưa về Thanh Hóa...

* Trịnh Tráng dẹp yên đất Đông Đô lại rước vua ra... »

Rút lại

thi trải qua hai trăm năm, nước Người sống trong cảnh phân tán tan hoang nên đã biết mấy mươi phen Người lâm bước « con chim bặt gió lạc loài kêu sương », và lòng tự hồi lòng :

« Biết là về đâu? »

Về đâu?

— Không! Người đã không về nghĩa là người không lui mà trái lại người đã ra đi, nghĩa là người đã tiến,

Tiến vào phương Nam

Tiến hoài, tiến mãi.
Tiến trong đau thương mà vẫn tiến.
Tiến trong loạn ly mà cứ tiến.
Vừa tiến vừa gây dựng sơn hà.
Vừa tiến vừa

(đọc tiếp trang 42)

ĐỜI MỚI số 130

TRỞ LẠI VẤN ĐỀ LỚP MẪU GIÁO VIỆT-NAM

của HOÀNG VĂN HÀ

BẮT CỬ ở thời đại nào và trong tình trạng nào của nước nhà, vấn đề giáo dục phải được xem như cần thiết và cốt yếu. Nước V. N. đang trải qua một giai đoạn cực kỳ quan trọng trên bước đường tranh đấu giải phóng quốc gia mà sự thành bại sẽ tùy thuộc ở năng lực và tinh thần dân tộc. Đào tạo cấp bách lớp người mới phù hợp với trách vụ mới sẽ gây thêm một lực lượng hùng hậu trong công cuộc xây dựng tương lai, xứ sở.

Vì thế nêu lại vấn đề giáo dục mới trong lúc này không phải là việc thừa.

Nói đến giáo dục mới, người ta nghĩ ngay đến nền giáo dục toàn vẹn, căn cứ trên con trẻ và đi từ con trẻ. Chính việc dạy dỗ đưa bé mới dựng chạm với đời sống xã hội đã làm vô số nhà giáo dục và tâm lý học hăng thắp mắt, lo âu... Nhiều nhà sư phạm danh tiếng đã mất rất nhiều công phu khảo cứu, tìm tòi phương pháp dạy trẻ, đồng thời những lớp mẫu giáo đã mở ra để thí nghiệm và chứng minh hiệu lực của phương pháp mới. Một tổ chức quốc tế W.C.E.E.C.E. (World Conference on Early Childhood Education) thành lập năm 1948 chuyên lo nghiên cứu đời sống hàng trẻ dưới bảy tuổi về cả hai phương diện vật chất và tinh thần nhằm mục đích tạo một thể hệ ngày mai quân bình, lành mạnh.

Phong trào giáo dục mới ngày càng bành trướng và hiện nay ảnh hưởng lớp mẫu giáo đã lan tràn khắp thế giới. Giá trị và hiệu lực của các cơ quan giáo dục tiền học đường đó đã dĩ nhiên. Mọi người đều công nhận tánh cách quyết định của ấu thời đối với tương lai đứa trẻ.

Đã đến lúc, chúng ta rút kinh nghiệm của các nước tiên tiến để cải tạo nền giáo dục nước nhà.

Vấn đề mẫu giáo đã được ghi vào chương trình bộ Quốc gia giáo dục năm 1949. Phong trào xúc tiến một cách khá mạnh ở Bắc Việt. Do nghị định số 7 N.D.G.D. ngày 5-9-1949 một lớp huấn luyện giáo viên mẫu giáo đầu tiên được thiết lập cạnh trường Nữ Trung học Trưng Vương. Mấy năm sau, dường như sức hoạt động về

ích lợi của lớp mẫu giáo vì trình độ còn kém, vì sức sống còn thấp. Vấn đề mẫu giáo lại liên hệ đến vấn đề nhân sinh. Đó là nhiệm vụ của Bộ Xã Hội, lao động

3.— **Cán bộ:** Giáo viên lớp mẫu giáo phải có nhiều đức tánh cần thiết yêu nghề thích hoạt động, óc sáng kiến và cố nhiên có một trình độ học thức đầy đủ. Hơn nữa, họ phải là một bà mẹ hiền từ, yêu mến con trẻ, hiểu tâm lý để theo dõi nhịp tiến triển của con trẻ. Vì thế việc tuyển chọn sinh viên vào lớp huấn luyện giáo viên mẫu giáo gặp nhiều khó khăn.

Đứng trước trở lực lớn lao nhưng có thể vượt qua được, đứng trước viễn ảnh một quốc gia Việt Nam mới, hùng cường, chúng tôi thiết tha kêu gọi sức cố gắng của Chánh Phủ Chánh Phủ mới có đủ điều kiện và khả năng đảm nhận một cách chu đáo việc mở lớp mẫu giáo, đào tạo cán bộ.

Chúng tôi cũng không quên kêu gọi sự ủng hộ của toàn thể đồng bào, các cơ quan văn hóa trong nước như là hội Truyền Bá Quốc Ngữ, hội khuyến học, hội phụ huynh học sinh.

Chúng tôi biết hiện nay có một nhóm người đầy hàng hải và hy sinh đang lo hoạt động ráo riết để phát huy phong trào giáo dục mới. Họ dự tính mở lớp huấn luyện giáo viên mẫu giáo tại Sài Gòn—Chợ Lớn. Nhưng họ đang mong mỏi sự tham gia của các nhà chuyên môn, họ đang hướng về các cơ quan văn hóa và nhà hảo tâm để giúp họ về mặt tài chánh và tinh thần, họ ao ước sức ủng hộ trực tiếp của Chánh Phủ, họ sẵn sàng bắt tay vào việc sau khi giải quyết xong vấn đề tài chánh.

Chúng tôi tin tưởng rằng họ sẽ là những tên linh tiên phong, táo bạo nhưng sáng suốt làm tròn sứ mạng đề dọan đường cho hoạt động sẽ tới của các bậc tài giỏi hơn, có đủ điều kiện thuận lợi hơn.

Chúng tôi chờ đợi ở họ sự thành công.

HOÀNG VĂN HÀ

IBÁN

Phổ trệt mới cất bằng gạch thẻ, có đèn, nước, cầu tiêu và gạch bông, vân vân, tại cạnh đại lộ Trần hưng Đạo—Chợ quán.

Xin hỏi tại : 117 Đại lộ Trần hưng Đạo—Chợ quán

Bạn Thu Yên

Với sự ngẫu nhiên tôi hân hạnh được gặp và yêu 1 cô láng giềng. Một tình đầu nên chúng tôi tha thiết yêu nhau. Nhưng chẳng bao lâu vì động viên nên chúng tôi đành phải đau đớn xa nhau ít lâu sau tôi được tin nàng đã có thai! Như sét đánh lưng trời (?) Tôi băn khoăn quá và cố ý định từ bỏ (!) Kể đến gia đình tôi lại cho tôi biết thêm cái tin là: ở nhà hai bên gia đình đã thu xếp đôi lứa xong xuôi về kết quả 1 nh. yêu. ứng trộm này của chúng tôi và chỉ chờ tôi về là làm lễ cưới.

Cô ta vẫn định tình là lấy tôi. Tôi đã gửi rất nhiều thư từ chối cuộc hôn nhân này DẤU BIẾT RẰNG CỤC MÁU ĐỎ LÀ CỦA TÔI MỘT ĐÀU THỜI GIAN SAU NÀY TÔI VẪN CHƯA CÓ THÊM MỘT TÌNH NHÂN NÀO MỚI.

Như vậy nếu tôi cưỡng lời cha mẹ cố mang tôi bắt buộc không, vì thời gian đem tôi tới ở một nhà. Mong các cô chú nào chỉ về giúp tôi.

TRẢ LỜI.— Bạn ạ, các cụ nhà ta xử sự như vậy là đúng lắm. Không cần phải có mặt bạn mới hợp lý. Nếu bạn chẳng nghe lời các cụ, không những bạn là: « Bất hiếu bất mục » mà bạn lại còn là 1 gã « Sở Khanh » tệ nhất cấp này đây.

Tiếc thay một đóa trà mi
Con ong đã tổ đường đi lối về
Một cơn mưa gió nặng nề
Thư ngửi đến ngọc tiếu gì đến hương.

Qua rất nhiều « cơn mưa gió » bạn đã tạo nên cái thai, nay bạn lại định nhân tâm bỏ hạt máu rơi ấy nữa ư? Bạn cũng CÔNG NHẬN LÀ CỦA BẠN CƠ MÀ? Bạn bảo hỏi đầu bạn « phải đau đớn mà xa nhau » nay bạn lại định « truất ngựa truy phong » nữa ư?

May quá nhỉ! thời gian này bạn chưa có một tình nhân nào mới? Bạn định:

« Một tay chôn biết mấy cành phù dung » nữa hở bạn?

Than ôi! những lá thư của bạn đã đánh giá bạn là hạng người chuyên môn « mặt dịch Ai tình và sinh lý ». Xin bạn nên bỏ ngay cái quan niệm « hàng hóa » ấy đi. Bạn nên thu xếp về ngay để cho đôi bên gia đình được đẹp mặt và nàng, người bạn đã yêu và đã đau đớn vì quá tin bạn, khỏi phải ôm hận và ngờ bạn phụ tình. Đừng gì... gì... bạn nhé, để cho mẹ tròn con vuông. Đừng làm cho người đàn bà, nhất là khi có mang phải suy nghĩ nhiều, rất có hại và khi bức chí thì chính bạn đã phạm tội giết hai mạng người: đứa con bạn, và người yêu của bạn đấy!

Em Nguyễn Văn Hải (Phanrang):

Vì tính tò mò nên em muốn hỏi hèn tại sao ngày xưa dân Chiêm Thành lại có phong tục: đàn bà cưới đàn ông. Vậy đàn ông vẫn có quyền hay không?

Người Trung Hoa ngày xưa, đàn ông đều bím tóc đuôi sam, mà sao bây giờ lại đều cắt hết cả?

của HOÀI VINH

TRẢ LỜI.— Ngày xưa dân Chiêm thành theo chế độ mẫu hệ nên đàn bà cưới đàn ông. Lễ cưới thì đàn ông phải tốn kém nhiều, nghĩa là đàn bà nắm quyền kinh tế, mà khi « kinh tế đã chỉ huy » thì đức « phu nhân » sẽ tề gia » mà nắm luôn cả quyền hành chính nữa. Nhưng đặc biệt cho quyền như thường. Chẳng thế mà vua quan Chiêm thành cũng lắm cung tần mỹ nữ và có tục lệ hỏa táng vợ phải chết theo chồng, để có chứng cứ: Trần khác Cung càng buồn vượt biển cứu thoát Huyền Trân công chúa ra khỏi nạn hỏa thiêu khi vua Chế Mân băng hà.

Còn trước khi trả lời câu hỏi thứ hai của em thì xin phép cho anh hỏi lại em nhé:

Ngày xưa các cụ ta mặc quần chùng áo dài cũng búi tóc rậm đen, thế mà sao bây giờ các ông thanh niên Việt lại khác xưa nhiều thế. Nào là:

« Cà vạt » « cổ cồn » « còm lè » răng trắng, tóc « cua » Các cô thay đổi từ vật áo tứ thân, quần lĩnh cặp điều đội nón quai thao, chít khăn vành giấy, đôi môi quét trầu cần chỉ, đến các cô áo lượt quần là, mỗi son má phấn, đi giày cao gót, tay xách ví đầm với mái tóc xoắn vuốt lò so?

Bạn H.V. TÂM (Saigon):

Một hôm tôi cùng người bạn trò chuyện với nhau, lời qua tiếng lại, tôi có nói đùa: « Bạn cũng là một nhân vật quan trọng đây ». Không ngờ bạn tôi bức mình cho là tôi mỉa mai bạn, làm mất thanh danh và phẩm giá của bạn. Bạn tôi nói rằng NHÂN là người VẬT là loài vật. Đem người (đề chỉ bạn) mà so sánh với vật thì còn gì là giá trị nữa. Trong lúc bạn tôi còn nhiều tự ái, dù tôi có biện luận mấy cũng chẳng ăn nhằm gì, vậy mong ông cho biết giúp: dùng 2 chữ « nhân vật » có phải là mất phẩm giá con người chăng?

TRẢ LỜI.— Không sao. Chờ hôm nào ông bạn người người bạn giải thích lại cho ông ta rõ. Dùng chữ kép « Nhân vật » là để chỉ chung cho loài người. Chỉ chung những người ở trong một thời đại cũng như dùng chữ kép « nhân tài » để nói những người có tài năng, và « nhân phẩm » chỉ tánh nết và giá trị của người (personnalité humaine). Còn theo nghĩa như ông bạn ấy hiểu là khi nào chỉ từng chữ và cố ý hiểu sai lệch theo ý nghĩ xấu của bạn ấy. Ông bạn tự ái như vậy là tự ái không đúng lúc. Lúc thân, học hặc với nhau là thường. Hết giận, lại vui vẻ với nhau. Dễ dàng hơn nữa nếu ông ta vẫn « lấy » với bạn thì bạn chỉ việc mượn một quyển « Hán Việt Tự Điển » của Đào Duy Anh ra mà hòa giải.

Bạn H. T. H. (Huế)

Tôi có tâm hồn nghệ sĩ. Tôi ước vọng thính một văn sĩ. Gần đây tôi đã yêu và cũng được yêu. Tình yêu chân chính bao giờ cũng đi đến kết quả là hôn nhân. Vậy khi lập gia đình rồi thì hành động ấy có ảnh hưởng gì đến sự nghiệp sáng tác của tôi không. Cảm xúc của tôi có vì thế mà đổi hướng không?

TRẢ LỜI.— Không có lý bạn sẽ « mồ côi vợ » suốt đời để bạn trở thành văn sĩ?

Tôi chưa hề nghe thấy ai nói là lấy vợ rồi sẽ « cạn » hết nguồn văn cả. Nếu như bạn tưởng thì có lẽ các văn nhân trên thế giới này đều không có gia đình cả ư?

Không đâu bạn ạ, nếu bạn đầy đủ điều kiện thì bạn cứ việc xây tổ ấm đi, biết đâu « năng » cũng cùng một chỉ hướng thích văn thơ như bạn, sẽ khuyến khích để bạn thành công rực rỡ.

Chà hãy tưởng tượng:

Chàng ngồi viết bên một chiếc bàn con, nàng đàn áo thỉnh thoảng nhìn nhau, đọc cho nhau nghe những câu văn mà chàng thú vị.

Nhưng này bạn ạ hay cần thận nhé tuy vậy nhưng phải có quan niệm thực tế hơn một chút nữa đừng mộng quá mà rồi lại lập thành địa ngục của tình yêu thì khổ đấy.

GIỚI THIỆU NHẠC MỚI

Chính tôi vừa nhận được **Dư Hương**, nhạc của Lê Trọng Bảo, lời của Hồ Đình Phương.

Dư Hương đã được trình bày nhiều lần tại các đài phát thanh Huế, quốc gia, Pháp Á Saigon.

Xin có lời cảm ơn tác giả đồng thời trân trọng giới thiệu Dư Hương với bạn đọc yêu nhạc.

Đ.M.

ĐỜI MỚI số 130

của cô MAI THANH ANH

TRĂNG trăng ơi! là trăng trăng
oi!

Nghe tiếng hát liu lo của đàn em
nhỏ hát đón mừng ánh trăng về và
TRĂNG TRUNG THU, trăng mong sáng
mãi lòng người và trăng ngời khỏe
mắt em tươi môi hồng.

Hội hoa đèn đã mở
Đầy đêm rằm Trung Thu.
Người người vui trăng phố
Dưới ánh trăng thu mờ
Trăng trung thu, trăng trung thu!

Đọc « Hội Hoa đèn » của anh Bình
Đề làm cho em nhớ lại những mùa
thu nào trăng bé nhỏ lọt vào cả hai
mắt mẹ hiền vuốt mái tóc mượt sóng
huyền nhưng của đàn em bé phá cổ
dưới ánh trăng thu:

Trống lân xa vắng vắng liên hồi.
Điệu vờn quá! ôi nhớ thời bình dị.
Phải dịu vờn quá lắm rồi, xa xôi
những tiếng ngân dài:

Trăng ơi, mắc ngọn cành tre.
Em ngồi đàn áo mà se tâm lòng.
Em mong chờ Thu sáng dần cả yên
lành, đàn lời thơ dệt mộng và se sắt
tấm lòng vì thu lâu này chẳng có
Trăng Thu (?)

Trăng lu sau màn khói lửa, hay:
Trăng treo đầu súng.
Đạn nổ ù tai
Mơ thấy bên vai
Em cười ngẩn lệ!

Nụ cười vời lệ long lanh vậy:
Trăng thu vui thú ở đâu?
Nay về nổi lại nhịp cầu thành hai,
Giang san một mảnh đất dài.

Bắc, Nam vì tuyến trong ngoài phân chia.
Thấm khăn lệ ướt đầm đìa.
Nhìn cha, mẹ ở bên kia cõi bờ,
Tình cha con nặng phụng thờ.

Nghe mẹ con biết bao giờ đáp án.
Đau đớn chưa sót trăm phần
Tình thương Dân tộc mấy lần ai ngăn.

HỒNG PHONG

Ái ngại cho trẻ tung bưng đón ánh
trăng thu?

Ngày rằm là ngày tết của trẻ. Nhớ
lại mùa nào:

ĐỜI MỚI số 130

Chúng tôi giung giũ giung giũ
Đất chạy cả ông trăng,

TY DU

Tình thơ trẻ thích vui đùa theo ánh
trăng vàng rơi xuống ngô vằng hay
rãi dài trên khắp hè phố đầy ánh
giao thoa. Nhưng bấy lâu nay đâu
thấy ánh trăng thu và tết Thu chẳng
làm vui lòng trẻ mà:

Ngày này thì đã nhiều mưa bụi
Anh ở ngoài kia
Ngoài vì tuyến cách chia.
Tôi trong này

Cũng thôn thức nhớ anh đây
Tâm sự ta dù không gửi mây bay.
Dù thông cảm hay không thông cảm.
Đêm nay vẫn có một người.
Nhớ thương anh hướng cõi xa mờ
Thương hàng bạc và nhớ vu vơ.
Đôi cánh sương ngà thời gian thu này
đã mờ
Người người vui về đôi bên vì tuyến
Bắc Nam.

Có lẽ quê hương tôi mẹ già gầy thương
nhớ
Xao xạc buồn tưởng vọng miền Nam.
Đôi ta đôi lứa đầu xanh cả.
Đã chín mùa rồi đã cách đôi.
Đêm nay anh khóc hay cười.
Trong heo may lạnh về hui hắt.
Giữa đèn hoa bốn hướng tung bưng.

BÌNH ĐO

Khóc hay cười tưởng đón ánh trăng
thu thanh bình về để đàn trẻ thơ hoà
vui khúc hát. Phân chia cách ngã, kẻ ở
người đi? Rằm tháng tám, đêm trẻ
mùa lân! Bao nỗi u sầu rồi tết
trung thu này các em không cầm
miếng bánh, có em lần ngán nhìn
trăng nhớ bạn miền xa, xa ngàn cách
ngã!

Vầng trăng « có » sẽ làm đôi?

M.T.A

Trên đường giao thương Việt-Pháp

Muốn giao thiệp mua bán, mua hay thuê nhà phố, muốn
hỏi điều chi ở nước Pháp, ở Paris.

Các thương gia, nghiệp chủ, người muốn sang chơi Paris,
nên hỏi nơi:

ETUDE DACEIL

Branche Orient

71 Bld Sébastopol Paris 2è
Việc của Ông Bà sẽ được trông nom từ tế.

TÂM HỒN PHỤ NỮ

★ của GINA LOMBROSO ★ SONG NHẤT NỮ thuật ★

GINA LOMBROSO là một nữ học giả người Ý, đậu tiến sĩ văn chương và y khoa. Bà trước tác rất nhiều sách khảo cứu và kịch, truyện giá trị, trong đó có cuốn L'ANIMA DELLA DONNA (TÂM HỒN PHỤ NỮ) được khắp thế giới chú ý và đã từng được dịch sang tiếng Pháp, Anh, Thụy Điển, Đan Mạch, Hòa Lan, Tây Ban Nha, Bồ Đào Nha, Đức, Hung... ấn hành trung bình đến mười lần.

Ở cuốn sách này, tác giả đã phân tích một cách khoa học tâm hồn phụ nữ. Mỗi ý kiến đưa ra đều được chứng minh cặn kẽ, dưới đây bạn Song Nhất Nữ trích dịch một cách rất văn tế những điểm chính của cuốn sách, ngõ hầu độc giả hiểu thêm « người đàn bà », phần tử đã chiếm 2/3 nhân loại. Đánh răng giá trị của các nhận xét dưới đây không có tính cách tuyệt đối hợp với tất cả phái yếu, nhưng đầu sao, nhận xét ấy cũng thích nghi với đa số phụ nữ có một « nữ tính bình thường ».

Để mở đầu, đây là những lời tác giả gửi cho con gái bà:

«...Nina của mẹ, chính cho con, mẹ để tặng những trang này. Chính mẹ đã nghĩ về con khi viết, và nghĩ cả tới những người bạn nhỏ của con, giờ đây đang như bầy chim non vui sống cùng con. Ở con và các bạn con, những bản năng đến tới lúc này chưa thức tỉnh. Khi con cười hay con khóc, con hiểu được vì sao, nhưng trong một vài năm nó sẽ chẳng còn thế nữa.

Càng đi sâu vào cuộc đời, ta càng cảm thấy xa lạ đối với mình và càng hiểu mình hơn. Những thú vui của thị giác và vị giác mà hôm nay đủ làm thỏa thích con, những tức tối, buồn bực vì một đồ chơi bị gãy đủ tóm tắt mọi lo âu của con, mai đây sẽ được thay thế bằng những niềm vui buồn mơ hồ mà nguyên cớ con cũng chẳng hay. Ngay với mẹ, con không dám thổ lộ. Con không dám thổ lộ vì chính con cũng chẳng dám tự thú nhận rằng tại sao con khóc con cười.

Hãy đọc cuốn sách này đi Nina ạ! Chính vì con mà mẹ viết nên, và viết cho thời này. Mẹ đã góp nhặt các kinh nghiệm của mẹ, mọi cái có thể dùng để hướng dẫn một cuộc đời vừa nữ, chưa phân biệt

được những tiếng nói bí mật của tâm hồn.

Mong sao những trang này sẽ bớt cho con một vát lo lắng đợi chờ trong cuộc đời mới! Đó là niềm ước mong đơn sơ, vì đại và than ôi, đôi khi vô vọng nữa của bao người mẹ ».

★★

Chìa khóa của tâm hồn phụ nữ

— Người đàn bà thường « vị tha », nghĩa là thường đặt niềm vui sướng, ước vọng của mình nơi người khác mà mình yêu hay muốn được yêu: chồng, con, cha mẹ, bạn bè...

— Người đàn bà dễ xúc động vì khoái lạc hay đau khổ của người chung quanh, và chỉ hành động được khi có ai để nghĩ đến, rồi ai đó cũng nghĩ đến mình.

— Người đàn bà khao khát sống vì người khác, sẵn sàng hy sinh cho người khác tràn ngập lòng biết ơn về các đặc ân người khác ban cho... sẵn sàng khổ vô chừng khi thấy người khác không biết ơn, sẵn sàng mình hoặc sẵn sàng hy sinh cho mình.

— Người đàn ông không thế. Họ vị kỷ bằng chứng là đứa con gái nhỏ muốn có con búp bê để chăm nom may áo quần, ru ngủ, còn thằng con trai thì thích khâu súng cái vòng... để khoe tài thủ sức.

Thư từ, bài vở xin gửi về Tòa Soạn 117 đại lộ Trần Hưng Đạo Chợ Quán. Điện thoại 793 Chợ Lớn

— Nhà báo không có lệ trả lại bản thảo.
— Bài viết về tòa soạn xin nhớ viết lên một mặt giấy.
— Các bạn nhớ cho biết địa chỉ riêng ngoài biệt hiệu thường ký dưới bài.

— Con gái thích chơi làm mẹ, làm cô giáo, làm vú em, thích chơi với những đứa bé hơn đề mắng mỏ, vuốt ve, sai khiến. Nó học tập để làm vui lòng mẹ, cô giáo, hay được thương. Con gái thích chơi với bạn lớn hơn đề độ, thích làm tài xế hay làm tướng vì nó muốn được chỉ huy hay hầu hạ. Mẹ sai gì, nó đòi làm xong phải được quà, hay nếu có làm là cũng chỉ vì sợ phải đòn.

Với người đàn bà, thời kỳ sung sướng nhất đời họ là khi nào gia đình và xã hội thu hút hết năng lực của họ, nhất là khi nào họ vừa là vú em, thầy học, « người yêu » của con cái. Người đàn bà nào không có ai để « hy sinh » thân mình chẳng có em, có cháu để săn sóc, chẳng có ai khổ sở để nhờ mình an ủi, chẳng là cô giáo hay nhà từ thiện... tóm lại chẳng có mục đích trong cuộc sống thì tự nhiên héo hon về thể chất lẫn tinh thần. « Tình yêu » đã khiến đàn bà thực hiện được cuộc sống.

— Người đàn bà cảm thấy ít ỏi hơn người đàn ông về những thú vui khi ngắm bức tranh đẹp, hoặc khám phá được việc gì; nhưng lại cảm thấy mãnh liệt hơn ai hết khi được yêu mến hay có ai để yêu mến, khi bị bội phản; nghĩa là tất cả những vui buồn do người khác gây ra và mình gây ra cho người khác.

— Trông thấy đứa nhỏ khóc, trong khi người đàn ông còn tìm nguyên cớ khiến nó khóc thì người đàn bà đã tìm cách làm cho nó nín.

— Lưu lại một kỷ niệm, được khóc than luyện tiếc bởi người khác là ước vọng cao cả của người đàn bà khi chết.

— Những câu chuyện giữa đàn bà thường chỉ bao gồm các nỗi buồn họ cảm thấy, các niềm vui họ nhận được... và tình bạn của đàn bà thường (đọc tiếp trang 42)

ĐOẠN VĂN MÙA THU

HƯƠNG vĩ trước nhà tôi bắt đầu ủa lá. Và tôi buồn, cái buồn bằng khuôn, man mác nhưng thì

vị của tuổi mười chín khi đón mùa lá rụng.

Sáng nay, trời trở, gió xoay chiều. Gió đã hái hết mấy chiếc lá vừa vàng ủa hôm qua và vô tình một chiếc lá vàng lọt vào phòng tôi từ lúc nào không biết. Tôi thấy thương chiếc lá vàng cô độc ấy. Lượm đặt vào lòng bàn tay, tôi mân mê, ngắm nghía nhìn chiếc lá rồi mệnh mang tưởng nhớ mùa thu trước.

Không đi buồn bằng khuôn, vô văn, tâm hồn tôi đã trở nên thâm thía, triển miên... vì tôi đang nghĩ đến một người: một trái khách.

Xa quê từ độ nhỏ, đầu thu năm ngoài trái khách về xứ Huế và gặp gỡ tôi vào một sáng bên dòng sông Hương. Tôi còn nhớ lắm, nước sông Hương hôm ấy trong và xanh, trong như lòng trai mười chín và xanh như màu áo đỏ thành...

Thế rồi, chúng tôi cùng chúng sống qua một mùa thu thơ mộng giữa cổ đô thơ mộng.

Chúng tôi say sưa lấy văn thơ ca tụng cảnh thu: mưa phùn, gió heo may, lá vàng rơi, dòng Hương xanh thắm hay tiếng thông reo buồn trong những nơi cổ tịch.

Nhưng rồi, buồn lắm mùa thu ơi! thời gian qua nhanh, chẳng mấy chốc thu đi, mang theo mất cảnh thu thơ mộng và cả trái khách: tri kỷ của tôi rồi.

Đông về, về với phong ba, bão lụt, với giông tố hãi hùng. Trái khách sự nhớ đến kiếp sống hồng hờ, phiêu bạt, sương gió, nên có một sáng giao mùa thu đông, trái khách từ giả tôi lên đường ngược Bắc.

Là người con trai trong thời loạn, vui thân trong khói lửa, trái khách không đủ thì giờ để tưởng nhớ đến bạn nhiều, nên những bức thư dài của tôi gửi đi tôi chỉ nhận được ít lời văn tắt của chàng vọng lại.

Rồi cứ thế, tháng ngày dằng dẵng, mùa đông qua, mùa xuân qua rồi mùa hè cũng hững hờ trôi đi.

Sáng nay thu lại về, gọi lại trong lòng tôi hình ảnh người trái khách. Tựa mình bên cửa sổ nhìn dòng sông Bến Ngự trong xanh chứa đầy « sắc » là phượng vàng, tôi đứng mong thư bạn tôi ngoài xứ Bắc.

Nhưng thôi, mùa thu ơi! buồn lắm. Mưa thu rải chỉ những giọt nước triền miên, gió thu thổi chỉ điệu thu ca thắm thía. Bức thư đến tay tôi hôm nay không phải của trái khách: bạn tôi... mà là của tôi, người ta trả nó lại tôi, sau khi đưa đi không có người lãnh nhận.

Tôi biết biết rõ lắm mùa thu ả! Thu năm nay, trái khách đã vĩnh biệt tôi rồi. Chúng tôi không còn hy vọng gặp lại để cùng nhau chung hưởng một mùa thu nào nữa hết. Không biết trái khách lưu lạc về đâu, hay là đã gục đầu trên vũng máu của thần khối lửa, cũng chung số phận với chiếc lá vàng ủa trong lòng tay tôi. Nghẹn ngào quá mùa thu ơi! Tôi thấy tôi thương chiếc lá vàng mùa thu ả! Thôi mùa thu hãy vì tôi, đừng lên gió heo may hái nốt những lá vàng hấp hối khác.

Tôi còn nhớ, nhớ rõ ràng những văn thơ cảm khái mà chúng tôi cùng ngâm lên khi từ thơ lai láng. Mùa thu ơi! những văn thơ ấy, còn mãi trong thâm tâm tôi nhưng hình bóng tác giả nó: bạn tôi vẫn còn chưa và có lẽ không bao giờ trở lại.

Hôm nay, lắng tai nghe mưa thu rơi thánh thót, gió thu thổi, tôi cảm thấy buồn nhớ mong lung.

Biết đâu, mùa thu năm sau, năm sau nữa, một năm không hẹn trước, khói lửa mang tôi về xứ Bắc, trên bước đường lang bạt đây đó để trả nợ tang bồng. Tôi lại không tìm gặp được những vết chân xưa cũ của trái khách ở một nơi xa xăm, heo lánh, núi thẳm, rừng sâu; hoặc bi thiết hơn: tình cờ quí gặp lại tên trái khách của tôi khắc trên bia đá bên một nấm mồ bầm cổ ở một cánh đồng bát ngát, hoang vu... rồi không kịp rõ giọt nước mắt khóc người thiên cổ, đã vội tuân theo kèn trống trận, lạnh lùng đứng dậy, lên đường rầm rộ kẻ quân đi.

Lúc ấy, chắc tôi buồn, nghẹn ngào hơn cả hôm nay mùa thu nhỉ!

Cố đô, Thu 1954
PHÚ TỐNG

TRĂNG LẠNH

Mến tặng T.L.

Đêm nay mây xám về đâu nhỉ?
Về hướng xa kia một chị hằng.
Ngồi xem gian thế say mùi súng,
Tỏa rộng mệnh mỏng một ánh vàng.

Trăng nay mờ trốn hồn vũ trụ,
Trăng sáng khoe mình lộ nếp nhung.
Đột lên trên mây mây trắng
Cả một vườn thơ đượm nhớ nhung.

Trăng chảy loang loang mây nếp dừa,
Đêm về cô tịch gọi buồn xưa.
Có ai đem lại mùa trăng trước?
Về nhập buồn đau qua liếp thưa.

Một đêm trăng
NGÔ ĐỨC BÓN

Giữa mùa thu

Một năm thu đến mấy lần?
Cho người thi sĩ say văn thơ thu.
Gió mùa vừa lạnh biên khu
Đỏ thành mây trắng phiêu du về ngàn
Phố phường nhuộm nắng hanh vàng,
Viên phương sông nước mùa sang
Tiêu điều...

Sóng vàng vỗ bến cô liêu
Lá thu lau lách trôi hiu sông bờ.
Người về rụng lá cổ đô,
Người đi tắt tiếng chuông chùa êm êm.
Heo may vì vút bên thềm,
Rừng mình lạnh nhớ con thuyền viễn khơi.

Năm nao vượt gió bốn trời
Thấy mùa thu tới trông với cổ hương
Tàn thu đèn lạnh đêm trường,
Lênh đênh còn nhớ nẻo đường đầu ô..
Thi nhân dệt nhạn thành thơ,
Tiễn thu câu hát sông hồ nhớ mong;
Ai người mơ tiếng hân châm.
Chờ mưa ngâu tạnh, mùa đông sẽ về...

HUY TRÂM
(Huế, một chiều giữa
mùa thu 53)

TÓM TẮT MỘT CUỐN SÁCH HAY * BỐN KỲ ĐĂNG HẾT * TÓM TẮT MỘT CUỐN SÁCH HAY

CHIẾC LÁ RỤNG

LÁ RỤNG!...

Mỗi chiếc lá rụng cảm thấy như có một linh hồn riêng, một cảm giác riêng một tâm tình riêng. Có chiếc lá tựa mũi tên nhọn, từ cành rơi cảm pháp xuống đất cho xong chuyện, cho xong một đời lạnh lùng thần nhiên, không thương tiếc, không do dự vãn vơ. Có chiếc lá như con chim bị đạn, lao đảo mấy vòng trên không, rồi cố gượng ngồi đầu lên, hay giữ thăng bằng cho chậm tới cái giây nằm phơi trên mặt đất...

Lá rụng!...

— Hốt mau tay lên em! Rồi kéo về Má đợi cơm đấy!

Lan đang mãi nhìn một đàn chim sẽ luo lo trên cành bàng, thấy chị giục nó lại còng lưng xuống. tay cầm cái chổi tre cùn mà vun lá khô lại thành từng đống. Còn Nguyệt, chị nó, thì chạy lăng xăng, hốt từng ôm lá vào vại áo đem bỏ vào một cái giỏ không.

Hơi gió về chiều đã lạnh. Thỉnh thoảng những giọt nước giá ngắt của trận mưa ban chiều còn đọng lại trên cành cao, lại trút từng loạt, xuống đầu xuống tóc xuống mình hai chị em đứa bé.

Chợt như nhớ ra sự gì, Lan lại đứng ngẩng người lên, mắt chớp chớp nhìn chị.

— Nhưng chiều nay đã có gạo đâu mà má chờ hả chị?

Thấy em hỏi, Nguyệt bèn lựa lời nói láo với em:

— Gạo Má đã đóng sáng qua rồi, tiền bán buồng chuối lá sau vườn đấy thôi!

Tuy nói thế, nhưng lòng Nguyệt cũng cảm thấy bồn chồn, vì tiền bán buồng chuối được ba chục đồng chị đã đóng gạo mất ba bữa rồi.

Nó ngẩn ngại nhìn cái giỏ lá chưa đầy, rồi lại giục em.

— Lan ơi! Hốt mau lấy đầy giỏ thì chị em ta về, chiều nay may ra bán được năm đồng đấy!

Rồi hai chị em lại hốt, lại lượm những lá bàng loang đỏ như những vết máu rây ra đầy đường.

Mỗi ngọn gió lại thổi qua, mấy cây bàng già nghèo nàn lại trút nốt từng loạt lá. Chị em Nguyệt lại reo lên, vì chúng nó hi vọng rằng quyết được nhiều lá, bán được nhiều tiền để dành đóng gạo. Chúng nó sẽ không phải bữa ăn bữa nhịn như thường ngày.

Một chiếc lá rơi ngay xuống lưng Lan chị nó cười khanh khách bảo em:

— Lan kia! Một chiếc lá cười lên lưng em đấy!

Lan quơ tay nắm lấy chiếc lá, reo lên:

— Bắt được chú ta đây rồi!

Cả hai chị em cùng cất tiếng cười vang tiếng cười rộn và trong trẻo của hai chị em, hai linh hồn thơ dại, để quên lo, để quên khổ, mà có lẽ chúng cũng không tự biết được khổ nữa, bởi vì đã quen đi rồi.

Nửa giờ sau, lá bàng đã nhét đầy giỏ. Nguyệt sung sướng bảo:

Thôi về em.

Lan đứng thẳng người vươn vai nói:

— Hôm nay được nhiều chị nhỉ.

LIÊU RỬ

(ảnh của Đại Luật — Hà Nội)

Chắc Má mừng lắm đấy Mai em đòi Má mua cả nấu canh chua, chớ ăn cơm với nước mắm mãi mãi lắm!

Rồi Nguyệt lễ mễ đội giỏ lá đi trước. Lan lúi thủi cầm chổi theo sau. Hai chị em cùng lặng thinh không nói, hình như trong bụng cả hai đứa cũng nghĩ đến bữa cơm chiều.

Bỗng một tiếng còi xe thét sau lưng làm hai đứa cùng hốt hoảng tránh vào lề. Giỏ lá trên đầu Nguyệt trao đi xuyết đổ. Hú vía. Và khi định thần rồi, chúng nhìn ra là chiếc xe của bà Trung úy Thanh, ở đây phố ngoài cái ngõ chúng ở, trên xe có hai cô bé trạc tuổi chúng áo quần hoa hoét đang cười rúc bèn nhau, vì anh xe nhà xuyết hất đổ cái giỏ của hai chị em đưa đi quét lá.

Nguyệt nhìn theo xe, chị bảo em:

— Lan ơi! chị em cô Cúc cô Mai, con bà lớn gì... ông chồng là quan gì... mà đeo mấy cái lon vàng đấy... ở phố ngoài ấy mà. Em có nhìn thấy không?

Lan không đáp lời chị, mà chỉ nói:

— Áo các cô ấy đẹp nhỉ?

Lan nói bằng giọng rất thần nhiên, tưởng như không thèm muốn, không ước ao, có lẽ tuy nó còn bé mà cũng biết được rằng nhà nó nghèo lắm, có ước ao cũng chẳng được nào có lẽ từ ngày cha nó bỏ thân nơi chiến địa mẹ nó lần hồi chạy ăn từng bữa, nên cái đói cái rét, đã rèn luyện cho nó an phận và biết chịu đựng cả rồi.

Chúng nó vẫn bước đi, một lát chúng đã thấy mỗi tay, Nguyệt đặt giỏ lá xuống lề đường bảo em:

— Nghỉ tí đã. Lan nhé!

Lan vụt ngay chổi xuống đất và ngồi bệt xuống cái chổi, mà nói:

— Ừ, phải đấy, em cũng thấy mỗi chân rồi.

— Hai đứa thu dọn ngồi châu đáo vào nhau, Lan ghé mắt ngó về phía trước. Một đám khói xanh thấp thoáng trên mái tranh trong vườn chuối bốc lên. Nó vui vẻ nói với chị

— Chị Nguyệt ơi! có khói, có khói rồi, kia mà đang nấu cơm đấy. Thôi chúng ta đi mau về để má đợi cơm.

VỪA đến cửa, Lan đã vụt vội chiec chổi vào gốc hè và gọt to:

— Má ơi cơm chín chưa? hôm nay chúng con quét được nhiều lá lắm cơ mà má ạ.

Không một tiếng đáp, nó vội chạy tọt vào nhà. Vẫn thấy Má nó nằm cuộn tròn trong chiếc chiếu rách trên giường, nó vừa lại gần vừa lay, vừa gọi:

— Má ơi! Má! dậy đi Má!

Luôn bốn năm tiếng vẫn không thấy Má trả lời Lan quay ra hè bảo chị:

Chị Nguyệt ơi! Má ngủ rồi.

Nguyệt chạy vào thò tay qua đầu chiếc chiếu để rờ trán mẹ nó đã lạnh ngắt, vì vất vưởng vất vả mấy ngày nay, mẹ nó đã không thể cố gắng để được sống với chúng nó nữa rồi.

Liền khi ấy có một luồng gió vù vù thổi vào mái tranh và làm xô xát khóm chuối rách đầu hè. Lan bé dại chỉ nghĩ ngay đến lá rụng. Nó chạy te lại góc hè lượm chổi và bảo chị:

— Gió lại to! chắc lại nhiều lá rụng lắm. Hãy để Má nằm ngủ đấy, chúng ta đi quét lá rụng đi...

Nhưng nó bỗng trở mặt và ngạc nhiên hết sức, thấy Nguyệt chị nó cất tiếng ào lên khóc và gào lãn lộn.

— Mẹ ơi!

Lan men lại gần hỏi chị.

— Để má ngủ chờ chị làm gì thế?

— Mẹ không còn nữa em ạ!

Bỗng nó cũng oà lên khóc, chị nó khóc.

Ngoài trời gió vẫn thổi lá vẫn rụng, làm lãn át cả tiếng của hai đứa bé trong mái nhà tranh.

PHAN HUY ĐÀM

NHÀ CHIẾT TỰ HUỲNH MINH

Tác giả Quyền Đời người trong nét bút

Mã quý Ngài đã nghe danh tài đoán chữ kỳ được cả ngàn bức thư của các giới gửi về xem và khen tặng.

Dám quả quyết nói thẳng cuộc đời, sang hay hèn, thành công hay thất bại.

NHẬN TRẢ LỜI BẰNG THƠ
Dành riêng cho quý độc giả hưởng giá xem đặc biệt 50 đồng gửi bằng bưu phiếu, hoặc đủ số tem 50đ, nội trong mười ngày quý Ngài sẽ nhận được bản đoán chữ kỳ.

Địa chỉ:
150/9 Frère Louis—SAIGON

Chú ý cần viết chữ và cho biết Nam hay Nữ, tuổi, địa chỉ rõ rệt.

ĐỜI MỚI số 130

THU VỀ

Đã thấy màu hoa phượng ủa rồi!
Sắc tàn nghe lạnh rửa màu phai.
Nghe từ những áng mây trôi nặng
Vương vương sầu thương đến cuối trời.

Đã trông màn nắng bạc ngang sông.
Tự những cành thu lá rụng dần.
Sáo lạc từng mây run rẩy lạnh.
Hoa buồn ủ kín nếp dài gương.

Trời nắng không hanh mà dầm ướt
Nên chiều không một cánh chim qua
Mặt đất sao buồn, ôi cô quạnh!
Hoàng hôn gầy, u ám ôi cô ma!

Không rộn rã mà sao huyền diệu!
Bóng trắng mờ lợt quán tranh nghèo
Lung linh trời thăm dò sao yếu.
Nhạc rót vườn thu, gió bắt hiu!

BÌNH BỐ

Hương cau mùa cũ

Trắng dịu đầu thu rả ánh vàng,
Hoa cau hương ngát đợi mùa sang
Sẽ rụng đầy sân ngàn cánh đẹp
Gió núi đêm nay mát sớm làng.

Mùa đẹp bình yên lên tiếng sáo
Bến sông khách chậm, rêu đỏ vang
Sông nước đầy trăng chèo dẩy nhịp
Gặt hát ban khuya tiếng mấy làng.

Lúa mới lên hương trong gió nhẹ
Đêm thanh lối xóm được hương lan
Du khách người ơi! đầu lửa loạn?
Chùa vắng nơi đây mờ nếp nhang.

Sóng quanh làng tm, còn hát mãi!
Ô hay có lối bến dò ngang.

HUY TRÂM

BÀI THƠ HUẾ viết đầu mùa Thu

Chiều nay thu chớm về,
Phổ phường lạnh tái tê.
Có ai đốt lửa ngàn giùm gió,
Cho ấm lòng người khách viễn phương!
Lá rụng vàng đường,
Như rơi ngập hồn.
Cô đơn chiều hiu quạnh
Gió lạnh niềm nhớ thương.

Thành cũ chiều nay thôi khói lửa,
Nhưng mà còn hận một niềm đau.

Chiều nay gió thê lương,
Lá rụng ngập cả đường!
Có ai về nẻo say sưa ấy
Góp nhặt cho tôi ít mảnh hồn.
Khói lửa chôn rồi bao nhớ tiếc,
Biết bao hình bóng tự trong lòng
Gió về thu lạnh phổ phường.
Lạnh lòng cho khách viễn phương
không nhờ.

Tình đời chưa nở hoa,
Khói lửa cho lệ nhòa.
Đâu đây còn thoảng mùi binh đạn,
Cho chết lòng ai mấy nỗi niềm.

Huế chiều nay trở lạnh,
Đường đời gió heo may,
Hương giang bờ hiu quạnh,
Núi Ngự thăm đêm dầy:
Mưa phùn rơi lấp lánh,
Huế lạnh thu về,

Cho niềm thương nhớ ế chề đang lên.
Chiều nay thơ thần ngoài mưa bụi,
Nghe Huế u trầm đón thu sang.

Sầu dâng bằng bạc,
Lá đỏ đường chiều...

Âi nghe gió lạnh hát hiu,
Sương mờ thành cũ, có liêu mưa buồn

THƯƠNG BÍCH

ĐẸT MỘT MÙA THU

TÔI tìm thấy mùa thu trong những thoáng buồn nhạt, như bụi phấn hoàng hôn nhưng ướt hơn sương mờ buổi sớm. Tôi tìm thấy mùa thu trong những niềm vui như cánh bướm non phơi phới và trong những niềm cô tịch như gió ngút rừng hoang. Tóc em tôi màu xanh, mắt em tôi biêng biếc, và hồn tôi thì tím tím như cánh sim ngàn. Tôi đã từng nhặt chút nắng đầu mùa để dệt bài thơ lên trang giấy trắng...

Những đứa em tôi, bàn chân nhỏ và hiền, môi ướt và cong, đem ép những lá khô trong lòng sách mỗi độ thu về. Lòng [chúng] đẹp hơn mùa thu và trắng hơn dòng trinh bạch. Nhưng lòng đời lại mở rộng hơn lòng sách, những bàn chân dần dần cứng lại qua mỗi mùa thu.

Hình ảnh của những đứa em tôi là hình ảnh của tôi trong những ngày thơ ấu, lú lo như chim sẻ, ham mê những cánh bướm đại dọc đường làm rơi cả sách vở trong tay. Thời non dại đẹp đề như màu nắng đang lên, tôi chẳng biết mùa thu đã về đi theo cánh bướm.

Rồi những mùa thu qua, tóc mây rủ xuống trước gió đầu mùa, lớn lên, tôi đi tìm những màu lá ứa để viết lên trong giấy những bài thơ ủy mị và viết lên lòng tôi cả một sắc vàng...

...Hôm nay tôi lại viết mùa thu lên trên giấy trắng: một mùa thu đẹp như con thuyền ra khơi.

Em ơi! mùa thu không buồn mà sáng như mặt trời say rượu: mùa thu không chết trong màu lá úa mà sáng rực như hoa hoè nở ở đời xa. Ai bảo em mùa thu là mùa chưa xốt? Hồn mùa thu dịu dịu nhưng tình mùa thu xanh ngát như lá trút trên rừng... Em đi tìm dáng thu? Dáng thu là những cánh bướm trắng ra khơi, là những cánh chim trời sát cánh... Em sẽ tìm dáng thu trước chân trời rộng mở cảm dỗ như men Xuân.

Em đi tìm sắc thu? Sắc thu ướt trong đôi mắt em biếc, đọng trên đầu tóc em xanh, sáng trong màu áo lụa và huy hoàng trong nền trời bát ngát.

Em đi tìm tiếng thu? Tiếng thu rào rạt trong sóng vỗ bờ, náo nức trong tiếng buồm khất gió, và thu thiết trong lời réo gọi của trời mây.

Tóc em màu xanh. Mắt em biêng biếc. Đời về trong gió sớm bình minh. Lòng tôi là cả một đại dương chuyển động. Hồn tôi là cả một ngọn núi ngang tàng. Đời ngọt ngào như trái chín mùa thu và thơm tho như hương lên mạch đất.

Phấn hoàng hôn nhạt nhạt nhưng màu hoàng hôn mang mang; tình mùa thu dịu dịu nhưng lòng mùa thu phơi phới. Gặp gì em những lá ngô đồng tàn úa cho vàng lòng sách? Gặp gì em cung đàn rướm nguyệt cho lạnh một trời sao?

Mùa thu không có Cung, Thương, có nhạc sầu trong lòng người khô héo vì đã chết một mùa xuân. Mùa thu không có lá vàng, chỉ có đau buồn đã dồn lên lòng người một trời tàn úa.

Em ơi! mùa Thu đang lên. Tôi dệt mùa thu lên trang giấy trắng. Những bước chân nhỏ nhỏ về đâu? Hãy về đây em, những bàn chân êm êm như nắng buổi Thái Hòa. Thời gian không có bờ và không gian không có những đường biên giới...

Lá tre bay như bướm chiều trong gió. Và bướm non bay như hoa nắng tung bùng. Tóc em tôi màu xanh, mắt em tôi biêng biếc và lòng tôi bát ngát em ơi! Tôi sẽ nhặt những hoa nắng đầu mùa, nhặt màu xanh trên tóc em, trong mắt em, trong lòng trai Thế hệ và nhặt cả MÀU XANH ĐẤT NƯỚC để dệt một mùa Thu lên trang giấy của cuộc đời...

Huế, mùa sớm hương
THANH THUYỀN

NAO NAO

Gửi người Thành Nội (Huế)

Nắng rải chập chờn ngoài biển cỏ,
Lều thưa, khói biếc quện mây cao.
Hoa lan phảng phất mùi thương nhớ,
Nhớ một mùa xưa, mới độ nào?...
Sóng êm, sóng lặng, thuyền xuôi mái.
Hoa chào, chim hát, gió xôn xao.
Mắt nhung huyền dịu, màu thu biếc,
Tóc vẫn cài t.âm, má ửng đào.
Áo trắng, lòng trong say nghiêng bút.
Trăng thề, vườn ước chuyện mai sau...
Hải hồ muôn dặm tình cách trở,
Nặng kiếp phong sương chịu dãi dầu!
Bóng mẹ tháng ngày vàng vô lấm.
Nội thành biệt mấy rừng dâu...
Âm thầm gửi mộng theo mây trắng.
Trời nước bao la thiên cở sâu!...
Làm thân lữ khách, say lưu lạc
Mơ tàn, ngao ngán nổi binh đao
Hồn quê khắc khoải, vườn quê quạnh
Dặm đời sùng chuyễn nhịp thưa... mau
Quán nghèo, ngâm lại văn thơ cũ.
Gà trưa cất giọng... trời! — nao nao...

Đà Nẵng, trưa hè
DIỄN NGHỊ

LỜI MỜI số 130

GỬI NGƯỜI CHỊ PHỔ PHƯỜNG

Phổ phường khóc nhớ quê hương
Quê hương nằm nhớ phố phường
Chị nhớ em

Em nhớ chị
Xa nhau dài mấy thời đường
Thư nào kể xiết niềm thương
Hỡi người chị của em
Đầy lòng em của chị.

Thôn xưa
Trời dịu
Mây hiền
Làng xanh
Ruộng vàng
Sóng trắng

Lá dò sang ngang
Hai vự chiêm mùa
Mấy tuần sương nắng

Gieo bao hạt mộng đầy tay
Đổ bao sức vóc trọn ngày

Tát mấy đêm trăng thanh nước mát
Gặt vài buổi nắng đỏ sản phơi
Ấm no bằng giọt mồ hôi
Năm nhà tranh hát cuộc đời thôn trang

Thị thành của chị
Một lần em qua
Chào ôi! Lửa điện sao lừa chơi?
Xe cộ phù hoa
Bụi cát mù

Chị ơi! Sơn phần đêm tàn lửa
Hương cũ phai dần hoa tuổi xưa
Những khách du nằm chờ tiễn biệt

Vội vàng yến tiệc
Ép duyên mơ

Kỷ nữ gương say hồng má đỏ
Đàn ca nhịp mãi điệu giang hồ
Tay trắng đỏ nghiêng tiền bạc trắng
Cuộc đời theo một chuyến vu vơ.
Chị gửi bao tay khách lạnh lùng
Ngỡ ngàng, chị cố đoái em không?
Em thường ao ước, thường mong đợi
Chị lại về đây với mộng đồng

Thương chị bao nhiêu
Nhớ chị bao nhiêu.

Xa xôi em biết nói chi nhiều
Chẳng gửi ai mà đưa tới chị
Nỗi lòng của một đứa em yêu

Em chẳng thể tìm thăm chị
Chị khi nào lại gặp em.

Đêm nay ngồi ngóng về đó thị
Nghe gió xa về cũng xót đau
Em lần giờ lăm áo nâu
Sờ vai sương nắng bạc màu tuổi thơ
Bao giờ lại đến bao giờ
Chị về chiếc áo năm xưa quê nhà.

HOÀNG SONG LIÊM

TRỜI CHƯA MÙA THU

Một sáng tinh dậy, tôi ngạc nhiên lo sợ thấy bầu trời chập chùng mây. Trần ngập không gian một thứ ánh sáng nhờ nhờ và lạnh lẽo. Trên con đường đất đỏ dẫn về xóm dừa xưa cũ loáng thoáng điểm từng hạt mưa thưa. Ờ, rồi đây những ngày âm u sẽ đến! Mới hôm nào, đứng nhìn ánh hè rực rỡ trên con đường ngút nắng, tôi vui mừng, nhưng trong lòng cũng không khỏi lo âu một ngày nào đây ánh hè bền bỉ kia sẽ tắt.

Nay, ngày ấy đã đến rồi!
Luống đất trải lòng phơi phơi kia thôi đón nhận tia nắng ấm mặt trời. Sông núi sẽ hết màu xanh, cuộc đời sẽ mất màu hồng. Rồi đây, những bữa cơm chiều dưới mái tranh xô trong ánh sáng mờ mờ của ngọn đèn dầu sẽ làm cho lòng người se sắt.

Cùng như thế, tôi hằng mong cho cuộc đời khoan bước sang mùa thu, hãy giữ mãi cái ánh hè thịnh trị kia đi. Tuổi trẻ của chúng ta hãy cứ nuối tâm trong ánh nắng tươi trong. Người ta chỉ vui có một mùa hè. Mùa hè là một chấm sáng lung linh trong bản trường ca thời tiết, là nguồn sống chói lọi của đời người.

Nhưng không, nỗi lo âu của tôi rồi cũng hết. Sáng hôm sau cảnh trời đã đổi khác, không còn, về eo lả, tẻ nhạt của ngày hôm qua không khí trong trẻo hơn vàng tươi của ánh nắng cũng đậm hơn nhiều. Sông núi ngập trong sóng vàng chói lọi. Ngày qua chỉ là một lớp bụi phủ mờ trên bức tranh hoa lý, những cảnh hoa nở thành những ngôi sao xanh nhỏ nhỏ như những niềm vui. Ánh sáng chan hoà trên đất nước. Ánh sáng về, ngày vui chưa mất.

CHÂU LIÊM

ĐỜI MỜI số 130

Hồi ký của DƯƠNG THỊ HẠNH

MÙA PHƯỢNG ĐI, mùa Thu đến. Bốn mùa Xuân, Hạ, Thu, Đông vẫn đi về trên vũ trụ. Nhưng chỉ có mùa Thu là êm đẹp nhất và cũng là một mùa gọi cho ta nhiều kỷ niệm nhất. Nhìn cái mùa xanh xanh với giồng thời gian thanh thanh, có trăng thu đẹp, có lá thu rơi, có hương thu nhẹ, gió thu êm, mây thu trắng và mưa thu buồn, lòng tôi không sao khỏi rung lên khúc nhạc lòng xao xuyến! Bao kỷ niệm xa xưa vẫn chờ dịp thu về là sống dậy nơi lòng ta với bao nỗi niềm mến nhớ.

Đêm nay, ngồi trước đĩa bánh, chung trà, ngược nhìn con trăng thu lơ lửng trên nền trời xanh thẳm, lòng tôi rạo rạo nhớ cố hương nơi đã ghi cho tôi bao kỷ niệm êm đẹp, của thời thơ ấu.

Quê tôi là tỉnh Rạch Giá, có con sông Kiên Giang lặng lẽ đổ xuôi ra ngoài biển cả. Sông sâu nhưng bề cạn. Vì con sông Kiên Giang nằm giữa nên bề bị chia ra làm hai bãi: bên kia chợ là bãi cát, nhưng không được sạch lắm, và bên này là bãi bùn vì thế bề Rạch Giá ít ai tắm. Bề rất bao la nhưng vì những bán đảo nổi lên in hình vào nơi ranh giới mây nước gặp nhau, nên mới thoát trông, người ta có cảm tưởng là bề không xa, rộng lắm. Ngay cửa bề là Hòn Tre; kéo về bên trái là Hòn Sơn Gáy, xuyên về hữu là Hòn Nghé và cạnh đây là Hòn Rùa (Ile de Tortue).

Chiều chiều dân tại xứ hay có cái thú ra bờ bề hóng gió và ngắm Thái Dương khi sắp lặn về Tây. Không có gì đẹp bằng vàng kim ô, mỗi hoàng hôn vào những ngày thanh nắng, trước giờ đêm mình xuống mặt bề, vung ra một thứ ánh sáng chói lọi và những màu sắc đỏ hồng rực rỡ, nhấp nháy trên mặt nước bề gợn lăn tăn một màn bạc lấp lánh như sao. Rồi ngày tàn, cảnh vật chìm đắm vào bóng tối dày đặc của hoàng hôn, trông ra khơi chỉ còn chân trời mờ mịt với những bán đảo xanh um nằm

yên lặng, nên thơ nhưng không kém phần hùng vĩ, sừng sững nổi lên giữa cảnh trời nước mênh mông.

Tuổi trẻ chúng tôi có được cái thú nghịch sống rất ngộ nghĩnh. Cứ hôm nào trông tiết trời hơi ứ ảm, có gió lớn, biết ngay là bề động, chúng tôi rủ nhau nặn bầy đưa đi đùa sóng. Vào những hôm ấy sóng thật to, sức mạnh của lượng sóng, mỗi lần đập vào bờ là nước bắn lên tung tóe ướt cả lối đi dù rằng bề được xây lên hơn thước. Chúng tôi cứ xua nhau chạy ủa theo sóng, bề sóng rút lui ra thì chúng tôi ủa ra rồi bề thấy lượn sóng cất mình lên ở ạt kéo vào bờ là chúng tôi lại xô nhau chạy. Đưa nào chậm chân không chạy kịp thì sẽ bị nước bắn vào mình ướt cả quần áo. Trong những lúc như thế chúng tôi lại được dịp nhao lên cười ròn rã. Dọc theo bờ bề, mọc lên hàng phượng vĩ không cao, đều đều nối dài nhau bao bọc bên trong một sân vận động khá rộng với một khán đài cao ngều nghệu.

Về mùa hè, bề bề trông rất đẹp nhờ ở những cánh phượng tô màu đỏ lên sắc cây xanh chen vào đấy những chiếc đầu tròn trĩnh đen huyền. Chúng tôi rất thích thời tại phượng và ăn

cánh trắng của hoa, vì thế cứ vào giờ nghỉ học là chúng tôi rủ nhau đi hái phượng. Trước khi leo, chúng tôi còn đứng ngắm xem cây nào dễ leo, cây nào có hoa nhiều, rồi đưa nầy giành khi có đưa bạn nào không leo được đứng dưới gốc ngóng lên, hoặc reo lên vui mừng khi hái được nhánh nào nhiều bông và tươi cánh. Rồi khi trông thấy dạng người linh tuấn hành ở đằng xa là chúng tôi tuốt xuống ủa nhau chạy bắt kẻ chết sống.

Nhưng chúng tôi thích nhất cái thú đọc sách ban ngày ở bề bề, vắng người và mát gió. Thời ấy, chúng tôi có một bộ ba CÚC, TỰ và tôi, ba cô nữ sinh thân nhau nhất ở trường và cũng mê tiểu thuyết độc hại. Cứ mỗi chúa nhật là chúng tôi rủ nhau ra bề bề đọc sách. Mỗi đưa một gốc cây, mỗi quyển sách, chúng tôi yên lặng, mãi mê đọc đến bao giờ nắng lên cao, nóng cả lưng mới về. Nhưng trong số chỉ có CÚC là mê tiểu thuyết nhất. Cúc thuộc lâu cả tên tác giả. Nói đến tựa quyển sách nào là CÚC biết ngay ai là tác giả của quyển đó. Nhưng nhiệm theo tiểu thuyết riết CÚC có bộ óc rất kỳ khôi, hoạt bát, thẳng thắn và bạo dạn.

TỰ thì dễ dãi, hiền lành, chỉ có tôi là liến thoắng nhất nhưng rồi cũng khó tánh nhất. Nhưng nhờ thân nhau nhiều, hiểu nhau nên không bao giờ tôi có đối các bạn, tôi cũng tìm cách để làm lành lại với nhau ngay.

Còn nhớ một hôm, vào đêm rằm tháng Tám, tôi đang xây khăn với các bạn trẻ gần nhà, thì CÚC, TỰ rủ tôi đến rủ tôi đi chơi. Bỏ ngay trò chơi, tôi đứng phát dậy, xoay qua CÚC, TỰ:

— Đi chơi đâu bây giờ?

— Thì tùy chị; muốn đi đâu cũng được, đêm nay trăng sáng như thế này mà ngồi nhà thì uổng lắm nên tôi đến rủ chị đi chơi. Bỗng nhớ ra một trò chơi lý thú, tôi đưa đề nghị:

BỜ MỐI 130

— Chúng mình đi chơi bề đi.

CÚC, TỰ đều tán thành.

— Thế là tôi cất phần: CÚC đi kiếm mượn thuyền; TỰ đi chợ mua bánh «trung thu» và tôi, ở nhà nấu nước chè tàu. Mười lăm phút sau, chúng tôi buông giây cho thuyền rời bến. Cùng đi với chúng tôi có thêm cậu bé con bác thuyền chài, theo để chèo thuyền. Bến nhà tôi cách bề không xa nên chỉ độ hai mươi phút sau là thuyền chúng tôi đã ra đến ngọn đèn pha của cửa bề cách bờ 3 cây số. Trông vào bờ, hàng phượng vĩ với ngôi nhà mát chỉ còn là một vệt xanh mờ, chúng tôi ra lệnh cho em bé gác mái chèo, mặc cho thuyền bập bềnh theo sóng.

Hôm ấy trời thanh nên bề bề, chúng tôi bày bình trà, bánh, tách ra, rồi mỗi đưa tìm một chỗ ngồi vững chắc, nghĩa là hai đưa ngồi dựa vào hai bên mạn thuyền, một về phía trước mũi, sau là cậu bé. Chúng tôi vừa ăn bánh, ngum trà rồi, gác mắt trong trăng. Trăng hôm ấy đẹp lạ, mảnh trăng tròn trĩnh nổi bật lên trên nền trời xanh thẳm, buông rả thứ ánh sáng mơ huyền làm bạc cả ánh sao đêm, phản chiếu vào mặt nước bề gợn lăn tăn tựa hồ như hàng nghìn con rắn lục xua nhau đuối bất. Nhưng không lẽ ngồi ngắm trăng sông nó cũng tẻ, thấy CÚC ngồi trầm ngâm chống khuỷu tay lên bề bề, tôi vỗ nhẹ vào vai bạn:

— Thôi bây giờ cúc hát cho chúng tôi nghe một bài gì đi nào.

— Ừ, phải đấy, Tự phụ họa theo.

Cúc đây này:

— Không đâu, tôi không đâu, ngồi yên để say sưa với mảnh trăng ngà không thích hơn ư?

Nhưng tôi và Tự cố kêu nài. Cúc đành chịu, nhưng huộc chúng tôi cùng phải hát mỗi đưa một bài. Bằng lòng, tôi chia phần: Cúc hát bản «Đêm Thu», Tự, bản «Tiếng Thu» và tôi, «Trung Thu Đỉnh Núi».

Thế là dưới ánh trăng trong, chị Hằng hình như cũng lắng nghe chúng tôi nên đứng yên một chỗ không lay mình đi nữa và Đại Dương cũng ngưng gào thét để cùng thưởng thức với chúng tôi giọng ca du dương của CÚC, trong ấm của TỰ và bay bướm nhưng khôi hài của tôi. Sau cùng, tôi đề nghị thêm:

— Để từ giờ cửa bề và đề kỷ niệm buổi du thuyền, thưởng trăng hôm nay, chúng ta hãy cùng hợp lại hát bản «Tiếng Hát Đêm Thu» hai chị có bằng lòng không?

BỜ MỐI 130

Cúc, Tự đều nhao lên tán thành:

— Phải đấy, chúng ta tiếp tục luôn đi thì vừa, cũng khá khuya rồi.

Thế là giữa khoang ghe, chúng tôi đứng quanh nhau, tay nắm lấy tay dịu dàng múa hát. Lúc đầu còn giữ ý, nhưng đến lúc nhạc dâng lên nguồn vui tràn ngập, nhịp nhàng theo điệu múa, lời ca, chúng tôi quên cả đề đặt, đến nỗi chiếc ghe bị mất thăng bằng, chấp chớn, nghiêng ngả. CÚC hốt hoảng chụp lấy TỰ để giữ mình khỏi ngã. Không ngờ bị chụp thỉnh linh, TỰ mất đà, té nhào mèo xuống bề. Chúng tôi xúm lại kéo TỰ lên. Cô bạn run bắn người vì mất hồn, mặt xanh không còn chút máu. Thế là cuộc chơi đang đây thì vị bỗng hóa ra hải hùng, ghê rợn. Tôi ra lệnh cho em bé quay thuyền về. Tỉnh hồn TỰ lại đảm lo:

— Chốc nữa về bề nào cũng có đồn.

Tôi an ủi bạn:

— Không sao đâu, để chốc nữa chúng tôi đưa chị về và sẽ tìm lời nói với bác xin hộ chị. Chẳng còn thể làm gì khác hơn, TỰ đành riu riu theo chúng tôi về. Nhưng có lẽ

linh tinh đã báo trước cho chị một việc không lành, nên TỰ lặng lẽ bước đều bên cạnh chúng tôi, không cất lên một lời nào. Tuy nói cho yên lòng bạn chứ chúng tôi cũng không chắc TỰ có tránh được trận đòn không, nên cũng lặng thinh mà đếm bước.

Còn ở xa, TỰ đã trông thấy bóng mẹ chờ ở cửa rào lo sợ. TỰ ngập ngừng không dám tiến, núp sau chúng tôi, nhưng bác đã nom thấy bóng con rồi, nên lên tiếng hỏi:

— TỰ đây hả? Sao về chậm thế?

TỰ chưa kịp mở mồm thì bác đã trông thấy bộ đồ ướt đầm của chị, không cần hỏi thêm gì nữa, bác nắm

lấy cổ tay chị, kéo vào nhà đánh tới tấp. Biết là bác đang giận, không thể nói gì được, chúng tôi đành bết ra xa rồi chuẩn thẳng.

Sáng hôm sau, vào lớp, vừa thoát trông thấy TỰ là chúng tôi cùng chạy bỏ đến, nắm lấy tay bạn, âu yếm hỏi:

— Hôm qua Tự bị đòn nhiều không? Tự rướm rướm nước mắt, nhưng cố gượng cười.

— Chỉ hơn chục roi thôi, nhờ bề ầm ỉt nên ngủ được một giấc ngon lành đến sáng.

Nghe câu nói buồn bã nhưng cố gượng khôi hài của bạn, chúng tôi không nhìn được cười, cùng nhìn nhau cất tiếng cười ròn tan trong sương sớm.

BẦY giờ, mỗi lần ngồi nhớ lại cái kỷ niệm đêm rằm tháng tám năm ấy, tôi không sao nhìn được cười dù chỉ cười một mình, nhưng không khỏi bồi hồi, xao xuyến, tiếc rẻ, nhớ mong. Nay vẫn mảnh trăng tròn sáng trong lành này trôi mãi trên giồng đời vạn kỷ nhưng chỉ có lòng người đã gì thời gian mà già dặn đi rồi và đời người cũng gì thế mà đổi thay và trận bão đời đã thổi bạt chúng tôi mỗi người một ngã. Tôi hiện là một kẻ tha hương với chiếc thân đơn phiêu bạt xứ người, còn hai chị ấy không biết hiện giờ đã trôi giạt về đâu.

Nghe đâu CÚC đã có chồng con và đã theo chồng dời đi một miền xa; TỰ thì bị nhà ép lấy một người không vừa ý nên đã bỏ gia đình đi biệt từ hơn hai năm rồi. Không rõ ngoài hướng trời xa xăm nào đó, hai chị ấy có bao giờ ngắm bóng trăng thu mỗi năm rằm tháng tám này, để tưởng nhớ lại cái kỷ niệm ngày xanh ấy không chứ tôi thì vẫn còn nhớ lắm và vẫn còn được cái sung sướng mỗi Tết Trung Thu, ăn bánh ngắm trăng và ngắm người nhớ bạn vì trăng nay đã là bao con trăng rồi của mùa loạn, của ly tan.

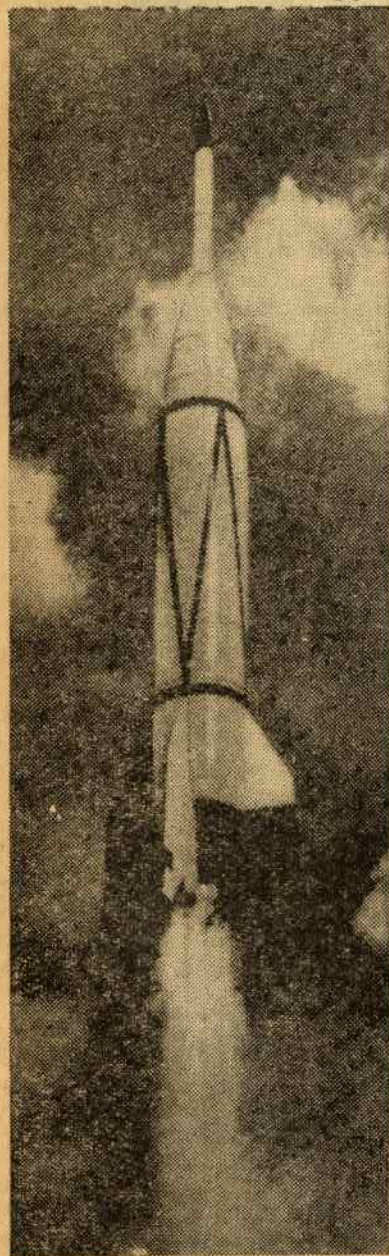
Kim đồ, Thu, một đêm trăng

D.T.H.

Cours de Français
(BAC, DIPLÔME, BREVET)

M. Phung, 1 Léon Combes — Saïgon
ou 28 P. Blanchard (Cité Héraud)
Tân Định

Alexandre Ananoff, người Pháp, từ năm 1919 đã say mê nghiên cứu về khoa học thực hành sự giao thông giữa các tinh cầu. Ông là người đã đoạt giải nhất trong năm 1937 về môn khoa học này. Bản thuyết trình của ông đã từng được trình bày trong hội nghị hàng không quốc gia Pháp năm 1946-1947 trước các kỹ sư Pháp thảo luận về hoạt động của thử bom bay V-2. Dưới đây chúng tôi trích dịch vài đoạn chính trong bài «*Lên cung trăng*» của tác giả đăng trong tạp chí «*Echo*» để cống hiến bạn đọc thân mến. Đây là những lý thuyết thu được sau những thí nghiệm của khoa học chứ không phải là những câu chuyện viễn vông của những bộ óc thích mơ tưởng, mơ gió...

Hỏa tiễn lúc bắn lên cung trăng

CHÚNG TA CÓ THỂ LÊN THĂM CHI HẠNG ĐƯỢC KHÔNG ?

Sưu tầm của **GIANG TÂN**

NẾU như chúng ta liệng thẳng một quả cam lên không thì chúng ta rất hy vọng quả cam ấy lại rơi xuống mũi chúng ta.

Tại sao lại có chuyện kỳ khôi như thế? Giản dị lắm. Quả đất tác động lên quả cam một sức hút cũng tỷ như thói nam châm.

Chúng ta vội bảo quả cam không ở yên một chỗ. Quả cam cũng tác động lên quả địa cầu một sức hút nhưng lần này sức hút ấy lại quá nhỏ.

Với thí nghiệm trên đây mà nhà bác học Newton đã tìm ra định luật về sức hút. Cũng nhờ sức hút mà một vật trên quả đất nặng 1 ki lô thì trên mặt trăng chỉ nặng 166 gờ ram và ở mặt trời lại nặng đến 28,04 ki lô.

Theo luật hấp dẫn của vạn vật thì một ngày kia, chúng ta có thể xa quả đất chúng ta ở được.

Một hòn đá, chúng ta liệng đi và đá rơi xuống. Đá rơi xa nếu chúng ta liệng mạnh. Như vậy cũng có nghĩa là khoảng cách hòn đá càng lớn khi khởi đầu thì chúng ta dụng sức phải càng nhiều.

Một bài tính giản dị thấy rằng muốn liệng một hòn đá cao lên 15 thước, khởi đầu phải ấn một sức nhanh 20 thước trong một giây, muốn liệng cao lên 50 cây số, phải ấn một sức nhanh là 1000 thước trong một giây.

Và muốn vượt đến mặt trăng, hỏa tiễn của chúng ta trong bước đầu phải vượt 11.075 thước trong một giây.

Những tầng không khí mà chúng ta sẽ vượt qua

Tầng không khí trên đầu chúng ta tương đối cũng mỏng thôi! 1000 cây số. Ngoài đó là khoảng chân không. Nhưng nếu đã hiểu thấu lớp màn mỏng đó là chúng ta đã đạt đến 3/4 (ba phần tư) dự tính của chúng ta.

25 cây số đầu, không khí tưởng như khô và không thay đổi. Lên cao đến 30 cây số, nhiệt độ xuống dưới 50 độ. Giữa 25 và 40 cây số có một màng o-zon che chở cho chúng ta khỏi bức xạ tử ngoại của mặt trời. Theo những sự khám phá mới đây thì giữa khoảng 48 và 60 cây số có một vùng hết sức nóng, nhiệt độ lên đến 75 độ.

Sở dĩ có nhiệt độ cao là vì lớp

o-zon thu hút sức nóng của mặt trời. Lên đến 80 cây số, nhiệt độ lại xuống dưới không độ 70 độ. Giữa 80 đến 120 cây số, khi hậu lên đến 100 độ trên số 0. Tầng không khí thứ hai này là lớp bị i-on hóa (ionisation) nên lại liếp tục tỏa sức nóng. Chúng ta thấy rằng vượt 100 cây số trong bước đầu cả là một vấn đề.

Trước hết phải chọn ra thứ kim khí để đóng tàu, phải định rõ thân hình chiếc tàu, và nhất là phải nghĩ cách chia ngăn nhiệt độ bên ngoài và trong tàu.

Ngoài 1.000 cây số cũng chưa phải là biên giới của tầng không khí của chúng ta. Ngày nay, người ta quả quyết các khoảng sao không phải là khoảng không mà cũng không phải chỉ toàn là khí «*ê te*» mà là những nguyên tử và phân tử.

Trước khi du hành lên cung trăng, còn bao nhiêu các vấn đề phải đem ra bàn cãi. Có những vấn đề đem bàn ở dưới mặt đất được, nhưng còn biết bao chuyện chỉ biết rõ được sự thật khi chúng ta vượt đến khoảng không ấy. Làm tròn nhiệm vụ phiến phức ấy chúng ta phải nhờ đến phương tiện: hỏa tiễn.

Cơ thể chúng ta lúc lên thượng tầng không khí sẽ như thế nào ?

Cơ thể chúng ta thường quen với sức nhanh là 0 gờ ram. Lên thượng tầng không khí, cơ thể chịu sức nhanh là 4 gờ ram. Quả tim lúc ấy bị giãn ra để dẫn máu lên phía trên và máu lúc ấy nặng gấp lên 4 lần. Chúng ta bị bất tỉnh và nếu cuộc thí nghiệm kéo dài, quả tim sẽ rớt hết máu. Tình trạng ấy thường đi theo sự mất hẳn cả ý thức.

Lại còn một tình trạng, ghê sợ khác nữa là lúc máu bị đọng lại rồi chúng ta cảm thấy đau đớn ở lưng, tâm thần rối loạn. May thay còn có một vị trí sau đây xem ra thuận lợi để giữ việc lưu thông của máu, đó là cách nằm thẳng người xuống. Nằm như vậy cũng không làm cho máu không động đặc lại được. Nếu chúng ta nhìn xuống nền nhà, máu sẽ bị đọng ở nơi bụng,

và nếu chúng ta nhìn lên trần, máu sẽ đọng ở lưng. Muốn máu chảy đều hòa phải thay đổi cách nằm luôn luôn, do ở một cái máy chuyển động giùm cho ta.

Những tình trạng lạ lùng xảy ra trong một chỗ thiếu trọng lực

Đặt tỷ dụ: Chúng ta liệng cây viết chi lên không, chúng ta sẽ rất ngạc nhiên thấy cây viết cứ lơ lửng ở chỗ chúng ta buông ra như dính chặt vào một sợi giây vô hình. Chúng ta lại cầm những vật nặng hơn rồi cũng buông ra như vậy, vật ấy cũng không chịu rơi xuống đất. Ở trên thế giới này, sức nặng mọi vật là con số không. Bọt xà bông và hòn chì buông ra vẫn nằm yên một chỗ.

Chúng ta cũng thế, chúng ta không thể tránh được cái luật ấy. Cử chỉ của chúng ta không nên quá mạnh vì như vậy chúng ta sẽ chạm vào thân hỏa tiễn. Nếu bắt thịt chúng ta cử động, thân hình của chúng ta sẽ bị bắn lên trần rồi chúng ta lại bị trả xuống nền nhà, rồi lại lên trần... cứ mãi mãi như thế nếu như chúng ta không níu chặt vào nền hỏa tiễn nhờ ở những miếng nam châm gắn vào tay và trên nền hỏa tiễn. Chúng ta dụng vào vật gì là vật ấy chuyển động ngay: lọ mực sẽ rơi từ trên xuống rồi lại bị bắn lên mà không đổ mực, chén đĩa tung lên rồi hạ xuống rồi lại tung lên... cứ như thế không bao giờ ngừng.

Nếu như chúng ta không cột chặt những đồ vật vào vách, vào nền nhà, hoặc vào trần nhà thì không bao giờ chúng ta giữ lại được các vật ấy. Điều quan hệ hơn cả, là tâm thần chúng ta bị hỗn loạn nên chúng ta không còn để ý gì đến máy móc của hỏa tiễn nữa. Chúng ta có cần ngồi lại trên ghế không? Cũng không cần. Chúng ta có thể dùng đôi cánh tay của chúng ta như vậy của con cá vậy. Một cái giường không có lợi bằng một cái bàn. Vì chúng ta chỉ ngồi lại không lấy một giây, lò xo giường lại bắn chúng ta lên trần và làm cho chúng

ta bị thương nữa là khác.

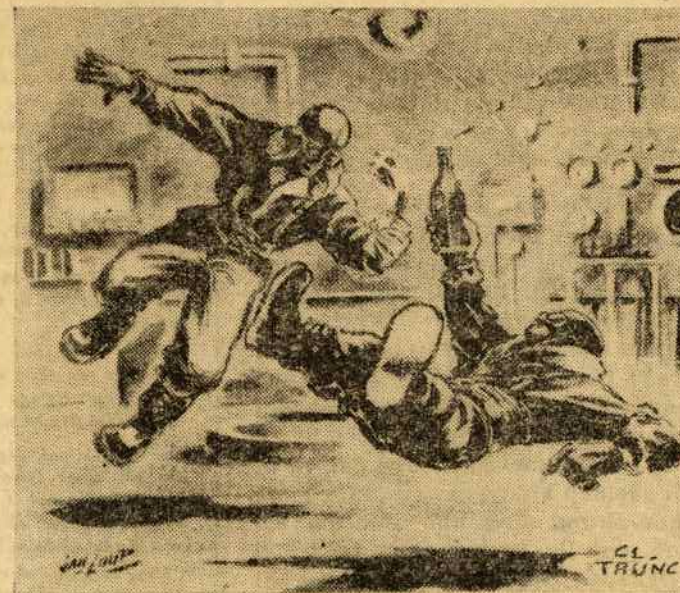
Chúng ta khát. Chúng ta cầm bình rót nước ra ly. Nước không chực chảy ra. Rồi chúng ta cũng không thể nào đặt bình nước vào chỗ cũ. Chúng ta đặt bình lên bàn. Đít bình bị chạm, nước bắn lên và đọng lại lơ lửng trong không khí. Vậy muốn uống nước thì trước lúc khởi hành, chúng ta chứa nước vào thứ bình bằng cao su, khi khát, chúng ta ép bình để nước bắn thẳng vào miệng.

Chúng ta muốn đun một chút nước sôi ư? Trên mặt đất, chúng ta làm công việc ấy chừng 10 phút, ở đây phải mất ít nhất 24 giờ, có khi hơn nữa. Nếu lỡ may một hành khách rơi ra ngoài thân hỏa tiễn thì cũng chẳng bị quả đất hay một hành tinh nào khác hút đầu nhưng cái thân hình ấy tiếp tục chuyển động cạnh hỏa tiễn, đi một sức nhanh như hỏa tiễn nhưng ta có cảm tưởng như ta nằm lại một chỗ...

Biết vậy chắc không còn ai dám nghĩ đến việc lên viếng chi Hạng. Tuy thế hiện nay bao nhà bác học trên thế giới đang ngày đêm cầm cuội trước những máy móc tinh vi làm những phép tính hàng cây số nhất quyết lên khám phá cho được cái thế giới kỳ lạ kia.

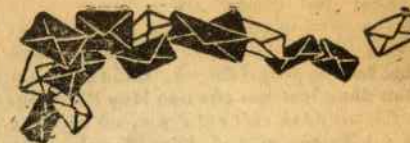
Chúng ta hy vọng một ngày rất gần đây dự định ấy không còn là một ảo tưởng vì rằng chúng ta có đức tin khoa học mỗi ngày mỗi tiến bộ và con người phải ngự trị được cả vũ trụ.

GIANG TÂN

Ở thượng tầng không khí không có trọng lực. Sức nặng của mọi vật là con số không. Bọt xà bông và một hòn chì buông ra vẫn lơ lửng giữa không khí. Con người sẽ xử dụng đôi cánh tay như loài cá dùng đến vây vậy.

ĐỜI MỚI số 130

Hộp thư Tòa soạn

Bạn Thanh Hương (Sàigòn):

Đã nhận được mấy bài phóng sự của bạn. Cảm ơn.

Bạn Trần Lập Sơn (K.B.C. 4191):

Hoan nghênh tôn ý của bạn. Chúng tôi cũng đã nghĩ như bạn. Bạn xem Đ.M. số 114. Quảng cáo cũng là mạch máu của tờ báo. Bạn hiểu cho.

Bạn Ái Việt Hoài Phi (Huế):

Bạn xem lại «*Lá thư tòa soạn*» Đ.M. số 125. Thân mến.

Bạn Hương Hương (Huế):

Lời thơ của bạn nhẹ và nhiều hình ảnh đẹp. Nhưng 2 câu cuối thiếu xây dựng. «*Kẻ hiền ngang...*» Bạn đồng ý chứ. Chúc bạn tiến nhiều.

Bạn Châu Minh Phương (Huế):

Bạn cứ gửi, nếu khả quan sẽ chiếu theo ý bạn.

Bạn Nguyễn thu Minh (Huế):

Hoan nghênh ý kiến của bạn. Vì nhiều lần cho ra những loạt bài không kịp thời gian tính nên bắt buộc phải gác lại vài mục thường xuyên. Bài thơ «*Thanh bình ơ*» lặp lại ý kiến của một vài bài của các bạn đã đăng rồi. Đề tài chưa mới lắm. Thân mến.

Bạn Dương Huỳnh (Phan Rang):

Nội dung đều thay đổi. Cảm ơn bạn cho ý kiến. Bạn ấy không ở Tòa soạn.

Bạn Hoàng Anh (S.P. 53.3.83.):

Hoan nghênh những lời phê bình quý báu của bạn. Thân mến.

Bạn Minh Phương (Huế):

Đã nhận được 2 truyện ngắn của bạn. Đa tạ.

Bạn Thanh Thuần (Huế):

Sẽ đăng bài thơ dịch ấy. Thân mến.

Bạn T.X.

Rất cảm kích trước cử chỉ thân mật ấy của X. Hiện nay mình chưa thể bỏ nghề viết để trở lại nghề gõ đầu trẻ. Thương và lo cho mình quá. Mến nhiều. G.T.

Bạn Mộng Thành (Đà Lạt):

Cảm động lắm. Hoan nghênh. Chúc bạn tiến nhiều.

Bạn Nguyễn thu Minh (Huế):

Đều nhận đủ cả. Có sự trùng tên như vậy luôn. Sẽ chiếu ý bạn.

Bạn Bình Đô (Huế):

Thiết tưởng bạn cũng có thể đoán được ai phụ trách điều hạn tắc mắc chữ. Sẽ đăng. Thân mến.

Cùng các bạn:

Minh Đoàn, H. Phong (Sàigòn), Cao Hoài Xuân, Thi, Huy Mai, Nhị Hồ, Trần Huyền Linh (Hội An), Văn Linh (Hội An), Hoài Quí (Huế), Tống Thôn, Huyền Diệu, Tân Kiên, Nguyễn Văn Lầu, Nguyễn Cửu Đạt (Huế), Hoàng Vũ, Tô Lan Chấn (Tân Định), Thế Viên VLONGN, Hiền Lương (Phà Nang), Ninh Nam, Tường Phong (Huế), Thanh Lan Võ Ngọc Thành.

Dương Thuần:

Bài của các bạn, đã nhận được. Đa tạ.

Bạn T. v. Lâm:

Về việc diễn kịch phạm ấy sẽ có thư riêng gửi bạn. Tiếc hơn. «*Long đông*», «*Ly loạn*» mới là những vở kịch ngắn thời. G.T.

Loạt bài phóng sự « Người vợ lý tưởng » cũng như những bài « Người chồng lý tưởng » được rất nhiều bạn đọc hưởng ứng. Lần này chúng tôi bắt đầu đăng loạt bài của bạn Huy Phương. « Cái nét đánh chết cái đẹp », có lẽ cũng là ý kiến của một số đồng thanh niên trong việc chọn người lý tưởng. Hướng ứng những bài về « Người chồng lý tưởng », chúng tôi lại nhận được phóng sự ngắn của cô Tiểu Túy.

Đời Mới là nơi đến đàn chung, tòa soạn ước mong sẽ còn nhận thêm những ý kiến khác của các bạn gần xa góp vào thiên phóng sự này.

L.T.S.

Trăng đứng giữa mùa, chị Hằng duyên dáng quá, dễ thương ngay xưa Lý Bạch ôm trăng mà chết cũng không phải là phi bổ một đời. Thành nội ít gió quá, tôi muốn tìm một chút để thở ở ngoại thành, đi dưới trăng mà « yên sĩ phi lý thuần » thì còn gì bằng!

Chiếc xe đạp đang băng băng chạy qua đường Trần Hưng Đạo, đến dốc cầu Gia hội thì có tiếng gọi, tôi giật mình ngừng xe lại. Châu, anh chàng này có lẽ cũng đồng bệnh với tôi chăng, ai lại chín mười giờ tối rồi mà còn vất vẹo đứng trên cầu Gia hội. Một cái bắt tay trái, tôi hỏi đùa:

— Thế nào, lại chán đời rồi à! Muốn tự tử hay sao? Châu cười, có lẽ trước đã phú cho anh cái cười hồn nhiên, vui cũng cười, buồn cũng cười:

— Đời đẹp như ri, trăng vàng như ri mà tự tử à! Hơn nữa, lỡ có chết thật đi nhờ mắt nàng ai lau!

—Ừ, cũng có lý. Trăng thế này, dễ mơ mộng quá Châu nhỉ?

— Cái đó còn tùy. Đa cảm như cậu thì còn được, chứ với mình thì cũng có lúc, hơn nữa đang buồn đấy?

— Hay lại « võ mộng » rồi!

Châu nhìn trăng không cười nữa:

— Đi sát vào thực tế thì hơn Phương à! Ở địa hạt tình cảm chúng

mình có quyền mơ, mơ để mà sống, vì thực tế bao giờ cũng chưa cay cả. Nhưng khi bắt tay vào việc, khách quan mà nói, chúng ta phải nhìn

cả hai mặt. Hình thức, lẽ dĩ nhiên bao giờ cũng là cảm tình ban đầu,

nhưng muốn duy trì đời sống vững

trãi, nội dung chính là cái đáng cần

trước tiên...

Tôi ngắt lời:

— Tôi chịu anh, lối này đâm ra lý

lẽ. Không biết cô nàng « lý tưởng »

của anh thế nào nhỉ?

Châu cười:

CÁI NẾT ĐẸP

— Chắc anh phải đoán rằng tôi cần « nội dung » ở cô ta hơn. Chính các anh đôi khi đi trong mộng, nhiều rung cảm bao nhiêu là anh tha thiết bấy nhiêu! Vì một cặp mắt, một mái tóc, một bàn tay, một nụ cười, các anh có thể đem nó đến một tình yêu lý tưởng. Tôi lại khác, tôi không thể « nghệ sĩ » như thế được. Không phải tôi đâm ra chua cay hay là tỉ mỉ với ái tình, nhưng anh ạ muốn cho « ái tình » vững vàng và có thể đem lại nhiều hạnh phúc hơn, chúng ta phải đào sâu « nội dung » của người muốn yêu. Nói thế tức là tôi muốn nói đến tính tình vậy.

Sắc đẹp cho anh thiện cảm bên ngoài buổi sơ giao, tính tình sẽ cho anh một đời sống đầy đủ. Hơn nữa người ta không thể đẹp mãi bao giờ. Khi anh yêu anh cần đẹp, nhưng khi anh cần cái tính tình của người vợ.

Một trăm gia đình đổ vỡ, đâu có phải sự phân chia vì sắc đẹp mà do cái đi hại của tính tình mà ra cả. Trong khi thằng con trai chúng ta có cái bồn phận đem lại hạnh phúc cho gia đình thì người con gái, đối với gia đình bồn phận họ bao giờ cũng nặng hơn cả.

Người vợ, người mẹ. Theo tôi gia đình cần người đàn bà đẹp tính hơn là đẹp sắc. Nếu người vợ có — nói tương đối thôi nhé — xấu đi nữa, mà tính tình hiền dịu, biết sống thì hạnh phúc gia đình vẫn cứ có như thường.

Châu nghĩ một phút có lẽ để cúi xuống nhìn những chiếc đồ từ hàng Bè đang chèo ra phía chợ Đồng Ba. Tôi thì đang nghĩ đến chữ « đẹp » vô vai Châu.

— Tôi lấy anh, bây giờ nếu Chung vô Diêm đầy đủ tính nết đi nữa đem đôi lấy Hằng Nga duyên dáng, mà theo anh, xấu tính đi nữa, anh có bằng lòng không?

Châu có vẻ lưỡng lự vì sự « tấn công » bất thành linh của tôi. Trong lòng anh ta, có lẽ cũng một hình ảnh đẹp nào hiện ra, đầu tiên:

— Tôi đã bảo rằng tương đối, sở dĩ cái sắc đẹp không gây tạo được hạnh phúc nhưng cũng nhờ đó, mà cái tình mới thâm. Bảo rằng đòi hỏi ở « cô nàng lý tưởng » cả sắc lẫn tài thì thật là khó. Tôi lặp lại, theo tôi cần

tính tình hơn, người vợ không đẹp nhưng ít ra khi nhìn một lần, người ta cũng muốn nhìn lần thứ hai.

— Tôi lại « tán công » một lần nữa:

— Chà anh chàng này tham lam quá, muốn nhìn lần thứ hai mà không đẹp nữa thì tôi xin phục!

—Ừ, nói cho vắn vể thế, chứ có phải tất cả những người đẹp nết đều xấu sắc đâu. Mà người xấu nhất trong những người xấu, đâu có phải là không thể có một cái gì đẹp. Với tôi, quan niệm như thế tất là khỏi phải mất lòng ai. Người ta xấu cái mặt, mà đẹp cái tính, anh yêu như thế là cũng đủ rồi.

Cái đẹp, cái xấu đều do trong lòng chúng ta mà ra cả, ta yêu cái tính tình, cái lòng yêu làm cho người vợ trước mắt anh cũng đỡ xấu ra.

Thú thật với anh tôi đã gặp nhiều

Người lý tưởng của

« Khoan hò, khoan hỡi hò khoan... »

Huyền Châu vừa hát vừa nhai dĩa ngon lành, hai chân đang đưa trên cành dĩa. Bọn chúng tôi ngồi mỗi đứa trên một cành, vừa hát dĩa vừa tán chuyện ngấu.

— « Chà Châu hôm nọ out đảo đề. Chắc cô nàng nhún người lý tưởng chứ gì? »

Châu lém miệng nói: « Có lẽ ». Thế rồi, một Châu đỏ lên, trỏ trỏ xinh lại! Tôi thừa dịp nói luôn: Hỡi thật Châu người lý tưởng có phải là chiến sĩ của lòng em không? cả bọn cùng cười rộ lên. Thôi đẹp đi chiến sĩ của lòng em, quí gì! Hương có vẻ đạo mạo nhất bọn, chúng tôi đặt cho cô danh từ là: « Bà bộ trưởng bộ đạo mạo ». Nghĩem nghĩ Hương đáp: « Các cô đừng hiểu lầm đây. » Rồi mắt Hương nhìn đâu đâu.

Tôi không muốn Hương dài dòng về vấn đề ấy vội cắt ngang:

— Thôi cái đó miễn bàn, nay tôi muốn biết quan niệm các cô về người lý tưởng ra sao nào?

Tám đang khêu dĩa, vội đáp: « À để ăn miếng dĩa này! » Tám chơi khăm làm cả bọn cut hắng, rồi giận Huyền Châu thúc: Nối đi cho nghe với.

—Ừ thì nói, Người lý tưởng của Tám về hình thức, trước hết đầu không chải láng không một « dĩa vịt » « tanggo » không tóc quăn để phủ xuống trán cho có vẻ « Xuân Diệu » không « bốp bốp » gì hết. Chúng tôi cười vang: «Ừ». Tám nói hay đấy, đàn ông họ không thích tóc uốn, thì mình cũng chả thích chỉ đầu một của họ... Thế mà họ chười đầu tóc uốn dữ quá! « Ờ! » vừa vừa chứ! Tám nói tiếp cho mà nghe.

CHẾT CÁI ĐẸP

thiếu nữ, nói xấu thì cũng quá đáng, nhưng không đẹp — có rất nhiều đức tính. Được quen và dần dà thấy mến, lúc bấy giờ trong mỗi câu nói, mỗi cử chỉ, tôi tự nhiên thấy cô ta không xấu nữa mà đã có một cái đẹp gì ẩn náu bên trong. Gió mát rượi, có lẽ thấy lạnh lạnh, Châu đứng sát lại gần tôi cho câu nói được ấm cúng hơn, và cũng để cho « thiên hạ » đừng ai nghe được « câu chuyện lòng » của chúng tôi:

— Phương thấy chưa, cái đẹp ở trong lòng ta mà ra cả. Cái đẹp phương diện này có thể tôn vẻ đẹp của phương diện khác lên. Như thế cũng đủ làm cho ta rung cảm rồi.

Tôi gật đầu, nhìn ra bên kia sông, ánh đèn chiếu sáng loang loáng xuống mặt nước. Trăng tròn quá, mặt nước

một số nữ sinh Huế

Tám tiếp: người lý tưởng của Tám chỉ giản dị: có mái tóc tự nhiên, còn về ăn mặc, đừng mặc áo sơ mi sơ hở, nhất là sơ mi bỏ ra ngoài, còn điều nữa là đừng đi giày mũi cong, về nội dung, theo Tám là không « nịnh đầm » nhưng phải biết phép xã giao, con người phải hoạt bát, vui vẻ, đừng bí quan mà chán lăm, vì tánh Tám thế này mà gặp người sâu thì làm sao tương đồng, và lại con trai thời đại này bí quan làm cái gì? Huyền Châu liếc Tám một cái thật dài, và khẽ nhạo: chà Tám mình có những ý tưởng khá đấy, tôi cũng đang nghĩ như Tám, và xin nói thêm là vấn đề học thức.

Người lý tưởng của tôi không cần học cao, chỉ cần một sức học vừa hiểu biết, có tư cách để ra tranh đấu với đời, thế là đủ. Còn điều này nữa. Người ấy phải biết một ít nhạc, đừng khô khan lắm và nhất là đừng làm ông triết gia già nua có Hương thì ngán lắm!

Tôi bảo: Thế còn Hương? Hương nói rồi, người lý tưởng của Hương là con người xa xôi, mà cái đó miễn bàn, ừ, mà Hương cũng thêm một điều nữa là con người lý tưởng của Hương đừng chiều vợ, mà mình cũng đừng làm nũng lăm mới được.

Câu chuyện cũng vừa vui, dĩa cũng hết. Khỏi chiều bằng bạc dĩa trên mây nấp tranh trong thôn Vỹ. Màu lá xanh của dĩa đã hóa ra màu tím tím. Chúng tôi nhìn dĩa thôn nữ gánh ra về chập chập: « Thế mà họ sống vô tư hơn chúng ta đây. Đòi đưa đây thế nào, chịu thế ấy, và nhất là không nghĩ đến người lý tưởng rắc rối như chúng ta. »

CỎ TÈU TUY

sông Hương về đêm đẹp thêm lên, dịu dịu những ánh sáng của chị Hằng. Có lẽ Châu nghĩ rằng, tôi chịu lý cũng của anh ta, giọng trở nên cứng rắn một chút:

— Đạo này tôi đâm ra hoài nghi tất cả các người đẹp. Với tôi, tôi muốn tìm hiểu « người ta » rất nhiều và rất nhiều mỗi khi đặt tâm hồn ta vào mỗi tình ấy. Một cách có thể nói là sẽ không ngỡ ngàng về sau, là tình yêu phải có cái giai đoạn chưa yêu. Giai đoạn ấy chúng ta sẽ tìm hiểu « người ta » nhiều, và một khi yêu, chúng sẽ không bị vấp vấp hay thất vọng nữa vì tất cả tính tình đều biết trước cả rồi, không bao giờ có sự ân hận về sau cả.

Thế nghĩa là tôi muốn đời tình bạn ra tình yêu, tình yêu ấy sẽ vững vàng hơn...

Tôi chớp lấy ngay:

— Tôi chắc rằng chả cô nào dám làm bạn với anh khi nghe câu nói ấy.

Châu cố cãi:

— Một ví dụ thôi để cất nghĩa rằng nên tìm hiểu người ta trước khi yêu. Anh nên nhớ rằng người ta hiểu nhau chưa thấu đáo mà đã lập gia đình là một mối hại không ít. Và anh có thể « võ mộng » như thường.

Tôi từ địa hạt tấn công sang thế thủ, cố « chất vấn » đã đưa Châu đến chỗ « đầu hàng » về sau:

— Hùng hồn lắm! Có lẽ anh đã tìm hiểu nhiều về tính tình và thế nào « lý tưởng tính tình » nào đó cũng đã lọt tâm tư rồi chứ! Tiếp đi, cho biết tính tình của « cô nàng lý tưởng » của anh đi?

Đôi mắt Châu nhìn xa hơn một chút, chậm rãi:

— Trước hết phải nói đến sự vui tính. Tôi thiết tưởng một người đàn bà đã xấu mà « đựng chó đá mèo » thì chả ai dám mơ tưởng. Có gì đẹp bằng một gia đình vui vẻ từ sáng đến tối. Nghèo, giàu đều không quan hệ. Cùng khổ sở với nhau, chia sẻ hoàn cảnh với nhau, ấy mới thật là lý tưởng. Người đàn bà, đối với gia đình, không có quyền bất mãn mà phải vui vẻ luôn luôn. Có thể ông chồng mới đỡ khổ những lúc đã mệt nhọc ngoài xã hội trở về.

Thứ nhì là biết sống, nghĩa lại cũng phải « thực tế » như tôi. Suốt cả

cuộc đời lấy nhau không phải như tuần trăng mật mà phải đụng chạm với bao nỗi khó khăn vì vậy người đàn bà phải nhìn bốn phía. Khéo léo, mềm dẻo đó là đức tính khả dĩ có thể sắp đặt được gia đình. Nếu lấy các cô ấy về để ngồi dựa móng tay, chải tóc, phấn sáp ăn diện thì người đàn bà ấy chưa phải là người đàn bà vậy. Tôi không có quan niệm như các cụ xưa là bắt con dâu phải gánh vác hết công việc gia đình, nhưng cũng đừng nên thái quá! Tôi đã thấy nhiều cô con nuôi có vú, cơm ăn có bếp, chợ búa có Sen, suốt ngày chỉ có cái việc là lo lấy mình thôi.

— Nếu người đàn bà cũng gánh vác công việc xã hội như chúng mình?

— Đó là một chuyện khác. Nếu không công thì ít ra cũng có ý chí sai khiến, chứ gia đình mà « sống chết mặc bay » thì hỏng... hỏng mất. Lòng thương người nữa, tôi đã thấy nhiều cô bỏ những cử chỉ khó chịu khi gặp một sự ngăn đón của kẻ hành khất để kêu nài từ tâm của người ấy. À... và tôi ghét nhất là kiêu kỳ, nhất là lúc còn thiếu nữ. Các cô có quyền thế « con cha, cháu chủ » thường có những tính này. Đẹp cũng thế, các cô đâm ra khinh rẽ bọn đàn ông trung lưu mà chỉ mơ những tiểu tư sản. Này nào nhà lầu, xe hơi, kẻ hầu người hạ, như thế với tôi cũng là... đổ bỏ.

Thôi, ngàn ấy đủ rồi. Phương ạ, đừng nên đòi hỏi một cái gì tuyệt đối cả.

Câu chuyện đã dài, nhưng thế vẫn chưa đủ, tôi hỏi:

— Có một điều quan hệ nhất là vấn đề ghen mà anh quên không nói đến!

— A, mình đã làm nên nông nổi nào mà người đàn bà phải ghen. Ghen hay không chỉ tại mình mà ra cả. Anh cho đừng dằn, chừng mực lấy cuộc sống đừng mơ tưởng nhiều mà chia sẻ lòng anh ra thì « người ta » làm sao mà ghen được. Hơn nữa, « lòng dạ đàn bà », tôi không trách. Có yêu mới có ghen anh ạ.

Tôi mỉm cười ra cái đầu tóc đẹp trong phóng sự của T.M. chất vấn:

— Theo anh, uốn tóc hay không có gì quan hệ?

(đọc tiếp trang 31)

PHÓNG SỰ NGƯỜI VỢ LÝ TƯỞNG của HUY PHƯƠNG

PHÓNG SỰ NGƯỜI VỢ LÝ TƯỞNG của HUY PHƯƠNG

CÓ HIỂU rõ thực trạng của Nga Xô thì mới thấy được rằng: ở nơi « thiên đàng Đỏ » ấy, C.N.X.H. đã bị xuyên tạc đi tới mực nào, và nếu ở Nga Xô còn có Nhân Bản thì nền Nhân Bản Cộng Sản Đệ Tam Quốc Tế quả là một nền Nhân bản phi... nhân loại, hơn thế, đó là một nền nhân bản... vong bản mất rồi.

Tại sao lại dám quyết đoán như vậy?

Tại rằng: Sau khá nhiều cuộc nghiên cứu và phê bình chu đáo về tình cảnh thối nát của xã hội Nga Xô rồi thì các nhà lý luận Nam Tư đã dựng lên được cả một ngành khoa học cổ tìm cho ra nổi mọi nguyên nhân của sự sa đọa kia.

Luôn trong hai năm, từ 1948 đến 1950, toàn bộ Công tác chính trị của Nam Tư chưa đạt tới hẳn một lý thuyết vững vàng về những lý do của « chủ nghĩa » Sít-ta-lin. Tuy đã có nói tới thái độ « khiêu khích, sa đọa, kiêu hãnh, ích kỷ, khinh nhờn » của bọn lãnh tụ Nga đối với nhân dân, tuy đã có bàn tới sự « phung phí, tham ô, tội lỗi, ý chí phản cách mạng » của chính quyền ở Mạc tư Khoa; tuy có rút ra được bộ mặt « xảo trá », tức là chủ quan, của thái độ đảng Cộng Sản Bôn-Sê-vic rồi, song phải đợi mãi tới tháng Ba 1950, trong một bài diễn văn tuyên cử của Milovan Djilas, bí thư cục Chính Trị Đảng Cộng Nam Tư, đã phác họa khá rõ rệt một luận án về cuộc tiến hóa của Nga Xô.

Phải công nhận rằng đây thực là một chuyển hướng dứt khoát của nguồn tư tưởng Nam Tư: (1)

« Nhắc lại lời tiên đoán của Mác và Lê nin về hai mối họa lớn sẽ hăm dọa giai cấp thợ thuyền và C.N.X.H. thắng thế (một mặt là phe tư sản thất thế, một mặt là phe tư sản ở nội bộ), chúng tôi nhấn mạnh rằng: cuộc phát triển của nền độc tài vô sản, nghĩa là của chế độ Dân chủ Xã hội, có thể theo hai đường khác hẳn nhau: một là C.N.X.H. phát triển đến đâu thì phe tư sản tàn lụi đến đó, hai là phe tư sản lại tàn lụi mỗi ngày một cũng cố lực lượng và hóa thành một đảng cấp ưu

Chủ Nghĩa Xã Hội ở Nam Tư

NGUYÊN NHÂN HIỆN TRẠNG

NGA SÔ

đãi ăn bám vào toàn bộ xã hội, mặc dầu là phe ấy không còn cần thiết gì nữa đối với xã hội, cả ở trong cuộc tranh đấu chống lại mọi rớt tích của chủ nghĩa tư bản lẫn ở trong cuộc tổ chức việc sản xuất, vì sự hợp tác tự do giữa hạng người sản xuất tự nó cũng đã điều khiển nổi quá trình sản xuất rồi.

« Chúng tôi xin vạch ra những hình thức phát hiện của quá trình sản xuất ở Nga Xô như sau: Sự thiết lập mọi 'trọng quan bất bình đẳng và mọi thủ đoạn bóc lột' giữa Nga Xô cùng các nước khác theo C.N.X.H.; sự đánh giá vai trò thủ lĩnh hoàn toàn sai lạc với chủ nghĩa Mác, nên đối lối vai trò giả trá rất tầm thường về mặt xã hội và những trò sùng bái mù quáng giống in như về thời quân chủ chuyên chế vậy; Sự chênh lệch về tiền lương lại còn quá đáng hơn cả thuở tư sản tư lợi cai trị, tới đa là 400 000 đồng rúp (tiền Nga), tới hạ là 15.000 đồng mỗi tháng; sự sa đọa về ý thức hệ của chủ nghĩa quốc gia Đại Nga; đánh

giá quá thấp và lệ thuộc hóa vai trò của văn hóa và của lịch sử các nước khác; thi hành chính sách phân phối các khu vực ảnh hưởng với những Quốc gia tư bản; chiếm độc quyền về sự giải thích ý thức hệ Mác và về chiến thuật của phong trào thợ thuyền quốc tế; gây ra bao nhiêu phương pháp mập mờ, dối trá và vu

không ở trong phong trào thợ thuyền; sao lãng và khinh nhờn việc khảo cứu về Mác, Ăng-ghe-n, Lê-nin, và nhất là về nguyên lý các ông chủ trương nhận sự hợp pháp của giai đoạn giao thời và của xã hội Cộng sản; đánh giá quá thấp sự thỏa thuận của các nguồn ý thức, nhất là nguồn ý thức của đại chúng đấu tranh cho một xã hội mới; xu hướng thủ tiêu thực sự nền dân chủ xã hội, và biến đổi nền dân chủ xã hội thành một nền dân chủ suông; trừ diệt cuộc đấu tranh về dư luận và kìm hãm sáng kiến của đại chúng; xuyên tạc mọi cơ sở triết lý của chủ nghĩa Mác ».

Sau khi phân tách kỹ lưỡng, vì những mối tệ của Nga Xô rồi thì Djilas đã tiến được một bước khá dài, trong Lý luận Nam Tư, nhờ ở sự giải thích về mọi lý do của cảnh sa đọa kia:

« Bởi nổi Nga Xô vốn là một nước độc nhất theo C.N.X.H. và, hơn nữa, Nga Xô lại còn lạc hậu, bị bao vây cứng nhắc giữa khối tư bản, đã vậy vai trò của ý thức đại chúng, trong cuộc đấu tranh cho sự xây dựng C.N.X.H. tương đối vẫn còn yếu ớt cũng như các lực lượng cách mạng nội ngoại, thành thử kết cục mới này ngay ra một tầng lớp ưu đãi, độc quyền của phe tư sản, tạo nên chế độ tư lợi tập trung, tạm thời biến đổi Nhà Nước ra thành một uy lực ở trên cả xã hội.

« Xét qua các sự trạng đó, cần phải nhận ngay rằng mọi điều xảy ra ở Nga Xô đều chỉ là triệu chứng một cơn khủng hoảng của C.N.X.H., một cơn khủng hoảng xảy ra trong tiến trình phát triển C.N.X.H. ở Nga Xô thôi. Cơn khủng hoảng không phải là chỉ bắt đầu bằng quyết nghị của Cục Thông tin, cũng không phải là kết thúc bằng cái sự cố người lấy lý thuyết giải thích tình cách và nguyên nhân của khủng hoảng đó, mặc dầu là sự giải thích ấy là điều kiện tất yếu cho việc giải quyết cơn khủng hoảng kia. Quyết nghị của Cục Thông tin chỉ là vị trí then chốt của quá trình đó ».

Nhận định được sâu xa đến như

vậy là vì Djilas đã tìm ra được những lý do của sự phát hiện các xu hướng tư lợi và sự thành công của các xu hướng ấy ở Nga Xô, và đề nghị ra cách thức để phá chúng. Ông viết: « Có hai sự trạng cần phải được nhắc nhở tới:

« Thứ nhất là, ngay từ lúc khởi thủy bắt đầu, nghĩa là từ ngày quốc gia hóa các tài sản tư bản thì Nhà nước X.H.C.N. đảm nhận điều khiển việc sản xuất và thực ra thì, ở trong lĩnh vực kinh tế, Nhà nước đã thi hành hẳn hoi chính sách độc quyền, mà lại độc quyền trên một mực độ cao rộng và toàn triệt hơn đứt chính sách độc quyền của chế độ tư bản hiện thời nữa.

« Thứ nhì là ở giai đoạn bắc cầu này, theo đà phát triển của các xu hướng chủ trương thiết lập nền thống ngự của phe phái tư lợi, các xu hướng này hóa ra tự thành và đại diện cho một định luật của tiến hóa, do đó mới thành ra một hiện tượng ngẫu nhiên. Thế là thôi! còn cần gì phải có những cố gắng ngoại lệ, còn cần gì phải có một « thiên tài » mới đặt nổi nền thống ngự độc quyền kia nữa. Chỉ cần ruộng bỏ tất cả mọi cuộc tranh đấu có ý thức chống lại các xu hướng kia và biến đổi nền độc quyền, do Nhà Nước đem thi hành ở trong việc sản xuất các tài nguyên vật chất — một nền độc quyền mà không ai chối cãi được là không cần thiết khi còn phải đấu tranh chống tư bản chủ nghĩa, cũng như khi mới bắt đầu xây dựng C.N.X.H — biến đổi độc quyền đó thành ra một nền độc quyền xã hội, nghĩa là đem số dư của sức sản xuất phân phối một cách tru đãi cho phe phái tư lợi thống trị, và tìm đủ cách để cho phe phái này

chiếm độc quyền về mọi ngành sinh hoạt và mọi ngành phát triển xã hội. « Tuy vậy, muốn trừ tai họa độc quyền đó, muốn thực hiện được nguyên lý của Mác, nghĩa là thực hiện nổi sự quản lý trực tiếp công việc sản xuất bằng cách tự do tổ hợp đích thân các người sản xuất lại với nhau, thì chỉ cần đem một sức phản kháng có ý thức để chống lại cái đà thúc đẩy đột nhiên của phe phái tư lợi thôi, và, như thế, là không còn cho một chính sách độc quyền nào mọc lên được nữa vì như thế là có thể diệt trừ được chính sách độc quyền điều khiển xã hội rồi. »

Thật là lần đầu tiên ở Nam Tư mới thấy có người công khai đã phá đến gốc rễ « chủ nghĩa » Sít-ta-lin: « Chính sách của đảng Cộng Sản là ra sao? Từ đâu nảy ra các trò « độc quyền trong khắp các ngành sinh hoạt cụ thể ở Nga Xô »? Tại sao đảng Bôn-xê-vic lại « xuyên tạc chủ nghĩa Mác đi »? Những động cơ nào về cơ cấu, về cơ thể, hay nói theo luận điệu kinh điển, thì những động cơ « khách quan » nào đã làm cho phe phái Sít-ta-lin « lạc đường »? Cuộc tiến hóa của Nga Xô căn cứ vào đâu mà lại kết thúc đến một hiện trạng như kia?

H.V.P.
(còn nữa)

Hộp thư tòa soạn

Bạn Kiêm Thêm (Huế):
Thư « Thanh bình » của bạn. Nội dung hơi cũ « Ánh sáng » khá quan sẽ đăng. Thân mến.
Bạn Hoài Hoa (Huế):
Hoan nghênh. Sẽ có dịp đăng. Thân mến.
Bạn Thái công Nhiều (Phan rang):
Vấn giữ mục ấy thường xuyên. Đa tạ.
Bạn Huyền Lam, Thanh Mai (Hội An):
Đã nhận đủ cả. Đa phúc thư. Đợi tin. Thân mến.

ĐĂNG TIN CẬY

Pharmacie

HUỲNH-VĂN-HÚY
Ex. Pharmacien Principal de l'A.M.I.
N° 117, Boulevard Bonard
SAIGON

Bán đủ các thứ thuốc Âu Mỹ
Thuốc mới, giá rẻ — Tiếp rước vui
vẻ mau mắn.

Cái nét đánh chết cái đẹp

(Tiếp theo trang 29)

Châu gãi tai, có lẽ đã thấy mệt nhiều:

— Phương diện mỹ thuật Á Đông thì có lẽ chiếc đầu tóc mà các anh thường gọi là « mái tóc » để chịu hơn. Nhưng một cái mái tóc chẳng có thể đem lại hạnh phúc đâu, điều kiện ấy không liên hệ mấy đến hạnh phúc hơn nữa « người ta »... theo thời, ai cảm đoán được.

Nói nhiều với anh chàng này chắc cũng không tìm thấy một « cô nàng lý tưởng » nhiều tuyệt đối. Tôi hỏi một câu xã giao « ngoại đề » một chút:

— Thế nào, độ này công việc ở sở thì « ăn hút chớ gì?

Anh chàng công chức trẻ tuổi, ấy mỉm cười:

— Rảnh chán, thiếu chuyện lại dành « cô nàng lý tưởng » ra làm đầu đề thôi:

Đêm đã khuya. Mặt trăng đã lên đến đỉnh đầu chúng tôi, Trên cầu đã thừa thớt « du khách » sương có lẽ đã thấy xuống, tôi nghe lành lạnh ở ngực muốn về. Tôi đưa bàn tay ra, Hiền ý châu gãi:

— Hòa bình độc lập rồi, mới 11 giờ hơn về gì gấp. Chưa có vợ mà thế chứ nếu có. e cu cậu 8 giờ tối đã đóng cửa ngõ. Tôi lẽ lười, « rút lui có trật tự »:

— Tôi phải về tận Cầu Đất, có lẽ ngang Ngõ Môn nhiều ma lắm. Thôi chào anh.

Sau cái bắt tay lạnh cả xương, tôi lên xe trở về. Quay lui vẫn thấy Châu tỷ thành cầu, vẫn vợ; có lẽ anh chàng đang xây đắp một hình ảnh đẹp nào chăng.

Huế mới hơn 11 giờ, mà đường phố đã thừa thớt người đi. Trên đường về, tôi nghĩ đến « cô nàng lý tưởng » không biết hiện giờ đang làm gì? Nghĩ đến Châu, tôi lại bật cười.

HUY PHƯƠNG

(1) Trích trong TẬP SAN CỦA HÃNG AGENCY ngày 20-3-50, số 172.

CƠN TÀU nhả khói đậm đặc, từ từ dừng lại. Một chàng thanh niên tầm thước, y phục chỉnh tề xách hành lý bước xuống sân « ga » Hai gã ngừ lăm lăm chực sẵn, ngả mũ chào rồi khiêm tốn hỏi gã trẻ tuổi :
— Phải chàng ngài là giáo sư Vignerte.
— Vâng, chính tôi.

Linh ngừ lăm lăm lấy hành lý đoạn dẫn chàng trẻ tuổi lên xe ngựa, tiễn thẳng tới lầu đài Lautenbourg.

Vị giáo sư khoa học dẫn chàng qua từng phòng rộng của lầu đài, đến một phòng riêng nhỏ, ông tạm biệt giáo sư rồi ra khỏi phòng.

Ông hoàng Fédérie với vẻ mặt nghiêm nghị nhìn đắm đắm vào khuôn mặt thâm trầm của Vignerte giọng nói khô rần :

— Tôi hoàn toàn tin tưởng rằng tài lực của ông có thể hướng dẫn con tôi đến một kết quả tươi đẹp. Có một điều tôi nhắc ông là ông hãy coi chừng với bản tính lẳng lơ của nữ hoàng.

— Tôi hứa sẽ làm vừa ý ngài.
Vẫn một khuôn mặt khô lạnh, đầy vẻ cương quyết, bí hiểm, Fédérie hướng về mấy đứa nhỏ :

— Con hãy chào thầy học của con đi !

Đứa bé ngoan ngoãn gật đầu, Vignerte mỉm cười hoan hỉ. Như cảm thấy không khí khó thở, chàng đứng dậy, cúi chào ra khỏi phòng. Đêm được vài mũi giầy gỗ trên nền đá bóng, bắt gặp Vignerte nhìn lên, chàng bắt gặp ngay thần hình đẹp như mộng của nữ hoàng. Bà đang lơ là ti tay trên thang gác. Hai cặp mắt cùng giao nhau. Đây cửa vào phòng, Vignerte đắm đuối nhìn « bức tượng thần vệ nữ » bằng da bằng thịt qua liếp cửa.

Mọi người đều vận y phục liềm dứa, tiếng cười nói vang khắp gian-phòng rộng. Ông Fédérie và phu nhân từ trên lầu chậm rãi bước xuống.

— Nữ hoàng đòi ngài tới :
Vignerte như bừng tỉnh giấc mộng hão huyền, chàng tiến theo người lính, đến trước bệ :

— Tôi giới thiệu cùng người, đây là giáo sư Vignerte.

Aurore nhìn chăm chú vào gã trai trẻ :

— Không ai có thể đụng chạm tới công việc của ngài. Ở đây có một thư viện nho nhỏ, đầy đủ phần nào tài liệu ..

Qua một vài câu hỏi, Vignerte lần vào đám đông. Nhạc nổi lên, Aurore say sưa nhảy cùng viên trung úy hầu cận.

KENIGSMARK

(theo tác phẩm của văn hào Pierre Benoit)

Vignerte lộ đầy vẻ giận dữ, chàng đứng trơ như khúc gỗ, mắt đắm đắm rồi theo khuôn mặt lơ là của Aurore.
— Ông nhìn gì mà kỳ lưỡng thế ? Ông không biết là ông đang nhìn vị nữ hoàng bà bá trước đây ư ?
Không hề đến lời khôi hài hàm về mĩ mai của vị giáo sư, Vignerte lần đi nơi khác và giận dữ trở về buồng,

bài của DUY MỸ

giọng nhạc vẫn băng láng trôi...

Gian phòng hẹp, đặt rải rác vài bức tượng bằng đá mài. Trên mặt bàn có một cánh nõ cùng đâm mũi tên. Đích bắn đặt đằng xa. Vignerte dương nõ bắn hai mũi lạc đích. Chàng tiến lại rút tên. Tên cắm lút nên chàng cố gắng rút mãi, không hề ý đến pho tượng mé trên đang lung lay. Rút mũi thứ hai thì pho tượng nhào xuống tay chàng, rớt xuống sàn ván... cánh cửa bật mở Aurore hiện ra :

— Ai cho phép ngài vào buồng này ? Ngài không biết rằng buồng này chỉ một mình tôi được vào thôi ư ?

— Tôi thực không biết. Mong nữ hoàng bỏ qua.

— Nếu như kẻ khác thì đã bị xử tử rồi, nhưng... ngài có bắn giỏi bằng tôi không ?

Mũi tên cắm đúng giữa điểm đen trước khôn mặt ngó ngác của Vignerte Aurore buông nõ tiến lại... Vignerte oằn oại ôm lấy cánh tay :

— Ngài bị thương sao ?

Aurore vội vã mở hộp thuốc. Quấn quýt lại gần gã trai trẻ.

— Tôi không hề gì.

Tim ra được bức giác thư mật mã, đêm khuya Vignerte vội vàng lên xuống từng dưới cùng của lầu đài. Chờ đoàn lính canh dạo lên thang lầu, Vignerte, theo đúng bản chỉ dẫn, xoay nắp khoá, vặn từng số một, hết bên này đến bên kia, cánh cửa tự động dẫn ra. Vignerte tiến vào bên trong. Anh đèn rọi chiếu, một bộ xương trắng nhợt nằm sòng sượt trên đám tro. Vignerte từ từ tiến lại, vục tay vào đám tro tàn trông mặt chàng sáng lên...

Aurore cùng viên trung úy hầu cận vừa đi sẵn về, cả hai cùng vui vẻ ngồi ăn uống. Có tiếng gõ cửa, Vignerte vào, chàng ngỡ ý muốn nói chuyện riêng cùng nàng. Viên trung úy gurm ra khỏi phòng. Mélusine lặng lẽ ngồi im. Mắt đưa đầy đầy về nham hiểm Vignerte trình bày lại công việc mà mình mới khám phá ra, nàng hết sức kinh ngạc, Mélusine mặt vẫn lạnh lùng. Cả hai cùng hẹn nhau sẽ đến sào huyệt bí hiểm này nội đêm nay, Vignerte ra khỏi phòng.

Aurore sai hầu cận sắp sửa quần áo để ra đi, Mélusine nhất định cản lại, Aurore nghiêm mặt nghiêng rằng.

— Đến bấy giờ tao mới biết mày ghen tức, mày dám cản trở công việc của tao.

Aurore dang tay Mélusine vào buồng

* TRUYỆN PHIM MỘT KỶ ĐĂNG HẾT * TRUYỆN PHIM MỘT KỶ ĐĂNG HẾT * TRUYỆN PHIM *

thay quần áo, Mélusine ôm mặt sụt sùi phôi chàng nàng đã yêu chàng trai trẻ (?) Phải chàng nàng muốn giữ lấy đôi chim hạnh phúc sắp cao chạy xa bay ?..

— Tôi báo cho ngài biết là đúng nửa đêm nay, vợ ngài sẽ cùng Vignerte đi thăm sào huyệt mà ngài dấu xác Rodolphe. Hẳn quả quyết rằng chiếc vòng vàng đeo lên cánh tay phải chứ không phải trái.

Mélusine đưa đầy cặp mắt sắc sảo trên khuôn mặt lạnh, Fédérie vẫn điềm nhiên, không hề lộ một nét kinh ngạc, nụ cười nửa miệng càng làm cho khuôn mặt trở nên đáng thép hơn.

— Tôi chỉ có bốn phận nhắc cho ngài biết mà thôi. Tùy ngài ..

Đúng giờ hẹn, Vignerte rào bước tới buồng, viên trung úy hầu cận đã chực sẵn ngáng đường.

— Hãy tránh cho tôi đi.

— Anh vào buồng của Aurore.

— Hãy tránh ngay cho tôi vào. Việc này liên can đến tánh mạng của nữ hoàng.

— Phải chăng anh đã...

— Phải, tôi đã yêu Aurore... Nếu anh muốn, ngày mai tại rừng... sẽ chọn lựa... một còn một sống để...

— Được rồi.

Vignerte đẩy cửa bước vào, Aurore đã sẵn sàng trong xiêm y màu xám :

— Thế nào, ngài có vũ khí chưa ?

— Chưa.

Aurore bước nhanh tới tủ, lấy khẩu súng lục trao cho chàng. Cả hai biến ra khỏi phòng giữa khuôn mặt căm hờn và tâm mất sâu hiểm của Mélusine...

Viên giáo sư già loạng choạng ngã lăn xuống chân bàn, Fédérie mặt lạnh như tiền vút thanh gỗ xuống bàn ..

Sau mười phút bất tỉnh, viên giáo sư già lão đảo đứng dậy, ôm đầu nhìn chung quanh... tiếng lạch tạch đều đặn vang vang trong gian phòng.

— Ồ, đây là một trái bom.

Bom giờ vẫn nhảy đều... lão già gục xuống, lịm...

— Cả hai cùng rút súng. Hai cặp mắt lạnh đậm rồi vào nhau rồi cả hai quay đằng sau tiến xa năm thước, cùng quay lại. Miệng súng đen ngòm chỉ chờ tiếng chuông nhà thờ dứt là nhả đạn đề... một kẻ chết và một kẻ sống vì... khuôn mặt hấp dẫn của Aurore từ từ hiện ra sau bụi cây... Khẩu súng trong tay viên trung úy từ từ hạ :

VAI CHÍNH

SYLVANA PAMPANINI Aurore
JEAN PIERRE AUMONT Vignerte

— Hãy buông súng xuống. Quân luật của nhà binh đâu có cho phép được xử dụng vũ khí khi chưa có lệnh.

Viên trung úy cúi gằm mặt, Vignerte ngầu ngơ :

— Tôi phạt anh 15 ngày tù vì xử dụng vũ khí không hợp pháp...

Viên trung úy đứng nghiêm rồi quay gót trở về... Aurore từ từ tiến lại, Vignerte đỡ đỡ... hai bàn tay mềm mại đặt vào vai chàng... Khuôn mặt xinh như mộng sát dần vào mặt chàng... môi kề môi... say đắm (?)

Tiếng nổ rừng rợn phát... luồng khói đen ngòm tung lên nền trời xám... lửa bốc, gạch đổ... Aurore cau mày... Vignerte nhào lên buồng... lửa bốc dần dật... gian nhà viên giáo sư già sập... hầm bí mật, chứng cớ tội ác của Fédérie tan ra tro bụi... Fédérie nhoe miêng cười trong ánh lửa chớp chớp... mắt Mélusine đưa đầy thâm kín... một phần lầu đài bị tàn phá tan hoang.

— Hãy tiến ra ba phía. Trung úy bên phải Mélusine mé trái. Tôi cần nói chuyện riêng cùng giáo sư.

Toàn thể theo lệnh của Aurore. Tiến được một đoạn vào rừng, Mélusine sói tầm mắt về con đường mà hai người đang bước.

Aurore thì thầm :

— Ngài hãy đứng về phía sau tôi. Thù dữ thường vô sau lưng mình. Lá cây soạt... Tiếng lên đạn lách cách... Aurore dương súng :

— Đoàn !

Nélusine ngã vật, mắt nhắm. Mọi người xô lại :
— Một tai nạn giết người. Hãy cho xác kẻ bất hạnh lên cang đem về lầu đài.

Đoàn người chậm rãi theo sau, chiếc cang trum vải đen lần vào ô cửa...

— Tại sao lại có tai nạn kỳ lạ như vậy ?

Câu hỏi sang sảng phát ra từ cửa miệng Fédérie. Aurore mặt danh thép, lời nói rít qua kẽ răng :

— Tai nạn và cái chết này không khác gì tai nạn và cái chết của vị giáo sư già kia...

— Bấy lâu nay sống trong tình yêu miễn cưỡng, giờ đây em không muốn mất một giây phút yêu đương nồng nhiệt nào.

Má mịn màng Aurore áp vào da má đầy đặn của Vignerte, cả hai cùng thủ thủ, say sưa môi kề môi, giọng nói của Aurore nhẹ như gió thoảng :

— Lần đầu tiên em được hưởng hương vị nồng nàn của tình yêu chân thật.

Cái hôn nồng cháy chưa dứt, cả hai đang oằn oại trong khoái lạc mê hồn thì... cốc cốc cốc.

Cặp tình nhân bên bên rời nhau... môi Aurore còn nhẫy bóng, mắt Vignerte còn si dại ..

Fédérie lừng lững bước vào, mặt vẫn lạnh như tiền. Hẳn từ từ đặt bức cáo trạng xuống bàn :

— Đây là tất cả tội trạng của các người. Hãy giữ lấy cái này và tự xử. Dứt lời bỏ ra khỏi buồng về mặt

(đọc tiếp trang 39)

Bác sĩ KHOẢNG MỘNG LƯƠNG

Cựu giám đốc y tế Trung Việt Đại biểu Hội Quốc tế Chăm cứu

1) Chuyên trị bệnh đau mắt.
2) Chuyên môn chăm cứu—Trị các bệnh khó bằng phép, CHĂM CỨU với các máy y điện tối tân. Bệnh nhức đầu, đau lưng, tê thấp, tê bại, kinh phong, hen siêng, kinh nguyệt thất thường, bệnh tử cung, bệnh bao tử, bệnh âm suy, dương kém, bệnh cam tích : con nít ốm xanh lâu lớn.

Phòng khám bệnh :

244 Arras Saigon—Trước thành Óma
giấy nói : 21522

Mỗi ngày sớm từ 8 đến 12, chiều từ 3 đến 6 giờ
Chủ nhật nghỉ

Nhà xuất bản Nguyễn Hiến Lê

50, đường Monceaux—Saigon—Tân Định

chỉ xuất bản những sách bổ ích và giá trị

Đã ra cuốn đầu :

Tự Học Để Thành Công

Cuốn sách đầu giường của các thanh niên-hiếu học

Đón xem :

Đại cương Văn học sử Trung quốc

LÀM LẠI CUỘC ĐỜI

TRUYỆN DÀI THỜI THỂ của HÀ PHƯƠNG

XXIX

CHƯA PHẢI THỂ

(20) TRÍCH TRONG HỒI KÝ của CHÀNG

Bởi vậy, từ khiêm thảo, tôi thấy cái sự vào sinh ra tử hàng ngày của tôi cũng như của hết thảy các mặt chiến sĩ khác, không có gì đáng kể, khi đem so sánh nó với sự hy sinh — về tư tưởng — của bao nhiêu con người, như tôi, đang ruồng bỏ những sự giẫy lẩy trí tuệ mình vào với thân phận của mình? Đúng thế, song nhờ có Biện chứng pháp duy vật mà bộ óc của tôi đã được hoàn cải dần dần đi, nên hiện giờ, về khía suy nghĩ, cũng như về phía hành động, tôi đã bớt đau khổ đi nhiều lắm, vì tôi đã đỡ phải « lên án mình » luôn luôn về tư tưởng. Nhưng, làm và nghĩ là một chuyện, có thể dùng lợi khi triết học và khoa học mà xức dụng và điều khiển nổi, chứ còn tình cảm, còn sự rung động thì... đến đây tôi yêu cầu các cấp trên trong đoàn thể cần phải đặc biệt chú ý đến trường hợp của tôi, nghĩa là đến vụ « An ninh giữa Hà và Phương », vụ án gây ra cuộc Tổng kiểm thảo toàn quốc về Quan niệm lý luận ái của khắp mặt đ. c.

« Thực vậy, xét ra thì với tuổi đảng của tôi, tuy còn non — năm tuổi, tính từ thời còn là Dự bị (cần nhắc lại rằng: đầu năm 1945, tôi chưa tròn 15 tuổi mà cũng được « tổ chức » là vì, như đã khai ở mục công tác đặc biệt, tôi giữ trọng trách liên lạc với sĩ quan Nhật để giúp đỡ phong trào Tổng Khởi Nghĩa) — tuy tuổi đảng còn non, song về hoạt động thì, như đã khai ở mục Thành tích đặc biệt, tôi được tuyên dương công trạng toàn Đảng đến ba lượt rồi, thế nghĩa là đứng trên bình diện Hành Động và Suy Luận thì tôi hoàn toàn là một đảng viên gương mẫu, song — quả là chưa bao giờ tôi lại ngờ là ở trong cuộc đời chiến sĩ của mình, tôi lại còn phải dùng đến danh từ SONG (vốn tôi vẫn coi là một danh từ riêng phe tư sản vì song tức là: « nhận để mà chơi »).

Song là: « không dứt khoát », song tức là: « lừng khừng » ấy thế mà lúc này đây tôi thấy cần phải dùng đến văn phong riêng biệt của tư sản đấy! — Song, mãi đến khoảng trước đây đúng một tháng, gặp Hà rồi thì tôi mới nhận chân ra rằng: Con người ta sống không phải chỉ có để mà LÀM mà NGHỈ đâu, không phải con người ta đã sống như tôi và các đồng chí của tôi, luôn một mạch bao nhiêu năm rồi chỉ biết Hành Động và Suy Luận thôi, chứ không hề biết (vì không được biết, vì Đoàn thể không cho phép được biết) cái gì là cái Kung Động, cái gì là cái cảm xúc cả!

Giá báo Đời Mới dài hạn ở Nam Việt và quần nhân (cả cước phí)

1 tháng	20\$	3 tháng	60\$
6 tháng	120\$	1 năm	240\$

Bưu phiếu xin điền tên ông Trác Anb. Hộp thư 353 Saigon

(Còn tiếp — Xem Đời Mới từ số 101)

— TRANG 34 —

THỂ MỚI PHẢI

TRÍCH TRONG NHẬT KÝ của NÀNG

(20)

— Thế thì từ trước đến giờ chị chưa tui nhục bao giờ à?
— Sao? Thế là thế nào?
— Tôi hỏi chị: chị làm cách mạng để làm gì nếu không phải là để chống lại chính sách chuyên hóa của bè lũ phong kiến, tư sản xưa rầy vẫn hăm hiếp luôn luôn cả khối óc lẫn trái tim chúng ta... có đúng thế không?

— Đúng...
— Thế sao chị không kêu là chị không chịu được tui nhục và chúng hăm hiếp tim óc chị? Mãi chị lại đi quan tâm đến cái chuyện hăm hiếp ở... ngoài da ấy... Thôi, chị đi ngủ đi!

Kể chuyện xong rồi, thì đ. c. xoa má mình, xong ôm lấy vai mình, đ. c. ấy ghé môi vào tai mình vừa hôn vừa nói: « Câu chuyện ngoài da ấy mà! »

Thế rồi đ. c. ấy đi, đi thẳng, bỏ mình ngồi ngẩn trước bản Tự Kiểm thảo... cũng còn trình bạch.

Lần đầu tiên trong đời con gái, mà lại là con gái đảng viên, mình thấy mình gầy gầy người lên vì các thứ thịt cũng như các lỗ chân lông của mình thật tinh mình thấy chúng cứ căng thẳng rồi rần rần, rờn rợn, ớn ớn như mình nóng rét, mà lại nóng rét riêng có ở ngang đáy lưng, ở ngang lồng ngực và ở hai má, khiến cho mình phải mím môi và nghiến răng thật là chặt, mới khỏi chạy theo đ. c. Bị thư đề thét lên rằng: « Tôi cũng còn tàn! Tôi cũng bị Hà... hăm hiếp (dĩ nhiên là ở trong tưởng tượng) luôn hàng tuần nay rồi! Và tim óc tôi cũng bị tư sản, thực dân, phong kiến, đế quốc... hăm hiếp bấy lâu nay.

Song tôi không lấy thế làm tui nhục, vì... Hà, trong khi vô tình đã bị tôi tưởng tượng ra để hăm hiếp tôi thì đâu còn có phải là « chuyện ngoài da » nữa? Đây là « chuyện tinh thần » vô hình và vô căn nên tôi không « cảm » thấy khó chịu, trái lại... càng được Hà « yêu » như thế, tôi càng thấy khoan khoái, nẩy nở, cởi mở... càng thấy thân thể tôi « lớn ra » nhiều lắm! Còn sự hăm hiếp về tâm hồn cũng vậy, lạ quá? tôi không thấy tui nhục khi nhớ tới sự ức bách về tinh thần vì có lẽ tôi là hạng duy... vật thực chàng?

(1)
« Thế là ông anh « giác ngộ » của tôi ông đã giác ngộ luôn cả về quyền lợi... trái tim của ông nữa, nên ông mới ra chỉ thị buộc tôi phải lột xác, và lấy não, và « rửa tim » đi đã rồi hãy nói đến chuyện yêu đương, vì đây lời ông trong thư:

(1) Tôi đây bản thảo « Làm Lại Cuộc đời » thấy bỏ trống ba trang giấy trắng, nét chữ hoa ỡ màu máu tím bầm, khiến người chép lại không đoán ra rõ nghĩa được. — H.P.

VIII

THƠ quay vội đi để dấu nổi lòng đang biến đổi, nhưng Phong vụt thấy, chàng vội hỏi:

— Sao Thơ lại khóc? Thơ giận tôi ư?

Lần đầu tiên Phong bỏ chữ có. Thơ quay lại, mắt rung rung, môi mấp máy:

— Vì... lâu nay... Thơ hằng mong đợi người bạn học của ba năm trước, đợi... Phong...

Nói được đến đây, nàng gục vào vai Phong khóc nức lên, Phong vuốt những sợi tóc lòa xòa xuống vai, chàng khe khẽ tiếp:

— Thơ ơi! chúng ta hãy tạm dẹp những mối tơ lòng để làm những công việc thực tại đang chờ chúng ta giúp sức, chúng ta đừng làm mềm yếu lòng nhau. Phải can đảm lên, can đảm hơn nữa Thơ ạ, đường đời đầy trở ngại, chúng ta vui lên để sống, ngày mai thành công hãy nên nhắc lại tình nghĩa cũ.

Như được một liều thuốc bổ tinh thần, Thơ đỡ thồn thức, giọng nàng nhỏ nhỏ:

— Thơ biết vậy rồi, Thơ có ngăn Phong tiến bước đâu, nhưng Phong ơi! Phong phải hiểu lòng người chờ đợi nó đau khổ biết chừng nào, khi gặp được thì nguồn an ủi đó lại xa ngay, Phong ơi! Phong hiểu cho Thơ chỗ đó. Phong đừng hiểu nhầm. Phong ra đi, Thơ ở nhà sẽ chăm sóc bố mẹ già thay Phong. Thơ sẽ hoạt động cho phụ nữ, nhi đồng, Phong ra đi. Thơ đợi...

Giọng nàng nhỏ dần rồi tắt. Phong cúi xuống hôn vào đôi mắt dịu đẹp của Thơ, giọng nói trở nên tha thiết.

— Em chờ anh nhé, chờ một ngày mai...

Cảnh vật lặng xuống, nằng rung rinh trên cành cây, một anh gà trống mào đỏ chót, mắt mơ màng, và chân bới đất cục cục gọi mái, một chị mái tự dưng xa, nặng nề chạy đến, quần bên anh trống đỏ, giọng Thơ nhẹ nhẹ như hơi gió thoảng,

— Nâng lên cao rồi, chúng ta về thôi...

CẢNH VIII

MÀM cơm đặt giữa phản, toàn là những món ăn nơi thôn dã: canh cua, ếch sào, một đĩa rau muống luộc bên hai bát nước rau đánh me hồng đỏ. Ông Cả và cụ Phong, ngồi xếp chân vành tròn đối diện nhau, cụ Cả lên tiếng.

— Để cái Thơ đâu rồi nhỉ? Lên soi cơm chứ. Cậu

ĐỜI MỚI số 130

Thân gửi những thanh niên đang kéo lê kiếp sống hoang mang và bế tắc trên mọi nẻo đường của đất nước. — DUY SINH

Phong ngồi lên đây, chỗ người nhà cả, bác cất chén đi, nhắm dần đi thì vừa chứ. Gọi là dùng tạm mấy chén rượu nhạt. Cậu Phong uống tí rượu nhé.

Miệng nói, tay ông nâng chén. Phong không uống được rượu, đưa bát cho Thơ soi cơm.

— Cậu Phong uống tí rượu cho ấm bụng chứ.

Cụ Phong đỡ lời hộ con:

— Thôi bác mặc cháu, nó không quen uống rượu đâu, để nó ăn cơm thôi.

— Thơ so đùa cho cậu ăn cơm con xuống mời để lên đi, gớm khiếp, cổ bàn gì mà cứ líp ở dưới ấy thôi.

Thơ thoăn thoắt so đùa, rồi đỡ bát Phong, miệng cười tùm:

— Con soi cho cậu đây thế thi và chấm mũi mắt.

Thơ cười rúc rích tiếp lời bố:

— Sức con trai mà lý, thầy cứ để mặc cậu ấy.

Phong biết là Thơ trêu mình, chàng nâng bát và cơm, để mấy hột chấm mũi, Thơ cười đến chín rừ cả mặt, ông Cả mắng:

— Con gái gì mà cười khiếp thế.

Cụ Phong đỡ lời Thơ:

— Bác để cho chúng nó vui một tí, mấy năm nay không gặp nhau, tuổi chúng chỉ có cười thôi mà lý.

Cụ Cả rung tit đuôi, mặt cụ đã hơi hồng, men rượu thấm vào làm da thịt cụ tươi hẳn lên, trông còn khỏe như trai mười tám vậy. Cụ khề khà.

— Ấy chỉ hôm nay mới thấy nó cười thôi đấy chả bù với mọi ngày cậu rầy cũng không nói.

Thơ thầm nghĩ:

(đọc tiếp trang sau)

Thuốc ho trái nhả
PECTO-CHERRY

TRỊ HO NGƯỜI LÃO
CHO NGƯỜI LỚN
MÀU ĐỎ HỒNG, MÙI THƠM NGỌT
RẤT DỄ UỐNG

Đại lý tại Việt Nam
NHÀ THUỐC KIM-QUAN
SỞI. CHỢ MỚI - SAIGON

Nước thơm PHAN THIẾT MẬU-HƯƠNG

đủ h ạng : NHỊ—NHẤT—NGANG
214 DIXMUDE — SAIGON

Đừng lầy lắt nữa !

SỨC KHOẺ LÀ HẠNH PHÚC TRÊN
ĐỜI VÀI BA ĐÊM ĐƯỢC UỐNG 1 HOÀN

CỬU LONG

Ta sẽ thấy vui vẻ, hăng hái và
thích làm việc hơn trước

CỬU-LONG-HOÀN

CỦA NHÀ THUỐC VÔ-ĐÌNH-DẦN—CHOLON

LOAN ● tiểu thuyết của Duy Sinh ● LOAN

— Mọi ngày không cười vì mặt trời chưa mọc trong tâm tư mọi ngày chưa vui được vì còn sống trong chờ đợi. Hôm nay cười vì bình minh hé nở, ngày tái hợp đã đến.

Cụ Phong cũng đã ngà ngà say, miệng lắp bắp.

— Bác sắp có cháu bé rồi còn gì. Đã ai bán tin, đừng ngộ chưa. Lo liệu cho cô ấy mau mau đi thi vừa chữ, có con gái nhớn ở trong nhà, cứ như cưới đầu voi... dĩ ấ thời.

Ông Cả rung đùi mạnh hơn nữa, vỗ đánh đét một cái vào đùi, nói như phân vua :

— Tôi cũng muốn như bác nói, cảnh con một, mong sớm tối có cháu có cháu cho vui cửa vui nhà, nhưng con này là cháu bướng bỉnh, bác ạ. Ai lại có ba bốn đám rắp ranh một đám con ông Lý Cựu bên làng Gốm; thằng bé cũng học ở tỉnh, đỗ trung học rồi, đang học ban chuyên khoa, lại con nhà giàu nứt đổ đổ vách ra, lại con ông Lý nữa, người ta lại bằng lòng gửi rể nữa, thế mà nó nhất định không nghe.

Cụ Phong hoa tay :

— Như tôi thế thì gả phất đi cho xong, con gái thì đặt đầu, ngồi đấy chứ, chề mãi rồi cũng phải khen.

Cụ cả gạt phất.

— Ấy chết, nói như bác là « phản động » với tư tưởng nó đấy nhè. Nó đã phá triệt đề quan niệm cưỡng hôn, tảo hôn đấy. Nó vẫn thường bảo là chồng nó phải tiến bộ kịp thời, phải hoạt động công tác xã hội như nó cơ. Chứ mang cái giàu sang, phú quý, với bằng cấp ra đề nạt ai ở thời đại này.

Cụ Phong kinh ngạc :

— Khiếp chưa, đến ngã người ra được. Thế mới biết con gái thời này nó ghê gớm, như thời chúng mình thì cứ tiền của cho nhiều vào là thế nào cũng chu.

Ông cả đặc chỉ :

— « Còn hơn cho là nhà có phúc mà lý » các cụ hồi xưa chẳng nói thế là gì. À mà này, tôi quên chưa giới thiệu với bác, cháu nó là hội trưởng phụ nữ, cán bộ nhi đồng cơ đấy.

Thơ chín rừ cả mặt mũi, bỏ bát dĩa, vung chạy ra sau vườn, cụ Cả quát theo :

— Mày « xung phong » đi đâu đấy hả, « tiến » vào đây tao bảo.

Phong buồn cười không thể nhịn được nữa, anh bỏ dĩa chạy vội ra đằng sau, cười đến chảy cả nước mắt nước mũi. Hai cụ đã thấm hơi men, truyện giã cả ra giã xuống. Cụ Cả vỗ vai cụ Phong :

— Con cái thời này rồi đến phải áp dụng kế hoạch phát xít thì mới xong, phải « tấn công » chúng nó mới được, mình mà thụ động thì chết với chúng nó.

Cụ Phong kể vào vai cụ Cả :

— Bác phát biểu nữa đi, bác thảo luận nữa đi, nghe thú vị lắm.

— Bác cặn chén đi, uống nữa đi chứ bác :

« Trời đất sinh ta rượu với thơ,

Không thơ không rượu sống như thừa.

Công danh hai chữ mùi men nhạt,

Sự nghiệp trăm năm nét mực mờ... » (1)

Bác ngâm hay quá, ngâm nữa đi bác. Cụ Cả nhấp một hơi rồi lên giọng :

« Có tiền chưa dễ mà tiêu,

Ham danh lắm kẻ như diều đứt giây.

ĐỜI MỚI 130

LOAN ● tiểu thuyết của Duy Sinh ● LOAN

Thương ai cho bạn lòng đây ?

Cho vơi hũ rượu, cho đầy túi thơ !

Cảnh đời gió gió, mưa mưa,

Buồn trông, ta phải say sưa đỡ buồn... » (2)

Lời thơ như quện lấy hồn, cụ Phong lấy chiếc dĩa gõ vào bát rồi hòa theo, hai giọng trầm trầm hòa vang cả ba gian nhà gỗ :

« Rượu say thơ lại khơi nguồn.

Nên thơ, rượu cũng thêm ngon giọng tình.

Rượu thơ mình lại với mình,

Khí say quên cả cái hình phù du.

Trăm năm thơ túi rượu vò,

Nghìn năm thi sĩ, từu đồ là ai ? (3)

Giọng hai cụ ngâm dài ra, vừa dứt cụ Phong reo lên :

— Thật tuyệt cú, bút pháp đến thế này là tuyệt diệu rồi, chịu Tần Đà tiên sinh thôi. Nhắm đi chứ bác, uống đi, uống thật nhiều đi.

Hai cụ đã say mềm, Phong và Thơ rủ nhau ra gốc mít ngồi.

— Gớm các cụ là đến hay be bét, nói giỏi nói đất,

Phong đáp lời Thơ :

— Giả rồi, sinh ra lần lần, cũng phải có lúc thế để các cụ giải sầu chứ, không thì nguyên thủy xã hội thay đổi là cũng đủ muốn chết rồi.

Như hết truyện đề nói, họ nhìn nhau không chớp, trong cái nhìn chứa đựng biết bao nhiêu hình ảnh, bao nhiêu lời nói. Đôi mắt nói giúp người ta biết bao nỗi uẩn lòng.

— Có lẽ hai cụ uống rượu xong rồi đấy !

Phong và Thơ thủng thảng vào nhà, bước lạo xạo trên xác lá cuối thu vàng nhuộm rải đầy đường. Tà áo nâu non bay phất phơ, cuộn lấy ống quần Phong...

Hai cụ mặt đỏ như trái bồ quân, trầm tư súc miệng bằng nước chè xanh sánh đặc. Rượu đã thấm vào da thịt. hai cụ ngây ngất, đầu lắc lư, những sợi tuyến đỏ nổi lên nhằng nhịt trong đôi mắt ướt. Cụ Cả rit một hơi thuốc, nói trong làn khói :

— Vào đây uống nước cậu Phong, xem chân vườn tược rồi chứ, mai kia về đây ở rồi tha hồ mà ngoạn cảnh. Quay lại cụ Phong, ông Cả tính đốt ngón tay :

— Hôm nay mồng hai, ngày mai mồng ba, ngày kia, phải rồi ngày kia bác cho dõn sang. Minh bác cả ba gian này thôi mà.

Cụ xoa tay cười lớn :

— Mấy khi ly loạn được xum họp, âu cũng là điềm trời run rủi. Để tôi cho mấy thằng đàn em sang giúp bác mang đồ đạc.

Cụ Phong xoa tay :

— Có cái chết gì đâu, phiền bác quá.

— Phiền phức gì, cái thơ đâu, vào bảo chú Tư chủ Năm ra đây thầy bảo con.

Hai thanh niên lực lượng, nước da bánh mật từ trong nhà bước ra, chắp tay chào. Cụ cả vỗ vai anh Tư :

— Hai chú ngồi xuống đây nói chuyện :

— Cụ dạy gì ạ.

— Đây cụ Phong, người nhà người cửa, ngày kia dọn sang đây ở, các chú liệu giúp được cụ một tay trong công việc chuyển đồ đạc không ?

(đọc tiếp trang sau)

(1, 2, 3) : Tần Đà văn vận, tập I (Nguyễn Khắc Hiếu)

ĐỜI MỚI 130

F. LOUIS
Cours de DANSES & Claquettes

Lớp KHIÊU VŨ và THIẾT HẢI
Do Giáo sư **PHÚC** ĐIỀU KHIỂN
Kết quả mau chóng

95.F. LOUIS SAIGON

Chải Brillantine **BOBEL**

Tức là xức dầu thơm thứ quý nhất

Một người bạn luôn luôn trung thành

Đại tửu lâu SOAI KINH LAM

496, đường Thủy Bình — CHOLON. Téléphone N° 169

PHÒNG RỘNG RÁI, MÁT MẺ ĐẶC BIỆT CHIẾU ĐÁI ÁN CẦN

Nhận đủ tiệc trà, tiệc rượu, lãnh bao dọn tại nhà

Retenez cette adresse :

Grand Restaurant SOAI KINH LAM

496 rue des Marins, Cholon

SALLES CONFORTABLES, SPÉCIALITÉS CHINOISES, ACCUEILS CHALEUREUX.

Anh Tư xoa tay đập mồm mạt :
— Anh em chúng tôi chỉ mong có việc giúp đỡ
củ là mừng, có nề hà gì đôi chút công xá. Độ bảo giờ củ
dọn để anh em ra tay.

Cụ Phong phân vua :
— Theo như Cụ Cả thì ngày kia tốt ngày, chúng tôi
sẽ dọn, cũng chẳng có đồ gì nặng lắm đâu, anh em sửa
soạn một người một đôi quang, có mấy cái hòm, với lại
vài cái chân thôi ấy mà.

Anh Tư nhanh nhẹn :
— Vâng thế thì độ chín giờ sáng ngày kia chúng con
sang, nhưng mà sợ không biết nhà.

Cụ Cả tiếp lời.
— Có cái Thư nó biết, để rồi tôi cho nó dẫn sang.

Cụ Phong đứng dậy xin lỗi ra về, cụ Cả tiễn chân
ra cổng. Nắng ngả màu vàng nhạt rất lên vườn hoa,
từng cơn gió se sắt lạnh buồn trong không gian, cụ Cả
quay vào, chép miệng :

— « Tháng mười chưa cưới đã tối ».

Bóng hai cha con phong ngả dài trên đường làng,
khuất dần sau lũy tre xanh rồi mất hút trong bóng chiều.
trên ngọn cây rơm, thấp thoáng vẻ mặt râu rầu cô thôn
nữ, nàng bỏ rơi tâm mất theo bóng chàng trai đang mãi
miết, nhỏ dần trên cánh đồng xanh. Gà què rũ nhau về
chuồng kêu cùng cục từng bầy cò trắng như bông từ cánh
đồng xa bay về ruộng thẳng chân sà xuống bụi tre sau
nương chè, màu đêm len lén bước phủ mờ khuôn mặt
băng lạnh của cô thôn nữ trong nắng quái chiều hôm.

(còn tiếp)

Xem Đời Mới từ số 123

Dầu
Củ-là

MAC-PHSU

GỐC MIỀN-ĐIỆN

KHI YẾU MỆT ! MẤT SỨC ! THẬN SUY !
LÀ LÚC NÊN DÙNG ĐẾN THUỐC ĐẠI BỔ

ĐỒ-THẬN-HOÀN
ĐỒ-PHONG-THUẬN
Công hiệu đặc biệt!

CƯỜNG THÂN
TRẮNG TINH
BỔ HUYẾT
CÓ ĐỂ BÁN KHẮP TIỆM THUỐC HOA VIỆT

VIỆT NAM CÓ MỘT

Nhà chuyên môn làm chân giả
và tay giả để ráp thay những
chân cụt và tay cụt. Theo đúng
phương pháp của những nhà
chuyên môn Pháp và Mỹ.

Được tín nhiệm của sở quân
y Pháp ở Saigon.

Xin mời lại viếng hoặc viết thư

HIỆU BATRU

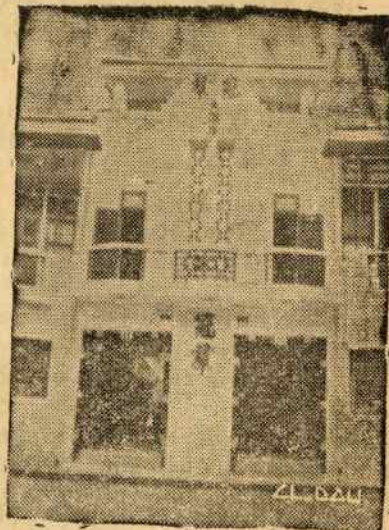
301, Colonel Grimaud
SAIGON

QUÁN QUẢN
TỪU ĐIỂM

Téléphone : 402
Số 2 và 16 đường
des Artisans
CHOLON

SIÊU QUẢN
tửu điểm

Téléphone : 580
Số 440, đường
Marins — CHOLON

KONIGSMARK

(TIẾP THEO TRANG 33)

luôn luôn điềm lĩnh.

— Như vậy thì anh phải rời khỏi
nơi này lập tức.

— Anh muốn ở lại để chung sức
với em có được không ?

— Không thể được. Nếu ở lại anh
sẽ chết.

Cánh cửa phòng bật mở, viên trung
ủy trở lại giữa lúc hai người ngồi kề
nhau. Mắt Aurore vụt dữ tợn, lông
mày xếch ngược, nàng từ từ đứng
dậy :

— Anh hãy sửa soạn ngay cho tôi
xe. hoàn toàn bí mật, để dẫn giáo sư
rời khỏi nơi hiểm nghèo. Anh có
nghe theo lời tôi không ?

Giọng nói của Aurore có một sức
hấp dẫn màu nhiệm, viên trung ủy
khe khẽ gật đầu khuất phục :

— Tôi sẽ cố gắng.

Cửa lầu đài sầm tối, Aurore và
Vignerte đóng cửa trên xe, viên trung
ủy mặt đỏ ửng.

— Hãy trao giấy tờ cho tôi, huy
hiệu và mũ cho giáo sư.

Viên trung ủy làm theo như một cái
máy.

— Anh hãy tin tưởng. Hai tiếng
đồng hồ nữa, tôi sẽ trở về.

Viên trung ủy thều thào :
— Bà sẽ đi mãi mãi !!! Tôi cầu chúc
cho hạnh phúc của hai người (!).

Viên trung ủy bật theo như một
cái lò xo rồi dừng lại... ngờ ngác
nhìn bóng xe khuất dần sau rừng cây,

hai tay dang theo như vừa bị mất
một vật quý nhất đời (!).

— Đây kia là địa phận Thụy Sĩ.
Chúng ta đang đứng trong biên giới.
Chỉ còn hai trăm thước nữa thôi anh
sẽ về tới quê hương... đau khổ biết
chừng nào ! Đợi tôi mới chỉ được tận
hưởng một chút dư vị của yêu đương
đề bây giờ lại nuốt vội dư vang của
hạnh phúc.

— Chúng ta sẽ xa nhau đến bao
giờ (?) Chúng ta không thể gần nhau
được ư (?)

— Thế nào em cũng phải trở lại.
Chiến tranh đã bùng nổ rồi. Nhiệm
vụ và bổn phận của một nữ hoàng...

— Ngày tái hợp...

— Ôi ! xa lắm !

Mắt Aurore rung rung lệ, nước mắt
chảy vòng quanh cặp mắt mơ màng
của Vignerte... Aurore bước nhanh
lại... túm chặt lấy cổ áo choàng, kéo
Vignerte xuống... môi kề môi... Bỗng
Aurore đẩy bật Vignerte vụt ra xe.

Chiếc xe lao như tên... Vignerte bần
thần... chàng thét lên :

— Aurore... Aurore ..

Xe mất tích, chỉ còn lớp bụi mờ lơ
lửng là vàng bay ..

DUY MỸ

Giữ cho giấy quý Bà mới mãi

Phấn HẢI QUANG

trắng, mịn không dính quần áo.

VĂN CHÁNH THƠ XÃ

(Nhà sách và nhà xuất bản) 115 đường Gia Long (sau
chợ Saigon—gần ngã tư đường Aviateur Garros và Gia Long)

Cần bản thảo giá trị

Đề xuất bản.

Có các loại sách học

Cho các học sinh như các trường Chasseloup Laubat,
Marie Curie, Pétrus Ký. Gia Long và các trường tư từ ban
tiểu học, và sách trường Đại học và các ngành chuyên môn.

CHỈ CẦN VÀI HỘP

ĐẠI BỔ
NGŨ TẠNG TINH

LA-VẠN-LINH

là ngài có thể hồng
hào khỏe mạnh
trở lại

Ăn không ngon, ngủ không yên
tối ngày mệt nhọc, đi đứng uể oải,
đó là triệu chứng mất sức, yếu tim
của ngài !

Chỉ cần vài hộp Đại BỔ Ngũ Tạng
Tinh La Vạn Linh ngài sẽ ăn ngon
ngủ khỏe, mạnh mẽ, hăng hái, vui
vẻ tinh thần, việc làm không biết
mệt. Đó là một kết quả vĩ đại, nhờ
đó mà thuốc Đại BỔ Ngũ Tạng Tinh
La Vạn Linh được nổi tiếng như.

Tổngphát hành
Nhà thuốc LA VẠN LINH
CHOLON

Có để bán khắp các tiệm thuốc Việt-Hoa

Chải GOMFIX

Bạn đẹp thêm và dễ tắm gội

Mỗi gia đình sáng suốt
nên chú ý mua sẵn :

1.— / gói

BEKINAN Tiên

(Euquinine actioée)
cho trẻ em

Thuốc ban nóng thần hiệu
Quần thủ số 1 ban nóng trẻ em

2.— / hộp

LONKINAN Tiên

(Quinine actioée)
cho người lớn

Thuốc rét thần hiệu
Trị ban nóng và rét rất hay

Hygiène --- Santé --- Qualité

Pharmacie Tiên

98, Bd. Bonard — SAIGON

ANTIHISTAMINE

CHÚNG ta đều biết cả rằng tất cả các thứ « Protéine » có trong thân thể nhân loại đều gồm thêm một chất nữa mà hình như nó không có nhiệm vụ gì cả tức là chất Histidine. Nếu chỉ rút ra một phân tử « Carbone dioxyde » thì Histidine sẽ thành Histamine, chất rất độc... các đau đớn do vật lý hay hóa học (nóng, rét...) đều là nguồn gốc của Histamine bài tiết ra trong thân thể được. Trong lúc đó người ta chưa hiểu đầu rằng Histamine có ích gì cho thân thể, nhưng thường trong thân thể đã có sẵn chất « Enzyme » tức là Histaminase có mãnh lực trị lại Histamine.

Có người nhận định rằng mỗi người đều « Xung khắc » với Histamine không giống nhau; tùy từng « tạng » của mỗi người xuất sản Histamine nhiều hay ít tùy sức đề khi dùng đến.

Nếu lấy chất Histamine chích vào dưới da thì chung quanh đó nổi một nốt đỏ; vì các tia mạch máu trường mình lên, rồi lần lần to lên nổi rần rần một đám sởi đỏ có như vậy là vì màng da của các tia máu nơi mình thả các chất lỏng tiết ra ngoài (increased Permeability) kể đó nổi lên một đám tấy đỏ tức là hồi đó các « arterioles » trường mình lên.

Sau khi chích chất Histamine vào mạch máu thì sức dấp của máu đang mạnh bỗng hạ xuống một cách rất chóng — các bắp thịt (smooth muscle) sẽ giật máy (spasm) hoặc lợm — nôn — mửa và đi tả — ta sẽ trị các chứng trên đây bằng Adrenaline.

Cách đây 15 năm một nhà Hóa học Pháp khảo cứu kiếm ra chất kỳ mãnh lực Histamine tức là Antihistamine lần đầu tiên.

Bây giờ những chất hóa học tương đương như vậy không hiếm nữa, nhưng công thức khác nhau và mãnh lực cũng khác nhau ở chỗ hiệu dụng linh hiện lạnh hay chậm, mạnh hay yếu thôi.

Chứng dùng « huyết thanh ngựa » chích cho người cũng như các thứ « huyết thanh » khác để đề phòng bệnh hoặc để chữa bệnh như nọc rắn độc — và trong bệnh chó dại, v.v lần đầu tiên hình như không có sự công phạt gì cả, là vì « Foreign proteine » tức là « protéine » ở ngoài

vào, nghĩa là « Serum » của ngựa ở trong thân thể đang cấu tạo kháng cự chất (antibody).

Chích đến lần thứ hai thì « Protéine » trong « Huyết thanh ngựa » sẽ hòa hợp lại với kháng cự chất rồi mới có việc bài tiết Histamine, mà có trường hợp gọi là « anaphylaxis (1) shock » biểu dương cho rằng « shua » huyết thanh ngựa (allergy) trường hợp kể trên đây gọi là « Acquired allergy » nhưng các triệu chứng « Choc anaphylactique » tùy theo sự « nhạy » của mỗi người (sensibilité).

Có người thì bị vì:

1. Các thứ ăn như trái cây — trứng — gà — tôm — mực (đồ biển).
2. Lông thú, lông chim — tóc — ong đốt — bò cạp chích — v.v...
3. Nhụy hoa — nước hoa v.v...

Ta thường hay biện luận trạng thái các bệnh kể trên là vì « pathological

conditions » bệnh này bệnh nọ do bởi « Allergy » hoặc vì « Allergy » mà có — mà nào ai đã chắc gì mỗi triệu chứng kể trên đều có « Histamine » xuất sản quá độ lượng?

Các bệnh xảy ra do nguyên nhân trên đây phần nhiều như là Suyễn (vasomotor rhinitis) — Mày đay (urticaire) trong các khớp xương có các nước tràn vào (effusion intojoints) — diarrhée — vomissement.

Việc áp dụng antihistamine đó có hiệu quả hay không tùy theo người bệnh. Về bệnh Suyễn không hiệu quả mấy, còn thứ Suyễn vì bụi của rơm cỏ khô thì hiệu quả lắm.

Thuốc Antihistamine nếu dùng có điều độ trong các bệnh thì không hại mấy mỗi khi bị công phạt thì có triệu chứng buồn ngủ tùy theo sạng của mỗi bệnh nhân, nếu gặp bệnh nhân không chịu nổi Antihistamine thì

dùng thêm « Amphetamine sulfate » cùng với nhau.

Triệu chứng bị độc của Antihistamine cũng chẳng khác chi với chứng bị độc của Barbiturate (poisoning) hiện giờ vẫn chưa kiếm ra được thuốc kỳ (autidote) chỉ có phương pháp rửa ruột vừa dạ dày v.v. mặc dầu vậy bệnh nhân vẫn cứ chết sau nửa giờ. Căn cứ theo báo cáo cho biết thì có 6 vụ như vậy trong đó 1 trẻ con thấy viên thuốc đẹp ăn ngay vào mười viên.

Một bác sĩ người Úc có chép lại rằng không ngờ thuốc Antihistamine dùng cho 3 bệnh nhơn của y lâu lắm. Bệnh nhân này lại « anaphylactique » mỗi khi ngừng việc dùng thuốc Antihistamine thì bệnh nhân có chứng của « Labyrinthitis » tức bệnh chân ván đầu, trong người bần thần, mà dùng tiếp Antihistamine luôn thì chân ván hết đi, còn ngừng thuốc thì chứng trở lại.

Sau bác sĩ leo buộc phải tiếp tục dùng và càng ngày càng rút bớt mỗi ngày mỗi ít mới có thể cứu vãn được chứng quái gở ấy được, và đồng thời cũng nhơn đó mà ngừng dùng thuốc Antihistamine được.

Câu chuyện hình như bệnh nhơn nghiện thuốc Antihistamine, hoặc đã « lờn » thuốc Antihistamine, mà dùng nó luôn cũng làm cho sự cấu tạo Histamine trong thân thể sút kém xuống, đó là là một hiện tượng rất hiếm có; thế nhưng một ông bác sĩ gặp luôn 3 trường hợp như vậy, nghĩa là còn nhiều trường hợp khác mà chưa ai báo cáo đó thôi.

Ký giả còn nhớ trong một buổi hái mận trong vườn của ký giả, vô tình để một con ong đốt nhâm cổ tay. Ký giả lập đặt uống ngay thuốc « Anthisan » (Antihistaminique) rồi sau đó một giờ, chỗ sưng vù bị ong châm biến đi.

MOVEINTA thuật

(kỳ sau tiếp)

(1) do chữ Anaphylaxie Ana là không phylaxie để phòng.

141, Đường Thái-lập-Thành (Chợđũi) Saigon

Bác sĩ HỒ-TRUNG-DUNG

Bệnh đàn bà và con nít
Chuyên trị: Thăm thai, Dưỡng thai
Hộ sinh

Khán bệnh: Chiều từ 4 đến 7 giờ

thuốc BỔ TIM hiệu HAI ÔNG CHÁU

là một dược phẩm bào chế rất tinh vi, đặc biệt trị TIM YẾU Hồi Hấp, ban đêm ít ngủ vì thiếu Khí Huyết mắt mờ — quý vị dùng trong một tuần lễ AN TÂM ĐỊNH THẦN, ĂN NGON NGỦ ĐƯỢC cam đoan kết quả.

TỔNG PHÁT HÀNH

số 59 đường Dr.Gaillard—CHOLON

Có bán khắp nơi.

Cuộc biểu diễn rất ngoạn mục
TẠI NHÀ KHIÊU VŨ

GRAND MONDE

Do cặp tài tử

ROVITAS

TRÌNH BÀY

TÊ BẠI, PHONG THẤP và tất cả các bệnh do máu xấu
gây ra, chỉ một phương thuốc thần

Thuốc rượu 39 Nguyễn an Cư

Trị bốn. uất rất công hiệu. Trong 2 tuần uống thuốc rượu 39 sẽ thấy hết nhức mỏi, đau lưng, mặt trở nên hồng hào, tươi, khoẻ, trẻ vui và mau lên cân — Có để bán khắp nơi đại lý Ta và Tàu.

10 đồng 1 hộp có cả bột quế

Các bà mẹ hiền hãy lo mua sẵn cho con
1 ve dầu TỪ BÌ

Chủ trị con nít, ho nóng, làm kinh, bú không tiêu, sinh bẹn.

Sởi, đẹn, ghẻ, lở thối lở tai

Có bán khắp nơi các đại lý thuốc Ta và Tàu

Mua sỉ do nơi: số 54 đường MAC MAHON—SAIGON

SÂM
NHUNG

CƯỜNG HUYẾT TINH

Dụng dược phẩm hảo hạng, bào chế rất tinh vi. Giúp người già yếu suy nhược, bồi bổ lại não cân hưng vượng, thêm tuổi sống lâu. Giúp Phụ nữ điều hòa kinh nguyệt để thọ thai. Khi sanh rồi, Huyết xấu, tay chơn lạnh, tê nhức, nên dùng phục hồi sức lực mạnh mẽ và giúp trẻ em hưng cường tráng kiện mau lớn. Tất cả Nam Phụ Lão Ấu trường phục.

Cường huyết tinh

Nhân « Thần hồ » sống đầy đủ sức lực khỏi lo đau ốm.

Nhà thuốc: Thiên bảo Đường

Có bán khắp tiệm thuốc Hoa Việt.

Số 69 B'. Gaudot, CHOLON

Người Việt đáng yêu

(tiếp theo trang 14)

Cải tạo xã hội

Cải tạo trong chiến tranh.
Cải tạo trong thanh bình.
Đề chứng tỏ rằng: lịch sử là một quá trình tranh đấu, tranh đấu để giải quyết mâu thuẫn Xã hội, Giải quyết bằng văn hoá — bằng thanh bình — ;
Giải quyết bằng quân sự — bằng chiến tranh.

Tại, trong khoảng trên hai t.k. 17, 18 làm vòng đoạn trường. Người đã giải quyết mỗi mâu thuẫn xã hội kinh hoàng chưa từng thấy, chẳng chịt chưa hề thấy ở trong lịch sử nước Người. Người đã giải quyết ra sao?

B. T. T.

KỶ SAU:

MÁU VIỆT NAM CHẢY
trong cảnh rạch đôi sơn hà

Tâm hồn phụ nữ

(tiếp theo trang 18)

này nở khi hai người cùng vui buồn giống nhau.

— An ủi được một người đau khổ bày vui cho người khác là một thành công đối với người đàn bà, giá trị hơn cả sự thành công về văn chương hay khoa học.

— Bày vui, xoa dịu nỗi buồn là «khẩu hiệu» của đàn bà.

Tình cảm hoàn toàn lệ thuộc vào người khác nên đời người đàn bà luôn nằm trong sự tình cờ.

Có lợi gì đâu khi phải có đàn con để chăm nom, lo lắng, có lợi gì đâu khi rời bỏ nhà mình, về nhà chồng. Có lợi gì đâu khi nuôi chó nuôi mèo, trang hoàng nhà cửa cho bạn bè, thân mình... nếu không phải là chỉ vì người đàn bà đã «vị tha»? Vị tha để rồi phải đem cuộc sống lao vào gai góc: làm vừa lòng cha, chồng, con... mỗi người một tính, sao cho quen thuộc không khí gia đình chồng.

Nào đã hết! Hôm nay khi chưa lấy mình, gã trai muốn mình ngây thơ yêu điệu; mai một khi đã thành hôn gã trai ấy lại đòi rằng mình phải khôn ngoan mọt mọt đơn sơ! Đứa con khi còn trứng nước không muốn rời xa mẹ một giờ, nhưng khi khôn lớn nó lại muốn mẹ đừng quá ư ân cần với nó!

(còn nữa)

Golden Club

BẢO NHI AN « HOÀN CẦU »

Bảo Nhi An

Thuốc bổ trẻ em

Chủ trị: Trẻ em gốc ban chưa dứt, thể chất yếu, eo uột, thân hình tiêu tụy, tỷ vị hư nhược, ăn uống không tiêu, thường dễ mề hôi đầu, bụng và trán hăm hăm nóng, cam tích v.v...

Hoàn-cầu Dược Phòng
99 Quai de Belgique—SAIGON

CÓ BÁN KHẮP NƠI

Giá báo Đời Mới

dài hạn ở Nam-Việt
và Quân nhân
(cả tiền cước phí)

1 tháng...	20\$
3 tháng...	60
6 tháng...	120
1 năm....	240

Bưu phiếu xin để tên:
Ông TRÁC - ANH
Hộp thư 353—SAIGON

Nhi Thiên Đường

danh tiếng lâu năm

Trị bá chứng hay nhứt
47, rue Canton-Cholon

NHÀ LÀM NỆM

LIÊN SƠN

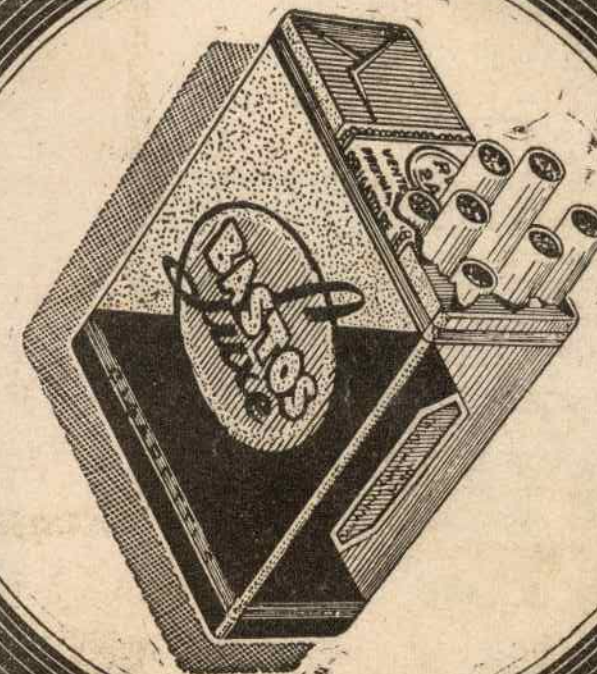
được nhiều thợ chuyên môn
dảm nhận:

Nệm giường—nệm divan—nệm ghế và
các thứ nệm kiểu mới

Nhận nệm cũ làm lại mới, giá thật rẻ.
Có giá riêng: cho các anh em binh sĩ
đường đường—học đường—nhà bảo
sơn và các nhà đóng giường—ở
xa gởi đến tận nhà.

41 đường Phan thanh Giản (ngã sáu)
SAIGON

BASTOS Live

MỘT GÓI THUỐG HẢO HẠNG

Hãng đúc TRÍ-ĐỘ

Số 87, đường Arras—Saigon—Điện thoại số 21.133

Lãnh đúc, tiện rèn và làm đồ nguội các khí cụ và máy móc
bằng sắt đồng gang nhôm thép. Kỹ nghệ Việt-Nam rất tinh
xảo chẳng kém kỹ nghệ ngoại quốc.

Nhà khiêu vũ

ARC EN CIEL

52-53 đường Jaccareo—CHOLON

Có nhiều món giải trí khuấy lòng hiếu kỳ tới cả quý khách thành phố

THỜI SỰ TRONG TUẦN

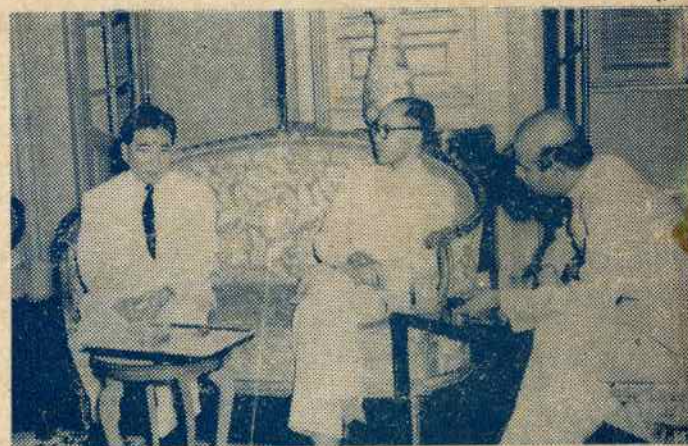
Ảnh những dân di cư vào Nam bằng phi cơ

Cuộc tiếp rước đồng bào di cư tại Đà Lạt

Ngày 22-8, Thủ tướng Ngô đình Diệm cùng nhân viên Chánh phủ viếng sinh viên đại học Hà Nội tạm trú tại Trường Gialong (Saigon)

Ngày 20-9, Thủ tướng Ngô đình Diệm thiết tiệc trà đãi phái đoàn Quốc Tế Kiểm Soát đình chiến tại phủ Thủ Tướng

Cuộc trao đổi tù binh đang tiếp diễn ở Việt Trì

Thủ tướng nước Brésil Getulio Vargas đã tự bắn 1 viên đạn súng lục vào quả tim vào sáng ngày 24-8-54 ở ngay trong biệt thự của ông. Thủ tướng chỉ để lại một mảnh giấy nhỏ trong đó có đề : « Cảm giận kẻ thù của tôi, tôi để cái chết của tôi lại. Tôi tiếc rằng không thực hiện được những điều tôi muốn làm ».